

2 | 2009

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVŔŤROČNÍK | ROČNÍK XIII

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Podporme zelené inovácie

s. 6

PREDIAGNOSTIKA PRIEMYSELNÝCH PRÁV

KOMU JE PREDIAGNOSTIKA URČENÁ?

Cieľovou skupinou projektu sú malé a stredné podniky s ročným obratom medzi 200 000 až 50 miliónov € a zamestnávajú do 250 zamestnancov. Projekt je orientovaný predovšetkým na podnikateľov, ktorí chcú lepšie poznať svoju firmu!

ČO JE CIEĽOM PREDIAGNOSTIKY?

Podporiť malé a stredné podniky, ktoré sú považované za kľúčový motor ekonomického rastu, inovácie a konkurencieschopnosti. Cieľom prediagnostiky je priblíženie duševného vlastníctva malým a stredným podnikom, ktoré v dostatočnej miere nevyužívajú vlastný potenciál.

ČO MÔŽETE ZÍSKAŤ?

Lepšia znalosť podniku o svojom duševnom vlastníctve môže zlepšiť Vašu konkurencieschopnosť a možnosti ďalšieho rozvoja v podnikateľskom prostredí. Prínosom tejto činnosti je ohodnotenie všetkých vkladov priemyselného vlastníctva podniku:

- ✔ patenty,
- ✔ úžitkové vzory,
- ✔ ochranné známky,
- ✔ dizajny,
- ✔ licencie,
- ✔ nákup a predaj technológií.

Online šírenie kreatívneho obsahu

Vážení čitatelia,

plynie rok 2009, Európsky rok tvorivosti a inovácií, s čím je spojená aj stále naliehavšia potreba regulácie online šírenia kreatívneho obsahu. Je evidentné, že v tomto smere bude právo a jeho nástroje vždy značne zaostávať za aktuálnym stavom vedy a techniky vo svete. Napriek tomu však treba apelovať na pokračovanie v nasledovaní tých správnych smerov.

Od roku 2007, kedy bolo prijaté oznámenie Európskej komisie o online kreatívnom obsahu na jednotnom trhu, síce ešte neprešlo veľa času, ale z hľadiska digitálnych technológií to vôbec neplatí. V súčasnosti preto EK plánuje začať ďalšie akcie na podporu rozvoja inovatívnych obchodných modelov a zavedenia cezhraničného online dodávania služieb kreatívneho obsahu. Pod online šíreným kreatívnym obsahom sa rozumejú obsahy a služby, ako sú online audiovizuálne médiá (film, televízia, hudba a rádio), online hry, online uverejňovanie, vzdelávací obsah, ako aj obsah vytvorený používateľmi.

Pokiaľ ide o dostupnosť kreatívneho obsahu, jeho tvorcovia nie sú zvyčajne ochotní šíriť ho online. Dôvodom je, podľa EK, najmä nelegálne kopírovanie a pirátstvo, ale aj problematické stanovenie vzťahu medzi nositeľom práv a online distribútorom. Nositelia práv sa obávajú straty kontroly nad kreatívnym obsahom, keďže sa nelegálne kopírovanie v digitálnom prostredí ukázalo ako značne škodlivé. Je nevyhnutné, aby zainteresované strany čo najskôr našli inovatívne a spoločné riešenie na online využívanie obsahu s tým, aby bola zabezpečená rovnováha medzi všeobecnými a súkromnými záujmami.

S tým úzko súvisí aj problematika cezhraničného licencovania kreatívneho obsahu. Online prostredie, ako je internet či špecializované služby mobilných operátorov, na jednej strane technicky umožňuje cezhraničné šírenie obsahu. Na druhej strane však rozvoj takýchto služieb brzdí nedostatočná úprava cezhraničného licenčného mechanizmu, ktorá by uľahčila používanie obsahu naraz na celom vnútorom európskom trhu. Neexistencia multiteritoriálnych licencií autorských práv sťažuje plné využitie potenciálu vnútorného trhu online službami. Ale aj neuvážená regulácia môže v tomto smere spôsobiť nepríjemnú zmenu správania na trhu so všetkými jej dôsledkami. V minulosti vydané odporúčanie EK o online spravovaní hudobných práv s cieľom uľahčiť zavedenie multiteritoriálneho systému udelovania autorských práv na online hudobné služby bolo z viacerých dôvodov prijaté značne kriticky a jeho vplyv možno hodnotiť skôr negatívne.

Interoperabilita a transparentnosť systémov digitálnej správy práv (DRM) sú podľa oznámenia EK jednou z kľúčových podmienok rozvoja tohto inovatívneho sektora technológie, ktoré umožnia transparentné riadenie autorských práv, tvorcom poskytnú spravodlivú odmenu a spotrebiteľom dajú dostatočné informácie o akýchkoľvek

obmedzeniach použitia konkrétneho obsahu šíreného online. Možno však konštatovať, že systémy DRM vôbec nenaplnili očakávania a skôr sa treba prikloniť k názorom o ich zlyhaní. Zdá sa, že interoperabilné integrované DRM sú v praxi už prekonané. Ako žiaduce sa javia skôr primerané kódexy správania a realistické obchodné modely. Osobitný dôraz treba tiež klásť na súvisiacu ochranu osobných údajov. Aktuálne, veľmi progresívne zareagoval Európsky hospodársky a sociálny výbor, ktorý jasne odmietol tradičné DRM systémy a predostrel iné možnosti realizácie online šírenia kreatívneho obsahu.

V neposlednom rade treba spomenúť problém právnej ochrany a pirátstva, ktoré brzdí rozvoj online šírenia kreatívneho obsahu. Určité riešenie môže predstavovať spolupráca medzi poskytovateľmi online pripojenia, nositeľmi autorských práv a spotrebiteľmi, ktorá by rozšírila ponuku atraktívneho obsahu a súčasne by zabezpečila ochranu autorských práv. Online boj proti pirátstvu zahŕňa tiež vývoj legálnych ponúk a vzdelávacie iniciatívy. Nemožno tiež nespomenúť vymožitelnosť práv a snahu o zlepšenie spolupráce poskytovateľov internetových služieb pri zabraňovaní šírenia porušujúceho obsahu. Ostáva však na zvážení, či v takej podobe, ako to aktuálne vidíme na príklade takých štátov ako Francúzsko.

Naopak, osobitne treba vyzdvihnúť mediálnu výchovu, ktorá môže v rámci mediálnej gramotnosti zohrávať významnú úlohu v boji proti pirátstvu, pokiaľ uvažujeme v horizonte viac ako jednej generácie. V tejto oblasti je nevyhnutné permanentne zabezpečovať celoživotné vzdelávanie najmä s dôrazom na edukáciu mládeže v otázkach používania internetu. Samotná podpora kreativity a inovácií musí byť totiž doplnená o adekvátnu výchovu zameranú na zvyšovanie právneho povedomia v oblasti autorského práva a ostatných práv duševného vlastníctva. To je zároveň aj jeden z cieľov, ktorý Svetová organizácia duševného vlastníctva deklarovala i počas nedávneho Svetového dňa duševného vlastníctva.

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
riaditeľka Ústavu práva duševného vlastníctva
Právnickej fakulty
Trnavskej univerzity v Trnave

Podporme zelené inovácie

s. 6

OBSAH

3 Editoriál
Online šírenie kreatívneho obsahu
(Adamová, Z.)	24 Proti falšovaniu a pirátstvu
(Žatkuliak, E.)	47 Právne vety rozhodnutí z GRUR Int.
6 Svetový deň duševného vlastníctva. Podporme zelené inovácie
Z galérie tvorcov. Cena WIPO pre Kerestešovcov
„Slovensko sa stáva aktívnym hráčom v celosvetovom systéme ochrany priemyselných práv“
(Šípoš, J.)	26 Porovnanie legislatív ochrany práv autorov vo svete
(Samčíková, Z.)	50 Správy z ÚPV SR
13 Výzvy Lisabonského systému – 2. časť
(Ficsor, M.)	31 Aktuálne z autorského práva	51 Správy z WIPO
16 Vybrané rozhodnutia Súdneho dvora ES týkajúce sa dodatkových ochranných osvedčení – 2. časť
(Pančík, M.)	32 Pohnime rozumom! – 12. časť
Zo vzduchu do vody
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)	53 Správy z EPO
20 Investície do značky sa firme oplatia
(Lalíková, L.)	36 Úspešné príbehy
Konkurujú gigantom	55 Správy z OHIM-u
	40 Spektrum dobrých nápadov a riešení	56 Správy z EÚ
	42 Zaujalo nás
IP Score – novinka v oblasti ohodnocovania patentov	57 Správy zo sveta
	44 Z rozhodnutí ÚPV SR	59 Nové publikácie
		60 Z obsahov vybraných časopisov
		63 Oznamy

3 Editorial Creative Content Online	24 Against the Counterfeiting and Piracy	47 Legal Sentences from Decisions from GRUR Int.
6 World Intellectual Property Day. Green Innovations From the Gallery of Creators. WIPO Award for Keresteš Family “Slovakia Is Becoming an Active Player in the World Industrial Property Rights Protection System”	26 Comparison of Copyright Laws in the World	50 News from the IPO SR
13 Challenges to the Lisbon System – Part II	31 Actual Issues of Copyright Law	51 News from WIPO
16 Selected Judgments of the Court of Justice of the EC Concerning Supplementary Protection Certificates – Part II	32 Think It! – Part XII From Air into Water	53 News from the EPO
20 Company Profits from Brand Investment	36 Success Stories Competitive against Giants	55 News from OHIM
	40 Spectrum of Useful Ideas and Solutions	56 News from the EU
	42 Story that Caught Our Eye IP Score – New Tool for Patent Evaluation	57 World News
	44 Issues from Decisions of the IPO SR	59 New Publications
		60 Tables of Contents of Selected Journals
		63 Announcement

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

3 Leitartikel Online-Verbreitung kreativer Inhalte	24 Gegen Fälschung und Piraterie	47 Rechtsätze der Entscheidungen aus GRUR Int.
6 Welttag des geistigen Eigentums. Die grüne Innovationen Aus der Galerie der Schöpfer. WIPO Preis für die Familie Keresteš. „Die Slowakei wird ein aktiver Spieler in globalem System zum Schutz der Rechte des gewerblichen Eigentums“	26 Vergleich der Rechtsvorschriften zum Schutz der Rechte der Autoren in der Welt	50 Nachrichten aus dem IPO SR
13 Herausforderungen des Lisabonsystems – 2. Teil	31 Aktuelles aus dem Urheberrecht	51 Nachrichten aus der WIPO
16 Ausgewählte Entscheidungen aus Gerichtshof der Europäischen Gemeinschaften betreffende der Ergänzenden Schutzzertifikate – 2. Teil	32 Klügeln wir! – 12. Teil Aus der Luft zu Wasser	53 Nachrichten aus der EPO
20 Investitionen in die Marke lohnen sich zu Unternehmen	36 Erfolgsgeschichten Wettbewerb mit den Riesen	55 Nachrichten aus dem OHIM
	40 Spektrum der guten Ideen und Lösungen	56 Nachrichten aus der EU
	42 Wir haben bemerkt IP Score – Innovation in der Bewertung von Patenten	57 Nachrichten aus der Welt
	44 Aus den Entscheidungen des IPO SR	59 Neue Publikationen
		60 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften
		63 Mitteilungen

Svetový deň duševného vlastníctva

Podporme zelené inovácie

PhDr. Július ŠÍPOŠ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Dňa 26. apríla pred 39 rokmi vstúpil do platnosti Dohovor o zriadení Svetovej organizácie duševného vlastníctva a práve na podnet tejto organizácie sa 26. apríl stal aj Svetovým dňom duševného vlastníctva (SDDV). Pripomíname si ho od roku 2001 a keďže ten tohtoročný, s ústrednou myšlienkou **Podporme zelené inovácie**, pripadol na nedeľu, v Úrade priemyselného vlastníctva SR, aj za účasti riaditeľa divízie Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) pre spoluprácu s určitými krajinami Európy a Ázie Michala Švantnera, sa súvisiace akcie konali 24. apríla 2009, ktorý bol v úrade i Dňom otvorených dverí.

Predsiedníčka ÚPV SR **Darina Kyliánová** vo svojom príchovore okrem iného povedala:

– Už pri príležitosti vlašajšieho SDDV som spomenula, že sprievodným javom globalizácie sú nové výzvy, že doba si žiada väčší rozmach ekologických technológií, počnúc v automobilovom priemysle, v energetickom využívaní odpadov, v znižovaní emisií až po nové možnosti pod strechami úsporných domov. A vyhrá ten, kto má originálny nápad, odvahu a precíznu realizáciu. Čas mi dal za pravdu. Naša Zem volá po „zelenej“ revolúcii, po nízkouhlíkovej ceste k zelenému rastu.

Na Slovensku nemôžeme byť spokojní s počtom prihlášok predmetov priemyselných práv a teraz, v čase globálnej krízy, sa ozývajú aj také hlasy, že počet prihlášok bude ešte viacej stagnovať. Samozrejme, všetko je možné, kríza vyvoláva vo svete neistotu, treba dobre zvažovať investície, ale osvedčeným receptom proti kríze je práve zvýšené úsilie vo výskume a vývoji nových výrobkov. Inovácie zvyknú zohrávať kľúčovú úlohu pri obnove trhovej ekonomiky, pričom veda, vývoj a inovácie sú veľmi dôležité aj v epoche eura.

Treba si uvedomiť, že krajiny, ktoré nie sú v eurozóne a ktorých výrobky sa kvôli stúpajúcej mzde stanú na zahraničných trhoch nepredajné, môžu devalvovať menu a obnoviť tak konkurenčnú schopnosť. Pri fixácii kur-

zu, ako je to v prípade Slovenska – podotýkam euro nesporne preukazuje najmä výhody – je možné zvýšiť konkurencieschopnosť jedine zvýšením produktivity práce, a to zavádzaním nových technológií a zvyšovaním podielu pridanej hodnoty. Ak sa nám to nepodarí, naše výrobky a služby budú prehrávať boj s lacnejšími konkurentmi.

Ale som presvedčená, že postupne bude nášmu úradu pribúdať klientov, že ÚPV SR sa o niekoľko rokov stane strategickým partnerom vedeckej, výskumnej a inovačnej komunity, že povedomie o význame ochrany duševného vlastníctva sa bude neustále zvyšovať a na Slovensku sa vytvorí prostredie, ktoré bude živnou pôdou pre ďalšie inovácie vrátane eko-inovácií.

K pracovníkom ÚPV SR i hosťom, ktorí 24. apríla prijali pozvanie do úradu, sa prihovoril i **M. Švantner** z WIPO. Poukázal na význam organizácie, ktorá je jednou zo 16 špecializovaných agentúr OSN a v súčasnosti pozostáva zo 184 členských štátov. Cieľom WIPO je podporovať ochranu duševného vlastníctva a zabezpečovať spoluprácu v oblasti ochrany duševného vlastníctva na celom svete v súčinnosti s ostatnými medzinárodnými organizáciami.

Zároveň M. Švantner vyzdvihol nemalé zásluhy pracovníkov ÚPV SR v oblasti ochrany priemyselných práv, vzdelávania a v neposlednom rade i podpory rozvoja technickej tvorivosti na Slovensku.

Potom odovzdal cenu WIPO pre úspešných vynálezcov (**Best Inventor Award**) **Jánovi Kerestešovi st. a Jánovi Kereste-**

šovi ml. z Považskej Bystrice za výrazné úspechy v oblasti vývoja biologicky aktívnych látok v mliečnych produktoch a v potravinárskom priemysle.

Ide o prvé takéto významné ocenenie slovenských vynálezcov.

SDDV v ÚPV SR sa niesol aj v znamení konferencie Duševné vlastníctvo na Slovensku IX. Bola zameraná najmä na problematiku právnej ochrany výrobkov označením pôvodu a zemepisným označením a tiež ochrany výrobkov ako zaručených tradičných špeciálov. Konferencia pozostávala z dvoch častí, z teoretickej a z bloku prednášok týkajúcich sa skúseností z praxe.

Posolstvo generálneho riaditeľa

Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO)

Dr. Francisa Gurryho

pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva

26. apríla 2009

Ludská činnosť vrátane desaťročí technologického rozvoja poškodila našu planétu. Rozsiahle znečistenie a rastúca spotreba svetových nerastných zásob a prírodných zdrojov vyvolali nebyvalý tlak na životné prostredie. Zmena klímy je jednou z najväčších hrozieb, ktorej čelí spoločnosť – miznú ľadovce, zväčšujú sa púšte, len v samotnej Afrike bude do roku 2020 zvýšenému nedostatku vody čeliť 75 až 250 miliónov ľudí.

A keďže tento problém spôsobila ľudská činnosť, musí ľudská činnosť nájsť i jeho riešenie. Zelené inovácie, inými slovami vývoj a šírenie technológií po-

tláčajúcich klimatické zmeny, sú kľúčom k obmedzeniu vyčerpania zdrojov našej planéty. Začali sa preteky v hľadaní efektívnych spôsobov využívania dostupných alternatívnych zdrojov energie, ako spútať vietor, príliva a odliv, ako zachytiť silu slnka a využiť geotermálnu energiu. Vyvíjame nové odrody rastlín, ktoré odolávajú suchu a záplavám. Nové ekologicky šetrné materiály nám pomôžu vybudovať udržateľnejší svet.

V tohtoročný Svetový deň duševného vlastníctva WIPO poukazuje na prínos vyváženého systému duševného vlastníctva k stimulácii, šíreniu a uplatneniu čistých technológií, k podpore zeleného pláno-

vania, ktorého cieľom je zohľadnenie ekológie od návrhu produktu až po jeho likvidáciu, označovanie ekologických výrobkov pomáhajúce spotrebiteľom k informovaným rozhodnutiam a poskytujúce spoločnostiam konkurenčnú výhodu.

Sila ľudskej vynaliezavosti je najväčšou nádejou na obnovenie krehkej rovnováhy medzi nami a naším životným prostredím. Vynaliezavosť je naším najväčším aktívom pri hľadaní riešení tejto globálnej výzvy. Prostredníctvom zelených inovácií nám umožňuje prejsť z technológií minulosti založených na uhlíku na bezuhlíkové technológie budúcnosti.

Z GALÉRIE TVORCOV

Cena WIPO pre Kerestešovcov

V rámci SDDV v ÚPV SR cenu WIPO pre úspešných vynálezcov (**Best Inventor Award**) prevzali **Ing. Ján Keresteš st.** (71) a **Ing. Ján Keresteš, CSc., ml.** (39) z Považskej Bystrice, otec a syn, ktorí sa venujú biotechnológiám, najmä vývoju riadenia biochemických a informačných procesov v živých organizmoch.

– Samozrejme, toto ocenenie si veľmi vážime, o to viac, že rozhodla o ňom profesionálna organizácia. Odborníci ocenili najmä náš vynález týkajúci sa fytomelanínu (Biologicky účinná frakcia rastlinného melanínu, spôsob jej výroby, farmaceutický prostriedok s jej obsahom a jej použitie – patent SK 284 664; pozn. red.) a jeho prínosu pre spoločnosť¹. A určite je pre nás príjemné aj to, keď i na verejnosti počujeme

na naše produkty slová chvály, – hovorí na margo ocenenia zo strany WIPO J. Keresteš ml. Jeho otec predchádzajúce slová dopĺňa: – Toto ocenenie patrí všetkým, ktorí nám pomáhali na trnnej ceste vedúcej k vynálezu. Spolupracovali sme s viacerými vo svete renomovanými výskumnými ústavmi, hoci niekedy sme sa v názoroch aj rozchádzali. Vedecké kapacity nás v jednom momente presvedčali, že naša cesta v oblasti hľadania

reparačných a regeneračných účinkov v systéme krátkej pamäti, tzv. tau proteínov nie je priechodná. Vtedy sme sa už aj obávali nášho konca..., no vďaka našej odvahe i šťastiu sme našli inú cestu riešenia. Keď sme nakon potrebnú molekulu extrahovali zo sveta rastlín, boli sme aj prekvapení, ako vyzerá. Je to ako nejaký opalizujúci kovový prášok, ktorý z rôznych uhlov pohľadu vyzerá vždy inak a je ako živý, akoby chcel utiecť... V prvom momente sme zostali i zaskočení tým, čo sme vytvorili, ale vzápätí sme už začali uvažovať, čo ďalej a kde to použijeme.

Kerestešovci na svojom vynáleze pracovali 30 rokov. Išlo o izoláciu tzv. molekuly života známej ako fytomelanín, nachádzajúcej sa v živej prírode už niekoľko miliárd rokov. Bežne ju konzumujeme v potrave, no takýmto spôsobom je možné využiť približne len jedno percento z jej potenciálu. Ak ju prijmeme v izolovanej podobe napríklad vo vodnom roztoku, je možné využiť jej ozdravujúci potenciál až na 99 %.

– Skríningové testy už dávnejšie potvrdili, že táto molekula kódovaná z rastlinných bioflavonoidov je vhodná aj na medicínske účely, môže byť doplnkom výživy alebo liečiva a aj vďaka našej firme NIKA fytomelanín je už i komerčne využívaný, – hovorí J. Keresteš st. – Ukazuje sa, že táto molekula je stavebnou jednotkou centrálnej nervovej sústavy, čiže keď sa dostane do organizmu v čistej podobe, a my ju takto dokážeme pripraviť, permanentne posúva organizmus na vyššiu úroveň. V budúcnosti ju bude možné využívať pri liečení napríklad aj neurodegeneratívnych ochorení, ako je Parkinsonova

¹ Pozri ŠÍPOŠ, J.: Otec a syn Kerestešovci. „Molekula života“. In *Duševné vlastníctvo*, 2005, roč. IX, č. 4, s. 39-40.

a Alzheimerova choroba, ďalej imunologických a onkologických ochorení a pod., len je potrebné na tom ešte pracovať.

Ako sme sa ďalej dozvedeli, fytomelanín je možné vo väčšej miere využiť i v oblasti biotechnológií, výživy a dokonca aj v informačných technológiách.

– Pokiaľ ide o informačné technológie a elektroniku, uplatnenie spomínanej molekuly si vyžiada ešte nemálo výskumu, pretože ide o oveľa komplikovanejší proces ako napríklad v medicíne, – vysvetľuje J. Keresteš ml. – V tomto prípade už hovoríme totiž o umelej inteligencii, čiže je potrebné nájsť vhodný materiál, ktorý by bol schopný plnohodnotne prenášať informácie tak, ako to dokáže ľudský mozog. A na to potrebujete nielen výskumné ústavy, ale aj spoluprácu s priemyslom. V tejto oblasti síce už existujú vo svete nejaké námety, ale chytiť sa toho musia skutočne renomované firmy, ktoré na to majú podmienky a možnosti.

Otec spolu so synom si v Považskej Bystrici zriadili rodinnú firmu v roku 1990 a spočiatku zamestnávali šiestich ľudí. Dnes pre nich pracuje vrátane rôznych úväzkov približne 120 ľudí. Firma postupne získala nový ekonomický rozmer a prevádzky má i v zahraničí. Venuje sa aj výrobe syrov, nátierok z mliečnych produktov, mliečnym termizovaným nápojom s chuťou žinčice a tiež výrobe Slovenskej bryndze. **J. Keresteš st. je totiž aj predsedom Cechu bryndziarov** a o bryndzi dokáže i veľa rozprávať. Napokon o dôvodoch jej ochrany², resp. o bryndzi ako probiotickej potravine hovoril aj na celoslovenskej konferencii o duševnom vlastníctve, ktorá bola súčasťou SDDV.

– Slovenská bryndza je mikrobionálnym fenoménom Slovenska, má nemalé liečivé účinky, navyše je akýmsi symbolom slovenského národa, jeho kultúrneho a historického dedičstva.

– Ešte aby sme si tú pravú Slovenskú bryndzu s modrozltým symbolom pre chránené zemepisné označenie mohli bežne kúpiť v obchodoch, – podpichli sme predsedu Cechu bryndziarov.

– Na Slovensku vyrábame pravú bryndzu od nepamäti, ale je fakt, že ten symbol dokumentujúci ochranu produktu nám ešte chýba. Ale už na tom pracujeme. A zároveň náš cech rokuje s ministerstvom pôdohospodárstva, aby konečne urobilo poriadok v sektore výroby mlieka. Nie je predsa možné, aby medzi hodnotou mlieka a jeho výkupnou cenou boli také disproporcie ako v súčasnosti. Poľnohospodári a producenti mlieka na to

určite doplácajú... A už nehovorím o chýbajúcej stratégii výživovej politiky na Slovensku.

Oboch Kerestešovcov, otca a syna, zodpovedných za úspešný chod svojej firmy, sme sa ešte opýtali, kedy sa naposledy pohádali, veď podnikanie nie je jednoduché, o to viac, že je globálna kríza.

– Ja zvyknem hovoriť, že v súčasnosti ide vo svete skôr o krízu morálky a je jedno, ktorú oblasť zasahuje. My sa však prekážok neobávame, tie sú na to, aby sme ich svojou kreativitou zdolávali, – konštatuje J. Keresteš st. – A pokiaľ ide o komunikáciu s mojím synom, je logické, že pri hľadaní rôznych riešení máme občas aj rozdielne názory na isté veci, ale práve to nás posúva dopredu. Kedy sme sa pohádali...?

– Nenazval by som to hádkou, ale zvyčajne sa „pošteklíme“, keď cestujeme spolu autom a ja podľa otca šoférujem príliš opatrne, – podotýka J. Keresteš ml.

A otec hneď reaguje: – Áno, nie som príliš nadšený, keď syn jazdí až úzkostlivo opatrne a navyše, keď som ja za volantom, zvykne hovoriť, aby som pribrzdil. Ale ja mám vždy málo času a chcem toho ešte veľa stihnúť...

Vynálezy a technické riešenia, ktorých pôvodcami/spolupôvodcami sú J. Keresteš st. a J. Keresteš ml.

SK 284664 Biologicky účinná frakcia rastlinného melanínu, spôsob jej výroby, farmaceutický prostriedok s jej obsahom a jej použitie – EP 1 104 446 B (DE, GB, AT, CH), US 6 657 268 B

SK 285610 Spôsob prípravy nátierok z mliečnych produktov (V. Veteška)

PP 150-2006 Priemyselne vyrobený mliečny termizovaný nápoj s chuťou žinčice a spôsob jeho výroby

ÚV SK 1670 Čokoládový sirup (V. Veteška, E. Števonková)

ÚV SK 1637 Zahustená mliečna zmes (V. Veteška, E. Števonková)

ÚV SK 1638 Zmes bieleho syra, ovčieho syra, tvarohu, sušeného mlieka a rastlinného oleja (V. Veteška, M. Rizman)

ÚV SK 3274 Mliečne výrobky na báze bryndze

ÚV 4764 Priemyselne vyrobený mliečny termizovaný nápoj pripomínajúci zmesovú žinčicu

ÚV SK 4872 Mliečne výrobky s obsahom kozieho mlieka

² Do európskeho registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení bola Slovenská bryndza zapísaná ako chránené zemepisné označenie (CHZO) v júli 2008.

„Slovensko sa stáva aktívnym hráčom v celosvetovom systéme ochrany priemyselných práv“

Riaditeľ divízie WIPO pre spoluprácu s určitými krajinami Európy a Ázie **Michal Švantner** (53) pochádza z Tornale. Určitý čas pôsobil v Úrade vysokého komisára OSN pre utečencov v Ženeve, neskôr v rámci rozvojového programu OSN (UNDP), no a vo WIPO pracuje od roku 2003.

M. Švantnera sme sa najskôr opýtali, po akom dlhom čase zavítal domov na Slovensko.

Na Slovensko chodím 4- až 5-krát do roka, pretože tu mám mamu a pravidelne tu trávim aj najväčšiu časť dovolenky. Navyše, neďaleko Tornale chovám kone, čo je moje hobby, a je potrebné môj „ranč“ z času na čas aj skontrolovať.

Ženeva sa stala pre vás druhým domovom...

Spolu s rodinou tam žijeme od roku 1993, keď som začal pracovať v systéme OSN. Je logické, že v Ženeve sme si zvykli a cítime sa tam dobre. Najmladší syn chodí do základnej školy, starší syn študuje vo Švajčiarsku architektúru, no a dcéra je v súčasnosti viacej na Slovensku ako vo Švajčiarsku. Po maturite sa totiž rozhodla študovať medicínu na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach uznávanej i v zahraničí. Manželka pôsobí v Ženeve ako učiteľka v materskej škole.

So Slovenskom ste v kontakte aj v rámci agendy súvisiacej s divíziou WIPO pre spoluprácu s určitými krajinami Európy a Ázie. Ako hodnotíte spoluprácu s ÚPV SR?

Bez nejakého zveličovania môžem povedať, že táto spolupráca je vynikajúca. Aj vďaka predsedníčke D. Kyliánovej sa v ÚPV SR podarilo dať dokopy expertov, ktorí svojimi diskusnými príspevkami, požiadavkami a konštruktívnymi návrhmi na úrovni WIPO robia zo Slovenska aktívneho hráča v oblasti ochrany priemyselných práv vo svete.

Teraz, v čase globálnej krízy, je potrebné zvažovať každú investíciu, ale ako už spomínala vo svojom príhovore

v rámci SDDV predsedníčka ÚPV SR D. Kyliánová, osvedčeným receptom proti kríze je práve zvýšené úsilie vo výskume a vývoji nových výrobkov a s tým súvisia aj prihlášky predmetov priemyselných práv...

Je pravda, že inovácie pomáhajú firmám v boji o prežitie. Ide predsa o konkurencieschopnosť a priestor na trhu. Keď podceníte inovácie, skôr či neskôr vás niekto kreatívnejší predbehne a zaberie vaše miesto. V súčasnosti je pre úspech produktov na trhu rozhodujúca hodnota značky a inovácia, ktoré renomovaná značka ponúka zákazníkovi. A keď si firma inovácie právne nechráni, dostáva sa ešte do hlbšej krízy, pretože jej výsledky môže niekto druhý zneužiť pre svoj vlastný biznis.

Ako sa globálna kríza zatiaľ prejavuje na počte medzinárodných prihlášok?

Je potrebné uviesť, že v ostatných rokoch význam ochrany priemyselných práv v medzinárodnom meradle podstatne vzrástol a nebyť globálnej krízy, tá situácia mohla byť ešte lepšia. Vplyvom krízy, v prvom štvrtroku tohto roka, v porovnaní s vlaňajškom, došlo najmä k poklesu, približne o 9 percent, prihlášok ochranných známok predovšetkým od malých a stredných podnikov, resp. podnikateľov, a to znamená aj zníženie rozpočtu WIPO. Na druhej strane treba uviesť, že práve malé a stredné podni-

ky zvyčajne najviac generujú pracovné príležitosti a v súvislosti s priemyselnoprávnou ochranou i pridanú hodnotu v ktorom štáte, čiže mali by na to pamätať aj príslušné vlády a mali by urobiť také legislatívne opatrenia, aby sa tí menší podnikatelia nestrácali. WIPO môže v tomto smere pomôcť napríklad usmerňovaním činnosti, poradenstvom či propagáciou dobrých výsledkov.

Na eliminovanie globálnej krízy prijala opatrenia aj WIPO. Mohli by ste byť konkrétnejší?

Dochádza k prehodnocovaniu vynakladania finančných prostriedkov napríklad

v súvislosti s administratívnymi prácami i so služobnými cestami, WIPO si hľadá partnerov, ktorí by boli ochotní spolupracovať organizovanie rôznych sympózií, vzdelávacích podujatí a pod., ale nie je to jednoduché.

Generálny riaditeľ WIPO Francis Gurry si po nástupe do funkcie v októbri minulého roka predsavzal urobiť strategickú reorganizáciu aj Sekretariátu WIPO. Postupne má dôjsť k zmene štabnej kultúry sekretariátu, k eliminovaniu zbytočných funkcií a v tretej etape sa má pristúpiť k zmenám horizontálnych riadiacich procesov. V akom štádiu sú tieto zmeny?

V prvom rade, myslím si, že takéto kroky sú rozumné. Pri správnom manažovaní sa v každej inštitúcii dajú ľudské zdroje využiť efektívnejšie, aby nedochádzalo k duplicitnej práci a aby jednotlivé činnosti boli lepšie koordinované v záujme cieľov organizácie. Tento proces pokračuje a verím, že

bude prínosom pre systém ochrany duševného vlastníctva.

Predtým, ako ste pri príležitosti tohtoročného SDDV navštívili ÚPV SR, ste boli na služobnej ceste v Moldavsku. Aké bolo poslanie vašej cesty do spomínanej krajiny?

Išlo o to, aby sme predstaviteľov Moldavska bližšie oboznámili s medzinárodnými normami týkajúcimi sa vymožitelnosti práv duševného vlastníctva a nadväzane by v krajine mala vzniknúť akási koordinačná platforma pre spoluprácu s ďalšími vládnymi štruktúrami, najmä so súdnictvom, políciou, colníkmi, obchodnou inšpekciovou a pod. Problematika vymožitelnosti práv duševného vlastníctva totiž nemôže byť len záležitosťou štátnej agentúry duševného vlastníctva Moldavskej republiky, o to viac, že na moldavský trh vstupuje aj falšovaný, pirátsky tovar zo zahraničia a ten si potom nachádza cestu i do susediacej Európskej únie. Čiže je potrebné zlepšiť spoluprácu

s Moldavskom aj pokiaľ ide o vymožitelnosť práv duševného vlastníctva a, samozrejme, WIPO podporuje aktivity súvisiace s potláčaním pirátstva.

Vráťme sa ešte na Slovensko. Aký dojem vo vás zanechal SDDV v ÚPV SR?

Myslím si, že pracovníci ÚPV SR zvládli organizáciu SDDV veľmi dobre. SDDV u vás v úrade sa vydaril, no predsa len si neodpustím jednu poznámku. Predpokladal som, že pri tejto príležitosti stretnem v ÚPV SR aj niekoho z čelných predstaviteľov štátu. Nestáva sa totiž často, aby niekto zo Slovenska získal cenu WIPO pre úspešných vynálezcov. Pre predstaviteľov štátu to bola príležitosť demonštrovať ako podporujú vedu, výskum a vývoj... žiaľ, nevyužili ju. Možno nabudúce...

Na záver SDDV ochutnávka slovenských špecialít

Ochrana označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov na Slovensku i v zahraničí, Príprava novely zákona o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach, Všeobecný úvod do problematiky politiky kvality, Zelená kniha poľnohospodárskych výrobkov: normy pre produkty, požiadavky na výrobu a program kvality, Zaručené tradičné špeciality. To boli témy, ktoré dominovali v rámci teoretickej časti deviatej celoslovenskej konferencie o duševnom vlastníctve.

V bloku prednášok týkajúcich sa skúseností z praxe vystúpil aj predseda občianskeho združenia Skalický trdelník **Ludovít Bránecký**. Skalický trdelník bol prvým slovenským výrobkom zapísaným do európskeho registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení ako CHZO (december 2007).

– Na rozdiel od „syrárov“, ktorí pred piatimi-šiestimi rokmi pripravovali žiadosti o európsku právnu ochranu napríklad Slovenskej bryndze a Slovenskej parenice a neboli celkom zjednotení v názoroch, pokiaľ ide o technológiu či podmienky výroby, naše občianske združenie malo jasné predstavy, – hovorí L. Bránecký. – V súvislosti so Skalickým trdelníkom, ktorý má dvestoročnú históriu, boli vždy jasne určené výrobné postupy. Aj preto sme sa ako prví na Slovensku mohli pochváliť „modrým kolieskom“, tzn. symbolom CHZO.

L. Bránecký je riaditeľom Správy mestského majetku v Skalici, pod ktorú spadá aj mestská trdelníkareň v zrekonštruovanom františkánskom kláštore, kde možno

na vlastné oči vidieť pečenie sladkej špeciality na otvorenom ohni. – Za jednu zmenu dvaja pracovníci upečú asi 60 trdelníkov. Počas turistickej sezóny nie vždy stíhame uspokojiť zákazníkov trdelníkom upečeným na pahrebe, no s rozšírením výroby nerátame. Výrobu vo veľkom nechávame podnikateľom, ktorí Skalický trdelník podľa tradičnej receptúry, na území ohraničenom riekami Morava, Teplica, Myjava a hranicami s Českom, pečú pomocou sálavého tepla, ale je to v súlade so špecifikáciou produktu. Pre našu trdelníkareň i mesto ide skôr o propagačnú záležitosť, o propagáciu Skalice doma i vo svete, a myslím si, že tomu pomôže i registrácia nášho produktu v Bruseli.

– Ale trdelník s prívlastkom originálny je možné si kúpiť kdekoľvek pred supermarketmi, či už v Košiciach, Žiline, alebo v Banskej Bystrici, – snažíme sa „oponovať“ L. Bráneckému.

– Naše občianske združenie trvá na tom, že Skalický trdelník môže pochádzať len z nášho regiónu. Ak takýto pravý koláč predáva niekto trebárs na východe republiky, ale upiekol ho podľa tradičnej receptúry v našom regióne, to je v poriadku. Horšie by už bolo, keby niekto napríklad na námestí v Banskej Bystrici piekol takýto produkt a predával ho ako Skalický trdelník. Aby sa to nestávalo, vytvárame v našom združení určité kontrolné mechanizmy a napokon existujú na Slovensku aj kontrolné orgány, ktoré majú v popise práce takéto veci ustrážiť...

Záhorácka špecialita zaregistrovaná v Bruseli, ale napríklad i pečivo Bratislavský rožok (Cech pekárov a cukrárov regiónu západné Slovensko podal vlani žiadosť o zápis Bratislavského rožka ako zaručenej tradičnej špeciality do registra EK), syry

atď. sa 24. apríla objavili aj v ÚPV SR. To- tiž, na záver SDDV, po skončení konferencie mali jej účastníci, hostia i pracovníci úradu možnosť ochutnať pripravené slovenské špeciality a veru nikto z prítomných nemal výhrady...

Foto: E. Žatkuliak

WORLD INTELLECTUAL PROPERTY DAY.
GREEN INNOVATIONS
ŠÍPOŠ, J.:

This year's World Intellectual Property Day's (WIPD) with the idea "Green Innovations" was supposed to be on Sunday, hence related events took place on April 24, 2009, in the Industrial Property Office of SR with participation of Michal Švantner, Director of the Division of the World Intellectual Property Organization (WIPO) for Co-operation with Certain Countries of Europe and Asia. This day was also the Open Day of the Office.

After the President of the IPO SR Dari- na Kyliánová finished her speech, Michal Švantner awarded the WIPO Best Inventor Award to Ján Keresteš and Ján Keresteš Jr. from Považská Bystrica for significant suc- cesses in the sphere of development of bio- logically active substances in dairy produc- ts and food industry. It is the first significant award for Slovak inventors, in this case for father and son, which are engaged in bio- technologies, particularly in development of managing biochemical and information processes in living organisms.

WIPD in the IPO SR was marked with the Conference Intellectual Property in Slova- kia IX. It was focused on issues of legal pro- tection for products by means of designa- tions of origin and geographical indications and also protection of products as guaran- teed traditional specialities. At the close of the WIPD, after the Conference finished, the participants, guests and employees had a possibility to taste prepared Slovak spe- cialities.

Výzvy Lisabonského systému – 2. časť

Dr. Mihály FICSOR*

podpredseda Maďarského patentového úradu

3. Náprava Lisabonského systému

Správne pochopenie určitých ustanovení Lisabonskej dohody a jej vykonávacieho predpisu je výzvou, ktorá môže v konečnom dôsledku pomôcť zvládnuť aj iné výzvy, ktorým dohoda v súčasnosti čelí. Na podporu tohto názoru nám stačí predložiť len niekoľko príkladov. (Niektoré otázky súvisiace s výkladom dohody už boli riešené v predchádzajúcej časti prezentácie a týkali sa spôsobu, akým sa môže Lisabonská dohoda začleniť do meniaceho sa medzinárodného prostredia.)

Možno prvá vec, ktorú treba zdôrazniť, je skutočnosť, že Lisabonský systém nie je obmedzený len na poľnohospodárske výrobky, potraviny a nápoje. Nie je to len o tom, čo sa dá jesť alebo piť. Ako dôkaz môžu poslúžiť zapísané označenia z Maďarska, napríklad čipky z *Kiskunhalas*¹ a *Herendský porcelán*².

Taktiež je dôležité zdôrazniť, že Lisabonský systém je neutrálny k spôsobu, akým členské štáty poskytujú ochranu označeniam pôvodu. Nasvedčuje tomu jedno z jeho ustanovení, ktoré definuje povinný obsah medzinárodných prihlášok. Pravidlo 5 ods. 2, bod vi) vykonávacieho predpisu obsahuje širokú škálu alternatív získania ochrany v krajinách pôvodu, ako aj preukazovania na účely medzinárodného zápisu. Môže to byť „názov a dátum právnych predpisov alebo správneho predpisu, súdneho

rozhodnutia, alebo dátum a číslo zápisu, na základe ktorých je označenie pôvodu v krajine pôvodu chránené“. Článok 1 ods. 2 Lisabonskej dohody by teda nemal byť interpretovaný príliš reštriktívne. Jediné, čo sa vyžaduje na získanie ochrany podľa dohody, je uznanie a ochrana označenia v krajine pôvodu. Predmetné ustanovenie však výslovne neuvádza, aký druh ochrany by krajina pôvodu mala poskytnúť. Nemusi teda ísť o akýsi lisabonský druh vnútroštátneho systému zápisu s podmienkou, že budú splnené hmotné požiadavky dohody (ako napr. v článku 3, ktorý sa zaoberá obsahom ochrany).

Oplatí sa tiež preskúmať „plný potenciál“ článku 4 Lisabonskej dohody. Stojí za povšimnutie, že znenie tohto článku, na rozdiel od znenia článku 1 ods. 2, sa nevzťahuje na ochranu označení „ako takých“, čo môže znamenať, že ďalšie formy ochrany sú taktiež zahrnuté pod túto bezpečnostnú klauzulu (tá môže mať následne zaujímavý dosah na spôsob, akým sa výnimky podľa článku 24 Lisabonskej dohody môžu použiť v rámci Lisabonského systému). Okrem toho sa zdá, že tento článok dohody umožňuje koexistenciu označení pôvodu a ich súbežnú ochranu v príslušnom zmluvnom štáte. Možno by teda naozaj stálo zato pripomenúť si znenie predmetného článku:

„Ustanovenia tejto dohody nijako nevyklúčujú už platnú ochranu označe-

ní pôvodu poskytovaných v jednotlivých krajinách tejto Osobitnej únie na podklade iných medzinárodných dojednaní... alebo na podklade národného zákonodarstva alebo právnej vedy³.“

Väčšiu pozornosť si zaslúži aj článok 6 Lisabonskej dohody, ktorý znie nasledovne:

„Označenie, ktorému sa poskytla v niektorej krajine Osobitnej únie ochrana podľa postupu uvedeného v článku 5, nebude sa tam môcť považovať za označenie, ktoré sa stalo druhovým, pokiaľ sa bude v krajine pôvodu chrániť ako označenie pôvodu.“

Toto ustanovenie nás núti uvažovať o dvoch veciach. Po prvé, chráni toto ustanovenie označenia iba pred tým, aby sme ich považovali za druhové, ale nie pred tým, aby sa stali druhovými, alebo vylučuje aj druhú možnosť? Po druhé, chráni tento článok použitie iných, i keď podobných právnych princípov, ako napríklad inštitút tichého súhlasu⁴?

4. Urovnávanie sporov podľa Lisabonskej dohody

Článok 5 ods. 5 Lisabonskej dohody zaisťuje pre prípady vyhlásenia o zamietnutí zápisu nasledovný „mechanizmus urovnania sporov“:

* Časopis Duševné vlastníctvo so súhlasom M. Ficsora uverejňuje jeho referát, ktorý odznel 30. 10. 2008 v Lisabone v rámci Fóra o zemepisných označeniach a označeniach pôvodu organizovaného pri príležitosti 50. výročia podpísania Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodnom zápise.

Z angličtiny preložil Mgr. Ján Poljovka.

1 Označenie č. 738.

2 Označenie č. 495 a č. 737.

3 Anglický výraz „court decision“ je v platnom znení ustanovenia článku 4 Lisabonskej dohody preložený ako „právna veda“. Sme toho názoru, že čitateľ by mal brať do úvahy presnejší preklad slovného spojenia – „súdne rozhodnutia“ (pozn. prekl.).

4 Pozri napr. článok 24 ods. 7 Dohody TRIPS alebo článok 53 nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 z 26. 2. 2009 o ochrannej známke spoločenstva (kodifikované nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. 12. 1993 o ochrannej známke spoločenstva – pozn. prekl.).

„Záujemca, ktorého jeho národný úrad upovedomí o vyhlásení inej krajiny, môže v tejto druhej krajine predložiť akékoľvek právne alebo správne námietky, na ktoré majú právo príslušníci tejto krajiny.“

To, čo uvedený článok dohody zaisťuje, sú „obvyklé“ prostriedky pre súkromných žiadateľov/majiteľov práv podobné tým, ktoré sú bežné v prípade odmietnutia prihláškovej patenty alebo zápisu ochrany známky národným patentovým úradom.⁵ Ale základom zamietnutia zápisu podľa Lisabonského systému môže byť priamo časť právneho predpisu alebo správneho nariadenia normatívneho charakteru.⁶ To isté platí aj v prípade ochrany v krajine pôvodu, teda aj v tomto prípade je možné opierať sa o právne predpisy alebo správne nariadenia.⁷ Preto krajina, ktorá urobí vyhlásenie o zamietnutí zápisu, sa môže ľahko ocitnúť v medzištátnom spore s krajinou pôvodu vo veci ochrany označenia. Potreba účinne urovnávať spory medzi zmluvnými krajinami Lisabonského systému je teda aktuálna. Urovnávanie sporov môže mať naďalej neformálnu podobu alebo sa môže rozvinúť do formálneho postupu.

V tomto zmysle čelí obmedzený územný účinok zamietnutia zápisu ďalšej výzve. Ak zmluvná krajina zistí, že medzinárodný zápis, ktorý je oznámený, je v rozpore s označením pôvodu tejto krajiny, môže vydať vyhlásenie o zamietnutí zápisu s ohľadom na vlastné územie, pričom toto vyhlásenie nebude mať žiadny účinok na ostatné zmluvné krajiny. Jediná možnosť, ktorá ostáva otvorená, je zrušenie účinkov medzinárodného zápisu v každom zmluvnom štáte. Túto možnosť však určuje výlučne vnútroštátne právo dotknutého zmluvného štátu a dostupnosť takýchto prostriedkov veľmi závisí od spôsobu ochrany, ktorú krajina označeniam poskytuje.

Za poznamenie stojí skutočnosť, že návrh mnohostrannej dohody o ochrane označení pôvodu a označení zdroja, predložený Medzinárodným úradom WIPO (ďalej medzinárodný úrad) v roku 1974/75, obsahoval kapitolu o urovnávaní sporov diplomatickými cestami.⁸

Okrem toho, koncom 90. rokov Rada WTO pre Dohodu TRIPS presadzovala vytvorenie mnohostranneho registra zemepisných označení pre vína a liehoviny podľa článku 23 ods. 4 Dohody TRIPS. Návrhy Európskych spoločenstiev a ich členských štátov⁹ a Maďarska¹⁰ rozšírili tieto snahy o zavedenie námietkového konania. Maďarsko navrhlo vytvorenie špeciálneho systému rozhodcovského konania, podľa ktorého konečné a záväzné rozhodnutia by mali nadobudnúť účinky erga omnes. Ale odvtedy sa vo WTO nedosiahla žiadna dohoda, ktorá by vytvorila mnohostranný register podľa článku 23 ods. 4 Dohody TRIPS.

5. Keď dva sú priveľa

Medzinárodný úrad vo svojom nedávnom dokumente, ktorý predložil Zhromaždeniu Lisabonskej únie¹¹, upozornil na prípad, keď členské štáty Lisabonskej dohody sú povinné poskytnúť ochranu dvom koexistujúcim rovnako znejúcim označeniam pôvodu jednak podľa samotnej Lisabonskej dohody alebo podľa medzinárodných právnych dojednaní. Medzinárodný úrad správne uviedol, že namiesto súčasnej praxe takzvaných vyhlásení o „čiastočnom zamietnutí“

„bolo by vhodné vykonávací predpis doplniť o ustanovenia o osobitnom konaní v prípade oznámení a zaznamenávaní potvrdení ochrany alebo súhlase s ochranou celého alebo časti zapísaného označenia pôvodu, ktoré by riešili aj prípady koexistencie rovnako znejúcich označení“¹².

Pracovná skupina, ktorú zriadilo zhromaždenie s cieľom hľadať možnosti zlepšenia konania podľa Lisabonskej dohody, sa určite bude venovať aj tomuto návrhu. Myšlienka zavedenia vyhlásenia o udelení ochrany¹³ do Lisabonského systému si vyžaduje hlbšiu analýzu, ale podľa môjho názoru by mohla získať podporu. Na to je však potrebná ďalšia diskusia, ktorá pomôže všeobecnému pochopeniu problému a medzinárodnému úradu zase pomôže navrhnúť riešenie.

V prípade vín Dohoda TRIPS obsahuje ustanovenie o rovnako znejúcich zemepis-

ných označeniach. Podľa článku 23 ods. 4 dohody v prípade rovnako znejúcich zemepisných označení pre vína bude, s výhradou ustanovenia článku 22 ods. 4 (klamlivé označenia), poskytnutá ochrana každému označeniu. Nariadenia Európskeho spoločenstva o ochrane zemepisných označení pre vína a liehoviny pomerne detailne upravujú pravidlá pre homonymá, resp. rovnako znejúce zemepisné označenia¹⁴. Ale ani jeden zo spomenutých právnych nástrojov neobsahuje definíciu homonym, resp. rovnako znejúcich zemepisných označení.

Medzinárodný úrad sa už pokúsil definovať alebo lepšie povedané vymedziť chápanie homonym.

Desiate vydanie *Merriam Webster's Collegiate Dictionary* definuje homonymum ako „jedno z dvoch alebo viacerých slov majúce rovnakú hláskovú podobu, ale odlišný, nesúvisiaci význam“. Táto definícia presne vystihuje problémy, ktoré sprevádzajú používanie rovnako znejúcich zemepisných označení, konkrétne prípady, kedy dva alebo viac rovnakých zemepisných označení vymedzuje zemepisný pôvod výrobkov z rôznych krajín. Najčastejšie sa objavujú prípady rovnako znejúcich označení regiónov, ktoré sa nachádzajú v rôznych krajinách. Typickým príkladom je názov oblasti pozdĺž rieky, ktorá preteká viacerými štátmi, napríklad rieka Rýn¹⁵.

Nestranný pozorovateľ sa ľahko stotožní so všetkými aspektmi definície medzinárodného úradu. Napriek tomu príklad, ktorý uvádza, nie je ten najvhodnejší. V prípade, že zemepisný názov označuje jeden zemepisný celok (napr. rieku, pohorie či región), ktorý sa nachádza v dvoch (resp. viacerých) krajinách, nejde už o prípad homonyma, keďže význam nie je odlišný a ani nesúvisiaci. V takom prípade nejde o dva vinohradnícke regióny s náhodne rovnakými homonymnými názvami, ale o jeden vinohradnícky región s jedným zemepisným označením (alebo označením pôvodu) pre víno vyrobené v tejto oblasti, ale zasahujúce do dvoch alebo viacerých krajín pôvodu. S touto eventualitou počítá nariadenie Komisie (ES) č. 1898/2006 z 14. decem-

5 Porov. napr. článok 5 ods. 3 Madridskej dohody týkajúcej sa medzinárodného zápisu známk.

6 Pozri pravidlo 9 ods. 2 bod iii) vykonávacieho predpisu.

7 Pozri pravidlo 5 ods. 2 vykonávacieho predpisu.

8 SCT/8/4, ods. 70.

9 IP/C/W/107, 28. 7. 1998.

10 IP/C/W/234, 11. 12. 2000.

11 LI/A/23/1.

12 LI/A/23/1, ods. 4.

13 Viac informácií o poslednom vývoji v oblasti vyhlásení o udelení ochrany v Madridskom a Haagskom systéme nájdete v dokumentoch MM/A/40/1 a H/A/26/1, MM/A/40/5 Prov., ods. 15, a H/A/26/4 Prov., ods. 6.

14 Článok 42 nariadenia Rady (ES) č. 497/2008, článok 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008.

15 SCT/5/3.

bra 2006, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 510/2006 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín, ktoré pripúšťa podanie spoločnej žiadosti o zápis názvu označujúceho cezhraničnú zemepisnú oblasť niekoľkými skupinami. Je na zváženie, či by vykonávací predpis nemal jednoznačne upraviť takúto možnosť. Pravidlo 5 ods. 1 vykonávacieho predpisu odkazuje na príslušný orgán (ktorý predkladá medzinárodnému úradu medzinárodnú prihlášku) v jednotnom čísle, čo však nevyklučuje spoločné podanie viacerých prihlášok príslušnými orgánmi viacerých krajín pôvodu. Pripúšťam, že explicitné a podrobnejšie ustanovenie o takomto postupe by bolo nepochybne vítané. Napriek tomu však Lisabonská dohoda zjavne nevyklučuje takúto širokú interpretáciu podľa pravidla 5 ods. 1 a ani zodpovedajúcu zmenu vykonávacieho predpisu. Dohoda neobsahuje ustanovenie, na základe ktorého by sa dalo predpokladať, že môže ísť len o jednu krajinu pôvodu.

Článok 5 ods. 1 Lisabonskej dohody v tomto kontexte používa množné číslo:

„Označenia pôvodu sa zapisujú na medzinárodnom úrade na žiadosť úradov krajín Osobitnej únie...“

Ale vráťme sa späť k problému homonym, osobitne k problematike „falošných“ homonym. Je otázne, či za „pravé“ homo-

nymum môžeme považovať aj zemepisný názov, ktorý bol zámerne zvolený tak, aby označoval už existujúce zemepisné označenie zapísané v inej krajine. Aj v tomto prípade absentuje významový rozdiel alebo prinajmenšom nie je dostatočne výrazný. Vyzerá to tak, že odkaz na článok 22 ods. 4 v článku 22 ods. 3 Dohody TRIPS rieši túto eventualitu a homonymá nie sú predmetom osobitných ustanovení.

To však neplatí o zemepisných označeniach (a/alebo označeniach pôvodu), ktoré sú riešené v rámci osobitných ustanovení. S touto interpretáciou sa stotožnil aj Súdny dvor Európskych spoločenstiev¹⁶. Takisto sa cituje v príslušnej legislatíve EÚ. Ostatné označenia (napr. názvy odrôd viniča) predmetné ustanovenia neupravujú, a teda ich nemožno považovať za homonymá pri aplikácii predmetných ustanovení.

6. Niektoré ďalšie výzvy

Lisabonská dohoda má v porovnaní s globálnymi systémami ochrany (menovite PCT, Madridský a Haagsky systém) limitovaný počet členov¹⁷, a tým výrazne menšie teritoriálne pokrytie. Okrem už navrhnutých zlepšení sa žiada pridať aj problematiku pracovných jazykov¹⁸, ktorých rozšírenie by prilákalo nové zmluvné štáty. Väčšie teritoriálne pokrytie Lisabonskej dohody by sa mohlo poľahky stať spoločným styčným priestorom pre rôzne regionálne skupiny vo WIPO. Ochrana zemepisných označení môže poslúžiť ako výnimočný príklad toho, ako ochrana duševného vlastníctva dokáže efektívne zohľadniť osobité potreby rozvojových krajín.

Širšie využívanie nástrojov e-biznisu¹⁹ by Lisabonskému systému tiež pridalo na prítlačivosti. Ďalšie reformy by sa mali zamerať na postupné získanie prevádzkovej a ak je možné aj finančnej autonómie.

Foto: www.jiunlimited.com

CHALLENGES TO THE LISBON SYSTEM – PART II

FICSOR, M.:

Probe for proper interpretation of selected provisions of the Lisbon Agreement and its Regulations. Disputes settlement mechanism in case of a declaration of refusal. Homonyms, or homonymous geographical indications, and false homonyms as a specific issue of international and communitarian system of geographical indications and appellations protection. Some other challenges to the Lisbon system.

16 Vec C-347/03, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia and Agenzia regionale per lo sviluppo rurale (ERSA) proti Ministero delle Politiche Agricole e Forestali, Regione Veneto; Súdny dvor ES rozhodol, že:

„106 Po prvé, článok 23 ods. 3 Dohody TRIPS stanovuje, že v prípade rovnako znejúcich zemepisných označení vín bude ochrana poskytnutá každému označeniu a každý člen WTO ustanoví praktické podmienky, na základe ktorých budú príslušné rovnako znejúce označenia navzájom odlišené od iných, a zohľadní potrebu, aby bolo zabezpečené spravodlivé zaobchádzanie so zainteresovanými výrobcami a aby spotrebiteľia neboli uvedení do omylu.

107 V zmysle článku 22 ods. 1 Dohody TRIPS sa za „zemepisné označenie“ považujú označenia, ktoré označujú tovar ako pochádzajúci z územia člena WTO alebo z oblasti, alebo z lokality na tomto území, ak danú kvalitu, povest' a iné charakteristické znaky tovaru možno v podstate pripísať jeho zemepisnému pôvodu.

108 Ako však už bolo uvedené v bodoch 88 až 97 tohto rozsudku, na rozdiel od maďarského označenia „Tokaj“ talianske označenia „Tocai friulano“ a „Tocai italico“ zodpovedajú názvom odrôd viniča a nepredstavujú zemepisné označenia v zmysle dohody ES – Maďarsko o vínach. Keďže definícia zemepisných označení v tejto dohode je v podstate rovnaká ako definícia obsiahnutá v článku 22 ods. 1 Dohody TRIPS, je potrebné prijať rovnaký záver vo vzťahu k Dohode TRIPS.

109 Článok 23 ods. 3 Dohody TRIPS sa preto nemôže použiť v konaní vo veci samej, keďže sa netýka dvoch rovnako znejúcich zemepisných označení.“

17 Celkový počet členských štátov Lisabonskej dohody je 26, zatiaľ čo PCT má 139 zmluvných štátov; Madridská únia má 84 a Haagska únia 54 zmluvných štátov; pozri tiež: <http://www.wipo.int/treaties/en/>

18 Hoci pravidlo 3 ods. 1 vykonávacieho predpisu sa zdá byť dostatočné. Podľa tohto pravidla „medzinárodná prihláška je podaná v anglickom, francúzskom alebo španielskom jazyku“.

19 Pozri napr. návrhy uvedené v ods. 5 a 6 dokumentu medzinárodného úradu o príprave zmien a doplnkov Lisabonskej dohody (LI/A/23/1).

Vybrané rozhodnutia Súdneho dvora ES týkajúce sa dodatkových ochranných osvedčení – 2. časť

Ing. Milan PANČÍK

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

V prvej časti sme sa venovali trom rozhodnutiam Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej Súdny dvor), ktorých závery¹ sú aktuálne aj v súčasnosti a s ohľadom na aktuálnosť využitia záverov súdnych rozhodnutí sme postupovali aj pri príprave druhej časti článku.

Pripomínáme, že základný právny rámec pre udeľovanie dodatkových ochranných osvedčení (DOO) a konanie vo veciach udelených DOO je jednotný pre všetky členské štáty Európskej únie a tvorí ho **nariadenie Rady (EHS) č. 1768/92 z 18. júna 1992 o vytvorení dodatkového ochranného osvedčenia na liečivá v platnom znení** (ďalej nariadenie č. 1768/92) a **nariadenie č. 1610/96 Európskeho parlamentu a Rady z 23. júla 1996 o vytvorení dodatkového ochranného osvedčenia na prípravky na ochranu rastlín v platnom znení** (ďalej nariadenie č. 1610/96).

Povolenie veterinárneho lieku v úlohe prvého povolenia uviesť výrobok na trh ako liečivo v spoločenstve (prípád C-31/03)

Hoci sa konanie vo veci C-31/03 týkalo najmä prechodných ustanovení podľa článku 19 ods. 1 nariadenia č. 1768/92, ktoré sú

už v súčasnosti v podstate neaktuálne, rozsudok Súdneho dvora v tejto veci poskytol dôležitú informáciu o tom, ktoré povolenie je možné považovať za prvé povolenie na uvedenie výrobku na trh v prípadoch, keď pre daný produkt existujú povolenia uvádzať humánny i veterinárny liek na trh.

V prejudiciálnom konaní v tejto veci mal

Súdny dvor rozhodnúť o otázke, či udeľeniu DOO v členskom štáte spoločenstva v prípade humánneho liečiva, ktorého uvádzanie na trh bolo v danom štáte povolené, nebráni skutočnosť, že pred rozhodujúcim dátumom v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia č. 1768/92 bolo už v inom členskom štáte spoločenstva povolené uviesť ten istý

1 V prípade dvoch alebo viacerých žiadostí o udelenie DOO týkajúcich sa toho istého výrobku a pochádzajúcich od dvoch alebo viacerých majiteľov základných patentov môže byť na tento výrobok udelené DOO každému z nich.

Keď majiteľ základného patentu a držiteľ prvého povolenia uvádzať výrobok na trh ako liečivo sú rozdielne osoby a majiteľ patentu, ktorý požiadal o udelenie DOO, nie je schopný v rámci konania o jeho žiadosti o udelenie DOO predložiť kompetentnému úradu priemyselného vlastníctva kópiu tohto povolenia, žiadosť o udelenie DOO nesmie byť zamietnutá len z tohto dôvodu.

Ak je výrobok v takej forme, aká je uvedená v povolení na uvádzanie výrobku na trh ako liečiva, chránený platným základným patentom, DOO potom musí poskytovať ochranu tomuto výrobku ako liečivu vo všetkých jeho formách, ktoré sú chránené základným patentom.

Posudzovanie, či výrobok, na ktorý sa požaduje DOO, je chránený základným patentom, musí prebiehať vždy s ohľadom na predpisy, ktoré platia pre základný patent.

Pojem „výrobok“ v článku 3 nariadenia č. 1610/96 je potrebné ponímať tak, že zahŕňa chemické prvky a ich zlúčeniny tak, ako sa vyskytujú v prírode alebo ako sú vyrobené vrátane akýchkoľvek nečistôt nevyhnutne vznikajúcich pri výrobnom procese, ktoré pôsobia všeobecne alebo špecificky na škodlivé organizmy alebo na rastliny, časti rastlín alebo rastlinné výrobky.

Dva výrobky odlišné len v hodnote podielu aktívnej chemickej zlúčeniny k nečistote, ktorú môžu obsahovať, pričom v jednom výrobku je podiel obsahu nečistoty v porovnaní s druhým výrobkom vyšší, sa musia považovať za zhodný výrobok v zmysle článku 3 nariadenia č. 1610/96.

Podmienky podľa článku 3 ods. 1 písm. a) a d) nariadenia č. 1610/96 nie sú splnené v prípade výrobku vyrábaného spôsobom chráneným patentom a povoleného na uvádzanie na trh ako aktívnej zložky prípravku na ochranu rastlín, ak sa tento výrobok odlišuje od skôr povoleného výrobku ako aktívnej zložky prípravku na ochranu rastlín iba podielom aktívnej zlúčeniny k nečistote, ktorú obsahuje, pričom percentuálne zastúpenie nečistoty je vyššie v skoršom výrobku v porovnaní s novým výrobkom a patent chrániaci uvedený spôsob výroby je označený ako základný patent.

výrobok na trh ako veterinárne liečivo, alebo či je v tomto prípade rozhodujúce, kedy bolo povolené uvádzanie tohto výrobku na trh v spoločenstve ako humánneho liečiva.

V rozsudku Súdny dvor konštatoval, že nariadenie č. 1768/92 v zásade nerobí rozdiely medzi povoleniami udelenými na humánne liečivá a povoleniami udelenými na veterinárne liečivá. Pojem „liečivo“ definovaný v článku 1 písm. a) nariadenia č. 1768/92 sa bez rozdielu vzťahuje tak na ochorenia ľudí, ako aj ochorenia zvierat. Takisto články 2, 3 písm. b), 8 ods. 1 písm. b) a 14 písm. d) nariadenia č. 1768/92 osobitne nerozlišujú medzi povolovacím konaním týkajúcim sa humánnych a veterinárnych liečiv. Súdny dvor teda považoval povolenie na uvedenie výrobku na trh ako veterinárneho liečiva za rovnocennú alternatívu k povoleniu na uvedenie výrobku na trh ako humánneho liečiva.

Súdny dvor preto rozhodol tak, že **udeleniu DOO v členskom štáte spoločenstva na základe povolenia uvádzať výrobok na trh ako humánne liečivo v tomto štáte bráni skutočnosť, že pred rozhodujúcim dňom v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia č. 1768/92 bolo už v inom členskom štáte spoločenstva udelené povolenie na**

uvádzanie toho istého výrobku na trh ako veterinárneho liečiva.

Tento judikát je potom možné zovšeobecniť tak, že v prípade, **ak je v členskom štáte povolené uvádzať výrobok na trh ako humánne a takisto aj ako veterinárne liečivo, pričom prvé povolenie na uvádzanie výrobku na trh ako veterinárneho liečiva bolo vydané skôr ako prvé povolenie na uvádzanie výrobku na trh ako humánneho liečiva, potom v zmysle nariadenia č. 1768/92 sa za prvé povolenie uvádzať výrobok na trh ako liečivo musí považovať prvé povolenie na uvádzanie výrobku na trh ako veterinárneho liečiva.**

Švajčiarske povolenie v úlohe prvého povolenia uviesť výrobok ako liečivo na trh v spoločenstve (prípady C-207/03 a C-252/03)

Rozsudok Súdneho dvora vo veciach C-207/03 a C-252/03 odstránil nejasnosti ohľadom povolení uviesť výrobok na trh ako liečivo udeľovaných švajčiarskymi úradmi. Švajčiarsko nie je členským štátom Európskeho spoločenstva, no povolenia udeľované švajčiarskymi úradmi boli v období, keď Súdny dvor v týchto veciach rozhodoval, automaticky uznávané a platné aj v Lichtenštajnskom kniežatstve, ktoré je zmluvnou stranou Dohody o založení Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP). V bode 8 protokolu 1 Dohody o založení EHP sa pritom uvádza, že „vždy, keď právny predpis obsahuje odkaz na územie *spoločenstva* alebo *spoločného trhu*, tieto odkazy sa pre účely tejto dohody považujú za odkazy na územia zmluvných strán podľa definície v článku 126 dohody“.

V článku 126 tejto dohody je zasa uvedené, že „dohoda sa uplatňuje na územiach, na ktoré je uplatniteľná Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva... a na územie... Lichtenštajnského kniežatstva...“. Na účely počítania doby platnosti

DOO podľa článku 13 nariadenia č. 1768/92 je práve rozhodujúci **dátum prvého povolenia uviesť výrobok ako liečivo na trh v spoločenstve**. Na podklade týchto skutočností zákonite muselo dôjsť k odlišným interpretáciám článku 13 nariadenia č. 1768/92, a to tak zo strany žiadateľov o udelenie DOO, ďalej zo strany kompetentných orgánov rozhodujúcich o udelení DOO, ako aj zo strany národných súdov, ako to bolo nakoniec aj v prípadoch, ktorých sa týkalo rozhodovanie vo veciach C-207/03 a C-252/03.

Súdny dvor v týchto veciach konkrétne rozhodoval o tom, či sa dátum povolenia uvádzať výrobok na trh ako liečivo udeleného vo Švajčiarsku, pričom toto povolenie je na základe regionálnej únie so Švajčiarskom automaticky uznané aj v Lichtenštajnsku, môže považovať za dátum prvého povolenia uviesť liečivo na trh v spoločenstve v zmysle článku 13 nariadenia č. 1768/92. Táto otázka je relevantná len v prípadoch, keď vo Švajčiarsku bolo povolenie uvádzať výrobok na trh ako liečivo udelené skôr ako prvé povolenie uvádzať ten istý výrobok na trh ako liečivo v niektorom z členských štátov Európskeho spoločenstva.

Podľa Súdneho dvora na účely uplatnenia Dohody o založení EHP je potrebné článok 13 nariadenia č. 1768/92 chápať tak, že stanovuje, že DOO nadobúda účinnosť po uplynutí zákonnej doby platnosti základného patentu, a to na obdobie rovnajúce sa dobe, ktorá uplynula medzi dňom podania prihlášky, na základe ktorej bol udelený základný patent, a dňom prvého povolenia uviesť výrobok na trh ako liečivo na území niektorého zo zmluvných štátov Dohody o založení EHP skrátenej o päť rokov. Z prílohy II Dohody o založení EHP je jasné, že Lichtenštajnsko môže okrem iného aj vo vzťahu k liečivám podľa smernice 65/65/EHS uplatňovať na svojom trhu švajčiarske technické nariadenia a normy vyplývajúce z jeho regionálnej únie so Švajčiarskom paralelne s legislatívou predstavujúcou implementáciu tejto smernice. Spomínaná dohoda teda pripúšťa, že v Lichtenštajnskom kniežatstve môžu popri sebe existovať dva druhy povolení uviesť výrobok na trh ako liečivo, a síce na strane jednej povolenia vydané švajčiarskymi úradmi a automaticky uznané v Lichtenštajnsku na základe regionálnej únie Lichtenštajnska so Švajčiarskom a na strane druhej povolenia udelené v Lichtenštajnsku podľa smernice 65/65/EHS. Na základe toho Súdny dvor v rozsudku konštatoval, že v zmysle článku 13 nariadenia č. 1768/92 v spojení s prílohou II Dohody o založení EHP je nutné povolenie na uvedenie výrobku ako liečiva na trh udelené švajčiarskymi úradmi a automa-

ticky uznané v Lichtenštajnsku na základe regionálnej únie so Švajčiarskom považovať za prvé povolenie uviesť výrobok na trh ako liečivo v zmysle uvedeného článku 13. Takýto výklad spomínaného ustanovenia je podľa Súdneho dvora v súlade aj s cieľom nariadenia č. 1768/92 uvedeným v ôsmom odôvodnení v preambule tohto nariadenia, ak sa toto odôvodnenie vykladá s uplatnením Dohody o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva. Podľa takéhoto výkladu uvedeného odôvodnenia by majiteľ patenty a DOO nemal mať možnosť požívať výlučné práva dlhšie ako 15 rokov od okamihu, keď príslušné liečivo získalo prvé povolenie na uvedenie na trh v EHP. Ak by bolo vylúčené, aby povolenie vydané švajčiarskymi úradmi a automaticky uznané Lichtenštajnským kniežatstvom podľa právnej úpravy v tomto štáte predstavovalo prvé povolenie v zmysle článku 13 nariadenia č. 1768/92, výpočet doby platnosti DOO by sa musel urobiť na základe neskoršieho povolenia udeleného v EHP. Taktó by však ľahko mohlo dôjsť k prekročeniu pätnásťročného obdobia výlučných práv v EHP.

Na základe týchto úvah a skutočností Súdny dvor rozhodol: **keďže povolenie uviesť výrobok na trh ako liečivo, ktoré bolo vydané švajčiarskymi úradmi a je automaticky uznané Lichtenštajnským kniežatstvom podľa právnej úpravy v tomto štáte, je prvým povolením uviesť výrobok na trh ako liečivo v jednom zo**

štátov EHP, predstavuje toto povolenie zároveň prvé povolenie uviesť výrobok na trh v zmysle článku 13 nariadenia č. 1768/92, keď je tento interpretovaný uplatnením Dohody o založení EHP.

V súčasnosti sa pri uznávaní švajčiarskych povolení v Lichtenštajnsku uplatňuje už zmenený režim. Dňa 1. júna 2005 nadobudla účinnosť zmena bilaterálnych zmluvných pomerov medzi Švajčiarskom a Lichtenštajnskom, ktorá zasahuje aj do oblasti uznávania švajčiarskych povolení uvádzať na trh lieky s novou účinnou látkou. Podľa upravených predpisov nie sú tieto povolenia v Lichtenštajnsku uznávané automaticky, ale spravidla až po dvanástich mesiacoch. Skoršie alebo vo výnimočných prípadoch aj neskoršie uznanie je takisto možné.

Od 1. júna 2005 vedie lichtenštajnský Kontrolný úrad pre liečivá zoznam prípravkov so zatiaľ neuznaným švajčiarskym povolením, t. j. zoznam vo Švajčiarsku povolených prípravkov s novou účinnou látkou, ktoré však zatiaľ v Lichtenštajnsku povolené nie sú. Tento zoznam je označovaný ako NCE-Negativliste. Takéto prípravky sa považujú za povolené v Lichtenštajnsku až vtedy, keď sú z tohto zoznamu vyčiarknuté. Dátum vyčiarknutia pritom zodpovedá dátumu povolenia tohto prípravku v Lichtenštajnsku.

V prípade výrobku tvoreného kombináciou aktívnych zložiek liečiva musia mať všetky zložky kombinácie terapeutické vlastnosti (prípád C-431/04)

Prejudiciálnemu konaniu v tejto veci predchádzalo zamietnutie žiadosti o udelenie DOO na karmustín v kombinácii s polifeprosanom, resp. na karmustín ako taký, o ktorom rozhodol Nemecký patentový a známkový úrad. Karmustín a polifeprosan boli zložkami prípravku Gliadel. Karmustín bol v tomto prípravku účinnou zložkou na liečenie mozgových nádorov. Polifeprosan, ako biologicky odbúrateľný polymér, plnil v tomto prípravku úlohu matrice na pomalé postupné uvoľňovanie karmustínu.

Nemecký patentový a známkový úrad svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že polifeprosan nemôže byť považovaný za aktívnu zložku v zmysle článku 1 písm. b) a článku 3 nariadenia č. 1768/92. Udeleniu DOO iba na karmustín pritom bránila skutočnosť, že povolenie uvádzať karmustín na trh ako liečivo bolo udelené už dávno pred predmetným prípadom, a teda v prípade povolenia týkajúceho sa prípravku Gliadel by nešlo o prvé povolenie na uvedenie výrobku na trh v zmysle článku 8 nariadenia č. 1768/92.

Žiadateľ sa po zamietnutí svojej sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu obrátil na nemecký Spolkový súdny dvor. Ten prerušil konanie v tejto veci a Súdnemu dvoru po-

ložil dve prejudiciálne otázky. Prvá otázka sa týkala toho, či pojem „kombinácia aktívnych zložiek liečiva“ v zmysle článku 1 písm. b) nariadenia č. 1768/92 znamená, že zložky kombinácie musia byť aktívnymi zložkami s liečivými účinkami. Druhá otázka spočívala v tom, či za „kombináciu aktívnych zložiek liečiva“ je možné považovať aj kombináciu látok obsahujúcu dve zložky, z ktorých jedna je známou látkou s liečivým účinkom na špecifickú indikáciu a druhá je prítomná z dôvodu vytvorenia takej farmaceutickej formy liečiva, ktorá bude mať pozmenenú účinnosť vo vzťahu k uvedenej indikácii (in vivo implantát, z ktorého sa aktívna zložka uvoľňuje kontrolovane kvôli odstráneniu toxických účinkov).

Súdny dvor mal teda v prejudiciálnom konaní v podstate rozhodnúť o tom, či rozsah pojmu „kombinácia aktívnych zložiek liečiva“ uvedeného v článku 1 písm. b) nariadenia č. 1768/92 zahŕňa okrem iného aj kombináciu dvoch látok, z ktorých iba jedna má terapeutické účinky v prípade špecifickej indikácie a tá druhá umožňuje získať farmaceutickú formu liečiva, ktorá je potrebná na terapeutickú účinnosť prvej látky v prípade tejto špecifickej indikácie.

Súdny dvor konštatoval, že nariadenie č. 1768/92 nedefinuje pojem „aktívna zložka“. Význam a rozsah tohto pojmu preto interpretoval na základe súvislostí, v ktorých je tento pojem použitý a tiež na základe jeho významu v oblasti farmakológie. Podľa Súdneho dvora sa vo farmakológii všeobecne uznáva fakt, že výraz „aktívna zložka“ nezahŕňa látky tvoriace časť liečiva, ktoré sami osebe nemajú žiaden účinok na ľudské alebo zvieracie telo. V rozsudku Súdneho dvora sa ďalej odkazuje na dôvodovú správu k návrhu nariadenia Rady (ES) z 11. apríla 1990 o vytvorení dodatkového ochranného osvedčenia na liečivá, v ktorom sa uvádza, že:

- návrh nariadenia sa obmedzuje len na nové liečivá;
- návrh neuvažuje o udeľovaní DOO na všetky liečivá, ktoré sú povolené na uvádzanie na trh;
- na jeden výrobok môže byť udelené len jedno DOO, pričom pod výrobkom treba chápať aktívnu (účinnú) zložku v pravom význame;
- menšie zmeny liečiva, ako napr. nová dávka, použitie odlišnej soli alebo esteru alebo odlišná farmaceutická forma, nemajú viesť k udeleniu nového DOO.

Z uvedeného je podľa Súdneho dvora zrejmé, že farmaceutická forma liečiva, ku ktorej môže prispievať excipient, nespadá do definície výrobku, ktorým sa rozumie „aktívna látka“ alebo „aktívna zložka“. V rozsudku sa takisto odkazuje na dôvodovú správu k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) z 9. decembra 1994 o vytvorení dodatkového ochranného osvedčenia na výrobky na ochranu rastlín, v ktorej sa hovorí, že ak bolo na aktívnu látku ako takú už udelené DOO, nemôže byť na túto látku udelené ďalšie DOO, nech by došlo k akýmkoľvek zmenám vlastností výrobku na ochranu rastlín (použitie inej soli, iných excipientov a pod.). Podľa tejto správy môže byť jedna a tá istá látka predmetom viacerých patentov a viacerých povolení na uvádzanie na trh v určitom členskom štáte, ale DOO môže byť na túto látku v tomto štáte udelené len na základe jedného patentu a jedného povolenia na uvádzanie na trh, konkrétne na základe prvého povolenia na uvádzanie tejto látky ako výrobku na ochranu rastlín na trh v danom štáte.

Na základe týchto skutočností sa v rozsudku Súdneho dvora v tejto veci konštatovalo, že **látka, ktorá nemá sama osebe žiaden terapeutický účinok a ktorá je použitá len na získanie určitej farmaceutickej formy liečiva, nespadá do rozsahu pojmu „aktívna zložka“ v zmysle článku 1 písm. b) nariadenia č. 1768/92.** Spojením takejto látky s látkou, ktorá má terapeutické účinky, sa preto nezíska „kombinácia aktívnych zložiek“ v zmysle článku 1 písm. b) nariadenia č. 1768/92. Takúto interpretáciu nenarušuje podľa Súdneho dvora ani fakt, že takáto látka bez akéhokoľvek terapeutického účinku umožňuje získanie takej farmaceutickej formy liečiva, ktorá je potrebná na zabezpečenie terapeutickéj účinnosti látky majúcej liečivé účinky.

Článok 1 písm. b) nariadenia č. 1768/92 je teda potrebné vykladať v tom zmysle, že **pojmom „kombinácia aktívnych zložiek liečiva“ nezahŕňa kombináciu dvoch látok, z ktorých len jedna má terapeutické účinky v prípade určitej indikácie a druhá umožňuje získať farmaceutickú formu liečiva, ktorá je potrebná na zabezpečenie účinnosti prvej látky v prípade tejto indikácie.**

Uvedené rozhodnutia Súdneho dvora ES a výklad ustanovení nariadení č. 1768/92 a č. 1610/96 v nich podaný sú záväzné pre súdne orgány v štátoch EÚ, ako aj pre národné úrady, do kompetencie ktorých spadá rozhodovanie o žiadostiach o udelenie DOO a vo veciach udelených DOO. Rozhodnutia týchto inštitúcií nesmú odporovať rozhodnutiam Súdneho dvora ES a musia vychádzať z takého výkladu jednotlivých ustanovení predmetných nariadení, aký je v týchto rozhodnutiach Súdneho dvora ES poskytnutý.

(Príspevok je skrátenou verziou záverečnej práce kurzu duševné vlastníctvo – ÚPV SR : 2008)

Foto: www.jiunlimited.com

SELECTED JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EC CONCERNING SUPPLEMENTARY PROTECTION CERTIFICATES – PART II
PANČÍK, M.:

Judgments providing interpretation of provisions of the Council Regulation (EEC) No. 1768/92 of 18 June 1992 concerning the creation of a supplementary protection certificate for medicinal products and of Regulation (EC) No. 1610/96 of the European Parliament and of the Council of 23 July 1996 concerning the creation of a supplementary protection certificate for plant protection products.

Investície do značky sa firme oplatia

Ing. Lucia LALÍKOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

„Značka je to, čo vám zostane, keď vám zhorí firma.“

(David Ogilvy)

V čase, keď sa zo všetkých strán ozývajú slová ako finančná kríza, prepád ekonomiky či nízka kúpyschopnosť obyvateľstva, si firmy čoraz viac uvedomujú, akú moc má silná značka.

Spotrebiteľia sú šokovaní prepadom akciových trhov a majú obavy o svoje zamestnanie. Ak začnú obmedzovať výdavky, pravdepodobne zostanú verní značkám, o ktorých vedia, že sa na ne môžu spoľahnúť.

Hodnota značky sa zvyčajne v súvahe spoločnosti neuvádza. Na firemný úspech však môže mať väčší vplyv ako nový závod alebo prielom v technológii. Budovanie silnej značky umožňuje totiž spoločnostiam udržať si aj v horších časoch vyššie ceny. Producenti takých výrobkov, ako napríklad piva Budweiser či automobilov BMW, sú schopní naďalej vykazovať rast, pretože nemusia brať až taký ohľad na cenové tlaky v prostredí neustálej reklamnej masáže. A tam, kde je podmienkou rozvoja vstup na nové trhy, môže dvere otvoriť okrem iného práve silná značka.¹

Čo tvorí hodnotu značky? Podľa marketingových odborníkov sa na tvorbe silnej značky podieľa množstvo faktorov. Predovšetkým musíte mať kvalitný produkt či službu. Ďalej je dôležité poznať spotrebiteľské správanie, teda ako ľudia vnímajú tú-ktorú značku, musíte mať definovaný positioning – čím sa chcete odlišovať od ostatných – a tiež presne stanovenú cieľovú skupinu. Netreba zabudnúť vytvoriť aj príbeh okolo značky, spojiť ho s vhodným pomenovaním a logom. Značky sa totiž zhodnocujú v čase.

Napríklad Kofola je typickou ukážkou, aký fenomén je tradícia. So značkou Kofola

si kupujete už vybudovaný vzťah, dokonca o tom hovorí aj reklamný slogan „Ak ju miluješ, nie je čo riešiť“.²

Hodnota značky je merateľná veličina. Vo svete však neexistuje jednotná metódika na stanovenie hodnoty značky. Existuje desiatka agentúr a reklamných spoločností, ktoré vyvinuli metódy merania hodnoty značiek ako vlastné know-how. Dokonca aj legislatíva, ktorá určuje metódy stanovenia hodnoty nehmotného majetku podniku, v našom prípade značky, sa medzi štátmi líši. Stanoviť hodnotu značky a vytvoriť rebríček najhodnotenejších značiek preto nie je jednoduché.

Na Slovensku sa v roku 2008 pokúsili zostaviť rebríček najhodnotnejších slovenských značiek Hospodárske noviny. Opierali sa o názory 12 odborníkov z praxe, no išlo skôr o dotazníkový prieskum známosti značiek ako o reálne stanovenie ich hodnoty.

Ako príklad komplexného hodnotenia značiek sa zvyčajne uvádza americká agentúra Interbrand so zameraním na ohodnocovanie značiek, ktorá pôsobí na trhu od roku 1974. Je to pravdepodobne prvá spoločnosť, ktorá pri vývoji svojej metódy hodnotenia značiek zohľadnila rôzne prístupy. Jej cieľom bolo identifikovať spôsob hodnotenia, ktorý by stelesňoval marketingové, finančné a právne aspekty, sledoval základné účtovné koncepty, umožnil revalváciu na konzistentnom základe a bol vhodný pre značky z akvizícií, ako aj pre tie, ktoré sú vytvorené v rámci podniku.

Agentúra Interbrand sa rozhodla prísť k problému hodnotenia značiek tak, že predpokladá hodnotu značky, podobne než hodnotu akéhokoľvek iného ekonomického

majetku, ako súčasnú cenu výnosov z budúceho vlastníctva. Hodnotenie je teda založené na dnešnom zisku či „cash flow“, ktorý od značky očakávame v budúcnosti.

Na odhadnutie hodnoty značky je potrebné identifikovať jej navrhované budúce výnosy a úrokovú sadzbu na upravenie týchto výsledkov z dôvodu inflácie a rizika. Na základe týchto kritérií vyvinula Interbrand metódu výpočtu hodnoty značky pozostávajúcu z dvoch krokov:

- identifikácia skutočných výnosov značky a cash flow,
- kapitalizácia výnosov aplikovaním násobku na historické výnosy, ako úrokové sadzby pre budúci cash flow.

V Interbrande veria, že meranie ziskovosti je komplikovanejšie ako len aplikácia jednoduchých úrokových sadzby či multiplikátora na zisky po zdanení spoločnosti, ktorá vlastní značku. Zároveň tvrdia, že akákoľvek ziskovosť značky musí byť zahrnutá do výpočtu na jej ohodnotenie. Značka môže byť v zásade komoditou alebo môže získať väčšinu svojej ziskovosti z faktorov, ktoré sa na ňu nevzťahujú (napr. z distribučného systému). Prvky ziskovosti, ktoré nie sú výsledkom identity značky, musia byť eliminované. Keďže hodnotenie môže byť negatívne ovplyvnené použitím jediného, niekedy nereprezentatívneho ročného zisku, aplikuje sa priemer za tri roky. Pri výpočte výnosov značky je potrebné vziať do úvahy ďalšie činitele ako určenie a elimináciu zisku z obchodných/prívátnych značiek, výnosnosť kapitálu atď. Ak zvážime uvedené faktory, výnosy značky sú teda vypočítané ako odpočet nasledujúcich položiek z predaja značky: náklady na predaj, marketing, variabilné a fixné režijné náklady (vrátane

1 <http://www.ekonomika.sk/spravy/clanok.phtml?ID=2238396&ID2=4220>

2 http://hn.hnonline.sk/c3-23675660-k10000_detail-znacka-sa-musi-zahniedzit-v-mysli

odpisov a alokácie centrálnej rézie), „odmeny“ za používanie kapitálu (päť až desať percent poplatkov za prenájom na reprodukčnú hodnotu kapitálu využitého v produkčnom rade) a dane.

Na úpravu výnosov značky využíva Interbrand hĺbkový odhad sily značky. Tá sa odráža v množstve rôznych faktorov: historických a predpovedajúcich budúcnosť, kvantitatívnych a kvalitatívnych, objektívnych a subjektívnych, makro i mikro faktoroch. Odhad sily značky zahrnuje detailný prehľad o nej, jej positioning, trh, na ktorom sa nachádza, konkurenciu, výkonnosť v minulosti, budúce plány, riziká pre značku atď.

Silu značky hodnotí Interbrand na základe nasledovných činiteľov:

- **Vedenie** ako schopnosť značky ovplyvniť svoj trh a byť dominantnou silou so silným podielom na trhu tak, že môže stanovovať cenové kategórie a odolávať invázii konkurencie. Značka, ktorá vedie na svojom trhu či v tržnom sektore, je stabilnejším a hodnotnejším majetkom ako značka, ktorá je v hodnotovom rebríčku nižšie.
- **Stabilita**, t. j. schopnosť značky prežiť dlhé obdobie vďaka vernosti spotrebiteľov a minulosti. Dlhो zavedené značky, ktoré sa stali súčasťou vlastných trhov, sú obzvlášť cenné.
- **Trh** ako obchodné prostredie značky týkajúce sa vyhladok na rast, nestabilitu i prekážok vstupu na trh. Značky na trhu potravín, nápojov a publikácií sú vnútorne cennejšie ako značky na trhu špičkových technológií alebo odevov, pretože tieto sú citlivejšie na zmeny technológií či módy.
- **Geografické rozšírenie**, t. j. schopnosť značky prekročiť geografické a kultúrne

Tabuľka 1 Skóre značky podľa siedmich silových faktorov

	Maximálne skóre	Značka A	Značka B	Značka C	Značka D
Vedenie	25	18	19	9	6
Stabilita	15	11	10	7	11
Trh	10	7	6	8	6
Medzinárodný trh	25	17	5	2	0
Trendy	10	6	6	7	5
Podpora	10	8	7	7	4
Ochrana	5	5	3	4	3
Spolu	100	72	56	44	35

Zdroj: Keller, K. L: Strategické řízení značky. Praha : Grada Publishing, 2007. s. 522

hranice. Medzinárodné značky sú vnútorne cennejšie ako značky národné alebo regionálne (vdaka úsporám z rozsahu).

- **Trend** čiže pokračujúci smer a schopnosť značky zostať súčasťou a relevantnou pre spotrebiteľa.
- **Podpora** ako množstvo a konzistencia marketingových a komunikačných aktivít. Tie mená značiek, ktoré majú stále investície a sústredenú podporu, sú považované za cennejšie. Aj keď je množstvo peňazí spotrebovaných na podporu značky významné, kvalita tejto podpory je rovnako dôležitá.
- **Ochrana**, t. j. existujúce formy právnej ochrany majiteľa značky. Registrovaná ochranná známka je štatutárnym monopolom mena, prostriedkov či ich kombinácie. Ďalšiu ochranu tvorí tzv. zvykové právo, aspoň v niektorých krajinách. Sila a šírka ochrany značky je zásadným prvkom na odhad jej hodnoty.

Interbrand využíva detailný dotazník, v ktorom zhromažďuje súvisiace informácie, zbiera názory manažérov a spotrebiteľov, skúma výročné správy a ďalšie tlačené materiály. Dokonca vykonáva inšpekčné návštevy distribútorov a maloobchodných jednotiek.

Nasledujúci príklad vysvetľuje, ako môžeme hodnotiť štyri rôzne značky a umiestniť ich v rebríčku podľa metódy hodnotenia vyvinutej Interbrandom:

- **Značka A** je vodcovskou medzinárodnou značkou v kategórii kozmetiky na masovom trhu, ktorý patrí k jeho stabilným sektorom. Značka je zavedená mnoho rokov a je špičkou na trhu či silnou dvojkou na všetkých svojich hlavných medzinárodných trhoch.
- **Značka B** je špičkovou značkou medzi potravinami na tradičnom a stabilnom trhu, ale vkus sa pomaly mení, začína sa mierne líšiť od tradičných produktov smerom ku konvenčnému jedlu. Značka má obmedzený export a jej ochrana je síce celkom silná, ale v zásade je založená skôr na zvykovom práve ako na registrovaných právach.
- **Značka C** nie je príliš známa, ale je nádejná značka nealkoholického nápoja, uvedená na trh pred piatimi rokmi. Trh je veľmi dynamický a rýchle sa rozrastá. Značka bola silne podporovaná a reklama jej pomohla, no je stále na začiatku. A hoci aj zahraničný predaj je stále malý, positioning a uvedenie boli vypracované s ohľadom na medzinárodné trhy. Značka má stále problémy s registráciou národnej ochrannej známky.
- **Značka D** je zavedená, ale iba s regionálnym vplyvom na vysoko fragmentovanom, aj keď stabilnom trhu.

Na základe týchto profilov môžeme podľa Interbrandu hodnotiť skóre značky podľa siedmich silových faktorov, ktoré sú uvedené v tabuľke 1.

Sila značky je zložená zo siedmich faktorov, z ktorých každý skóruje v rebríčku konvenčných hodnôt (*pozri tabuľku 2*).

Tabuľka 2 Atribúty sily značky podľa Interbrandu

Vedenie (25 %)	- trhový podiel - povedomie - positioning - profil konkurencie	Medzinárodný trh (25 %)	- geografické rozšírenie - medzinárodný positioning - relatívny trhový podiel - prestíž - ambície
Stabilita (15 %)	- životnosť - koherencia - konzistencia - identita značky - riziká	Trend (10 %)	- dlhodobá výkonnosť trhového podielu - projektovaná výkonnosť značky - citlivosť plánov značky - konkurenčné aktivity
Trh (10%)	- Čo je trh? - charakter trhu (napr. volatilita) - veľkosť trhu - dynamika trhu - prekážky vstupu	Podpora (10 %)	- konzistentnosť výročnej správy - konzistentnosť výrobkov - viditeľná verzus neviditeľná - licencia značky
Ochrana (5 %)	- registrácia ochrannej známky a jej registrovateľnosť - zvykové právo - súdne spory		

Zdroj: Keller, K. L: Strategické řízení značky. Praha : Grada Publishing, 2007. s. 523

Výsledok takéhoto hodnotenia sa nazýva skóre sily značky a je vyjadrené v percentách. Toto skóre je potom prepočítané na násobok výnosov, aby bolo možné odhadnúť zisk súvisiaci so značkou. Na určenie priemerného zisku značky po zdanení, tam, kde bol na výpočet použitý multiplikátor značky, je nutné vykonať niekoľko úprav.

Interbrand porovnáva recipročné hodnoty multiplikátorov s typickou diskontnou sadzbou (úrokovou sadzbou). Tzv. „perfektná značka“, ktorej skóre sily je 100 %, by mala diskontnú sadzbu 5 % (jedna dvadzatina), čo by bola typická návratnosť pomerne nízkorizikových investícií, „slabšia značka“ s nižším multiplikátorom by mala vyššiu diskontnú sadzbu, aby odrážala väčšie riziko.

Podľa Interbrandu je možné vzťah medzi silou a hodnotou značky znázorniť klasickeou krivkou S na základe nasledovných faktorov:

- s rastom sily značky prakticky od nuly (neznáma či nová značka) k pozícii tri až štyri na národnom trhu sa hodnota značky postupne zvyšuje,
- ak sa značka pohybuje na prvej či druhej pozícii na trhu, resp. ak sa značka stáva medzinárodnou, jej hodnota nabera exponenciálny účinok,
- v prípade, že je značka zavedená ako silná svetová značka, jej hodnota už nezvyšuje tú istú exponenciálnu mieru (dokonca ani keď zlepšuje jej medzinárodný trhový podiel).

Výhodou metódy hodnotenia značiek podľa Interbrandu je veľká prispôsobivosť a môže byť použitá prakticky na každý typ značky alebo výrobku. Napriek tomu spoločnosť Interbrand priznáva, že môžu nastať isté problémy pri využívaní tejto metódy, pretože hodnotenie značiek je relatívne nový koncept. Neexistuje totiž fungujúci trh so značkami, ako je to napríklad pri akciách alebo podieloch v realitách.³

Ktoré svetové značky stoja na pevných nohách a ktorým sa podlamujú kolená? To ukazuje rebríček sto najlepších globálnych značiek, zostavený spoločnosťou Interbrand v spolupráci s časopisom BusinessWeek. Tento rebríček, radiaci firmy podľa hodnoty značky vyjadrenej v dolároch, vychádza z predpokladu, že silné značky sú schopné zvýšiť tržby a zisk. Interbrand sa snaží zistiť, aký veľký nárast ziskov a tr-

Tabuľka 3 Najhodnotnejšie globálne značky v roku 2008

Rok 2008	Rok 2007	Značka	Krajina pôvodu	Sektor	Hodnota v mld. USD	Zmena v %
1	1		USA	Nápoje	66,667	2 %
2	3		USA	Počítačové služby	59,031	3 %
3	2		USA	Počítačový softvér	59,007	1 %
4	4		USA	Rôzne	53,086	3 %
5	5		Fínsko	Elektronika	35,942	7 %
6	6		Japonsko	Automobily	34,050	6 %
7	7		USA	Počítačový hardvér	31,261	1 %
8	8		USA	Reštaurácie	31,049	6 %
9	9		USA	Médiá	29,251	0 %
10	20		USA	Internetové služby	25,590	43 %
11	10		Nemecko	Automobily	25,577	9 %
12	12		USA	Počítačový hardvér	23,509	6 %
13	13		Nemecko	Automobily	23,298	8 %
14	16		USA	Kozmetika	22,689	8 %
15	15		USA	Finančné služby	21,940	5 %
16	17		Francúzsko	Luxus	21,602	6 %
17	18		USA	Počítačové služby	21,306	12 %
18	14		USA	Tabak	21,300	0 %
19	11		USA	Finančné služby	20,174	-14 %
20	19		Japonsko	Automobily	19,079	6 %

Zdroj: http://www.interbrand.com/best_global_brands.aspx

3 KELLER, Kevin L: *Strategické řízení značky*. Praha : Grada Publishing, 2007. 795 s. ISBN 978-80-247-1481-3.

žieb tá-ktorá značka prináša, aký stabilný tento nárast pravdepodobne bude a snaží sa oceniť prínos budúcich ziskov. Stanovená hodnota značky je určená výhradne za produkty, ktoré ju majú na obale, nie už za akékoľvek ďalšie výrobky firmy⁴.

Značka Coca-Cola s hodnotou takmer 67 mld. USD obsadila aj v roku 2008 prvé miesto. Svoje umiestnenie získala iba za tie výrobky, v názve ktorých figuruje značka Coca-Cola. Nie teda napríklad za Sprite alebo Fantu.

Microsoft spolu s IBM vlani zviedol boj, o ktorom nakoniec rozhodli „drobné“. Rozdiel medzi ich značkami je 23 miliónov dolárov, pričom celková hodnota značky IBM je 59 miliárd a to ju predurčilo na druhé miesto pred Microsoft. Nepomohla ani zakladajúca ikona Bill Gates, ktorý v reklamnom spote skúša topánky v obchode už klasicky v spolupráci so známym komikom, ktorý má potiahnuť prostý humor niekdajšieho najbohatšieho muža planéty. Microsoft v minulom roku zveladil vlastnú značku len o percento, IBM medzičasom o tri.

Finančná kríza najmenej ovplyvňuje inforlačné technológie. Investovať do nich sa oplatí stále. Svedčia o tom nováčikovia v IT oblasti, ktorí dokázali v minulom roku zveladiť hodnotu svojej značky dvojciferné. Google medziročne nabral na hodnote takmer polovicu, Cisco vzrástlo o dvanásť

percent, Oracle získal jedenásť percent a Apple s dvadsiatimi štyrmi percentami je dnes hoden trinástich miliárd dolárov.

S hodnotou 31 miliárd sa drží na ôsmom mieste vo svete „Mac“, ktorý sa po štyroch rokoch žívorenia mohol vlani spolu s Coca-Colou zviest' na ošiali zvanom čínska olympiáda. S viac ako 540 pobočkami v Číne sa o krok bližšie dostal k monopolu v najľudnatejšej krajine sveta. Cestu do úspešného nového roku má tak vydláždenú už teraz a nezmení to ani upadajúci biznis v Amerike.

Niektorým značkám sa investície do udržania si top pozície vyplatia. Luis Vuitton na šestnástom mieste má v tom jasno. Dlhodobú stratégiu nikdy nezmení kvôli krátkodobým problémom. Firma investovala do masívnej reklamnej kampane. Odpoveď na seba nedala dlho čakať a tržby Vuittona vlani v prvom polroku vyleteli o štrnásť percent.

Opačným príkladom boli v minulom roku mnohé finančné spoločnosti. Hodnota značky finančných domov ako Goldman Sachs, UBS či Merrill Lynch upadla a stratila hodnotu dvojcifernú⁵.

Rebríček najhodnotnejších značiek sveta podľa Interbrandu je dôkaz toho, že značka dokáže zarábať aj počas krízy. Investície do jej vybudovania, podpory a ochrany sa preto oplatia. Samotné hodnotenie značiek je však sčasti umenie a sčasti veda, pretože na správne stanovenie hodnoty značky sú potrebné špeciálne znalosti z oblasti marketingu, účtovníctva a obchodného práva.

Foto: internet,
www.jiunlimited.com

Literatúra a internetové zdroje

KELLER, Kevin L: *Strategické řízení značky*. Praha : Grada Publishing, 2007. 795 s. ISBN 978-80-247- 1481-3.

<http://www.ekonomika.sk/spravy/clanok.phtml?ID=2238396&ID2=4220>

http://hn.hnonline.sk/c3-23675660-k10000_detail-znacka-sa-musi-zahniezdit-v-mysli

<http://profit.etrend.sk/ludia-a-firmy/pod-vladou-znacky/155219.html>

COMPANY PROFITS FROM BRAND INVESTMENT
LALÍKOVÁ, L.:

Brand value. Methodology for evaluating brands with reference to the American agency Interbrand. Most valuable global brands in 2008.

4 <http://www.ekonomika.sk/spravy/clanok.phtml?ID=2238396&ID2=4220>

5 <http://profit.etrend.sk/ludia-a-firmy/pod-vladou-znacky/155219.html>

Proti falšovaniu a pirátstvu

Ing. Emil ŽATKULIAK

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Na obzore ACTA

Prijatie Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (Dohoda TRIPS) v roku 1994 položilo základ pre skutočne globalizovaný systém a režim práv duševného vlastníctva (DV), a to stanovením minimálnych štandardov na globálnu ochranu a vymáhanie práv DV. Ale v súčasnosti pretrvávajúca celková nedostatočná úroveň vymožitelnosti práv DV v právnom systéme niektorých hospodársky úspešných krajín sveta, najmä Číny, a prudko zvyšujúca sa úroveň falšovania a pirátstva výrobkov v medzinárodnom obchode viedli k otvoreniu diskusie o možných riešeniach tohto, v súčasnosti už aj politického, problému.

Petrohradský summit krajín G8 v roku 2006 konštatoval, že problematika falšovania a pirátstva má celosvetový charakter, a preto zároveň zdôraznil potrebu zlepšiť spoluprácu medzi krajinami G8, tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými inštitúciami. Následne summit G8 v nemeckom Heiligendamme vytvoril pracovnú skupinu pre práva duševného vlastníctva so zameraním na boj proti falšovaniu a pirátstvu ako súčasť heiligendammského procesu.

Na základe nedávneho prieskumu OECD sa odhaduje, že medzinárodný obchod súvisiaci s porušovaním práv duševného vlastníctva predstavoval v roku 2005 sumu až 150 miliárd eur, ku ktorej by sa mala pripočítať hodnota národných transakcií a falšovaných a pirátskych výrobkov, ktoré sa predávajú cez internet. V roku 2007 sa objem tovaru zaisteného colnými úradmi v EÚ, pri ktorom boli porušené práva duševného vlastníctva, zvýšil v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 17 %, s nárastom 264 % v oblasti kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny, o 98 % v oblasti hračiek a o 51 % v oblasti liečiv.

Keďže ustanovenia Dohody TRIPS a ostatných medzinárodných právnych nástrojov už boli implementované do národných právnych poriadkov väčšiny členských štátov WTO, zostávajúcou otázkou je ich efektívna vymáhateľnosť. Toto je jedným z dôvodov prečo niektorí členovia WTO (EÚ, Japonsko, USA a Švajčiarsko ako hlavné aktéri) iniciovali rokovania smerujúce k prijatiu novej plurilaterálnej „**Obchodnej dohody proti falšovaniu**“ (*Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)*).

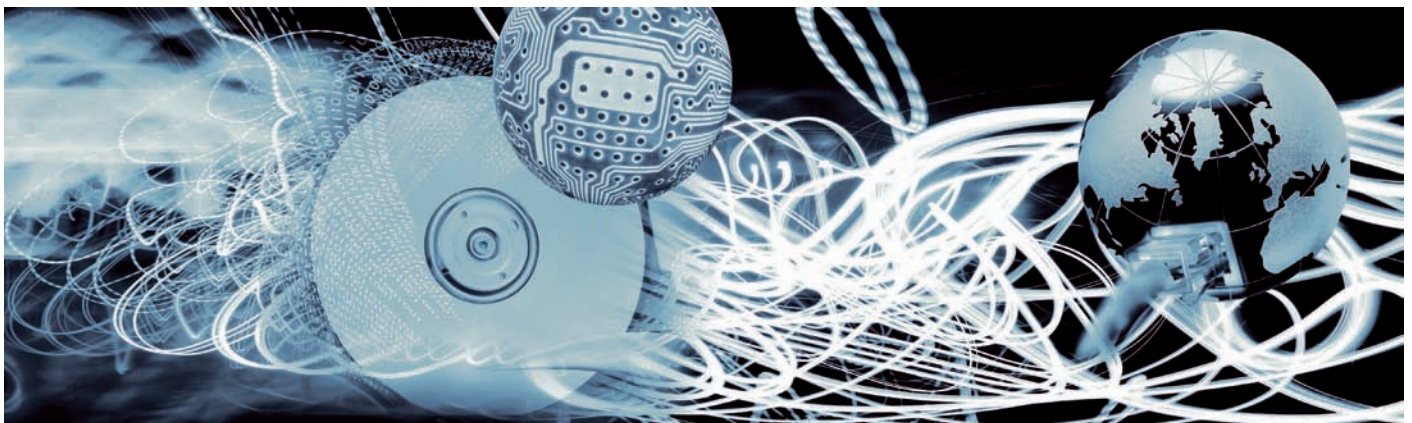
O čom je ACTA

Prípravné rozhovory o tejto obchodnej dohode prebiehali medzi iniciátormi (Austrália, Európska komisia, Japonsko, Kanada, Švajčiarsko a USA) už v priebehu rokov 2006 a 2007. Oficiálne rokovania však začali v júni 2008 za účasti širšej skupiny účastníkov (Austrália, EÚ 27, Japonsko, Kanada, Kórea, Mexiko, Maroko, Nový Zéland, Singapur, Švajčiarsko a USA).

Dohoda ACTA sa zameriava na ustanovenie medzinárodných pravidiel v oblasti vymožitelnosti práv DV s cieľom efektívnejšieho boja s narastajúcou mierou falšovania a pirátstva. Posilnením medzinárodnej spolupráce zúčastnených strán a prijatím medzinárodných noriem by sa mala zlepšiť vymožitelnosť práv DV.

Štruktúra a obsah ACTA

Dohoda bude stavať na už existujúcich medzinárodných pravidlách v oblasti ochrany DV, najmä na Dohode TRIPS. Osobitne sa zameria na riešenie špecifických problémov, pre ktoré zatiaľ neexistuje právny rámec alebo riešenie ktorých je nutné posilniť.

Návrh štruktúry dohody, v zmysle ktorej v súčasnosti prebiehajú rokovania, je nasledovný:

Prvá kapitola, v rámci úvodných ustanovení a definícií, stanovuje kľúčové problémy, ktoré má dohoda riešiť, t. j. ciele, rozsah a definície.

Druhá kapitola sa zaoberá právnym rámcom pre vymožitelnosť práv DV, konkrétne ide o občianskoprávne opatrenia (prostriedky vymáhania), opatrenia na hraniciach, trestné opatrenia a vymožitelnosť práv DV v digitálnom prostredí.

Tretia kapitola sa zameriava na oblasť medzinárodnej spolupráce. Cezhraničný obchod s falšovanými a pirátskymi tovarmi je rastúci globálny problém, ktorý často súvisí s organizovaným zločinom. Kapitola bude riešiť otázky spolupráce kompetentných orgánov zmluvných strán, zdieľanie a výmenu informácií, štatistických údajov, overených postupov, budovanie kapacít a technickej pomoci v oblasti vymáhania práv DV vrátane pomoci rozvojovým krajinám, ktoré budú zmluvnými stranami, a podľa možnosti aj tretím stranám.

Zatiaľ čo sa druhá kapitola týka právneho rámca pre vymožitelnosť práv DV, **štvrtá kapitola** rieši postupy jeho uplatňovania na strane kompetentných orgánov.

Postupy by sa mali zamerať na nasledovné oblasti:

- podpora a budovanie odbornosti kompetentných orgánov;
- zber a analýza štatistických údajov a iných relevantných informácií, akými sú napr. overené postupy pri vymáhaní práv DV;
- vnútorná koordinácia na úrovni kompetentných orgánov vrátane formálnych alebo neformálnych štátnych/súkromných poradných skupín;
- opatrenia umožňujúce colným orgánom ľahšie identifikovať zásielky podozrivé z porušovania práv DV;
- publikovanie informácií o postupoch pri vymáhaní práv DV a
- budovanie a podpora povedomia verejnosti o škodlivých dopadoch porušovania práv DV.

O čom nie je ACTA

Dohoda ACTA má riešiť porušovanie práv, ktoré už dosahuje formu organizovaného zločinu. Nie je zameraná na obmedzovanie občianskych slobôd alebo obťažovanie spotrebiteľov. Dohoda nepôjde nad súčas-

ný právny rámec EÚ, ktorý plne rešpektuje základné práva, občianske slobody, ako aj ochranu osobných údajov. To napríklad znamená, že nedôjde k zrušeniu ustanovenia de minimis umožňujúceho prenášať v cestovnej batožine pre vlastnú spotrebu aj falšované či pirátske výrobky (pirátske hudobné CD, film, oblečenie) a tiež neoprávni kontrolné orgány kontrolovať na letisku obsah disku počítača alebo mediálnych prehrávačov.

Doteraz sa uskutočnili štyri kolá rokovaní o pripravovanej dohode ACTA (jún 2008 Ženeva, júl 2008 Washington, október 2008 Tokio, december 2008 Paríž).

ACTA v očiach europoslancov

Významnosť problému potvrdzuje aj aktivita na pôde Európskeho parlamentu (EP). Medzi závermi z diskusie k Správe o vplyve falšovania na medzinárodný obchod, predloženej Výborom pre medzinárodný obchod, bola jasne deklarovaná pozícia EP aj k obsahu a smerovaniu rokovaní o dohode ACTA.

V spomínanej správe EP jasne vyzval Európsku komisiu a členské štáty, aby o dohode ACTA rokovali za podmienok maximálnej transparentnosti voči občanom EÚ, najmä čo sa týka vymedzenia pojmov „falšovanie“ a „pirátstvo“ a opatrení súvisiacich s trestnoprávnymi sankciami.

EP zdôraznil, že vo všetkých pripravovaných dohodách o vymáhaní práv duševného vlastníctva treba rozlišovať medzi osobným neziskovým použitím a podvodným a úmyselným obchodovaním s falšovaným a pirátskym tovarom a požiadal komisiu, aby zabezpečila, že dohoda ACTA neumožní verejným orgánom prístup k súkromným počítačom a iným elektronickým zariadeniam. Ďalej EP privítal rastúci záujem viacerých členských krajín WTO o dohodu ACTA a vyjadril svoje presvedčenie, že je potrebné vyvinúť úsilie o zapojenie rýchlo rastúcich ekonomík, ako sú Čína, India, Brazília, ako aj regionálnych obchodných zoskupení ako Mercosur, CARICOM a ASEAN do rokovaní o dohode, pričom sa musia zaviazat', že odteraz budú zabezpečovať na svojich územiach dodržiavanie práv duševného vlastníctva.

EP vyzval komisiu, aby zabezpečila, že sa dohoda ACTA nebude využívať ako prostriedok na úpravu existujúceho európskeho rámca na vymáhanie práv duševného vlastníctva, ale že sa v nej odzrkadlí rovnováha dosiahnutá rôznymi smernicami, ktoré v tejto oblasti prijali EP a Rada EÚ a záro-

veň požiadal komisiu, aby zriadila poradenské centrum pre malé a stredné podniky (MSP) alebo podporila jeho zriadenie a malo by to byť centrum prepojené s ďalšími poradenskými centrami na poskytovanie technickej pomoci MSP pri postupoch na riešenie problematiky falšovaného tovaru.

Ako dôležitý nástroj pripomína EP členským štátom nutnosť vytvorenia patentného systému a európskeho súdneho systému pre patenty ako prostriedkov na zabezpečenie dodržiavania práv priemyselného vlastníctva užívateľov na celom území EÚ, čo umožní inovačným podnikom čo najviac chrániť svoje vynálezy a mať z nich vo väčšej miere úžitok.

V závere správy EP vyzýva členské štáty, aby zvyšovali povedomie a informovanosť o boji proti falšovaniu a pirátstvu v turistických oblastiach, ako aj na veľtrhoch a výstavách. Zároveň žiada komisiu a členské štáty, aby vypracovali osobitné opatrenia podporované primeraným finančným krytím v prospech rozšírenejšieho vzdelávania spotrebiteľov v Európe a tiež v rozvojových krajinách s cieľom zabrániť rizikám spojeným s potenciálne nebezpečnými falšovanými výrobkami.

Foto: www.jiunlimited.com

Zdroj

Európska komisia, GR pre obchod – http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/acta_en.htm

Portál IP-Watch – <http://www.ip-watch.org/>

Európsky parlament – <http://www.europarl.europa.eu>

AGAINST THE COUNTERFEITING AND PIRACY
ŽATKULIAK, E.:

International legal framework for IPR Enforcement. Findings of the OECD recent survey concerning the counterfeiting. ACTA background information. Structure and the content of the ACTA. Counterfeiting and piracy-related discussions in the European Parliament.

Porovnanie legislatív ochrany práv autorov vo svete

Ing. Zuzana SAMČÍKOVÁ

absolventka kurzu duševné vlastníctvo (2008)

Úvod

V súvislosti s vymedzením pojmových znakov autorských diel sa stretávame s požiadavkami na ich originalitu, novosť a spoločenskú užitočnosť. Takéto diela musia byť jedinečné a neopakovateľné.

Špecifikom autorského práva je aj ochrana tvorivej osobnosti autora, aj jeho majetkových práv. Z globálneho hľadiska autorské právo predstavuje záujem spoločnosti o uspokojovanie kultúrnych potrieb. Dôležitú úlohu zohráva preto úroveň zákonodarstva v jednotlivých krajinách a súlad s medzinárodnými dohodami.

Naša právna úprava autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, z hľadiska dosiahnutého stupňa aproximácie a kompatibility s európskym právom, spĺňa kritériá požadované Európskou úniou. Zákom č. 84/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom, bolo transponovaných do nášho právneho poriadku sedem európskych smerníc regulujúcich oblasť autorského práva.¹ Cieľom poslednej smernice je vytvorenie trhového prostredia vhodného na inovácie, investície a rozlet tvorivosti.

Porovnávaním autorskoprávnej ochrany na Slovensku sa zaoberá napríklad

prof. J. Švidroň v historickom kontexte.² Duálnemu porovnávaniu medzi autorskými zákonmi Slovenskej a Českej republiky sa venuje viacero odborníkov pôsobiach v oblasti duševného vlastníctva. V roku 2004 sa prof. K. D. Crew z univerzity v americkom štáte Indiana, na konferencii v holandskom Zwolle, venoval komparatívnej analýze medzinárodného autorského práva. Spolu so svojimi 12 asistentmi podrobne analyzoval autorské zákony štátov: Austrália, Česká republika, Francúzsko, Holandsko, Kanada, Nemecko, Španielsko, Švajčiarsko, Švédsko, USA, Veľká Británia.³ Ale na (ne)šťastie legislatívy v uvedených krajinách prechádzajú stálym vývojom zmien, čo znamená, že spomínanú analýzu je potrebné aktualizovať.

Prečo alebo pre koho je dôležité poznať rozdiely v autorskoprávnych legislatívach vo svete? Pre dlhodobu pôsobiacich nadšencov v oblasti duševného vlastníctva to môže byť malé spestrenie a rozšírenie obzoru. Ale ak sa pozrieme na oblasť výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom z hľadiska nositeľov autorských práv uverejňujúcich svoje diela v bezhraničnom prostredí internetu, znalosť v tejto problematike je nevyhnutná.⁴

Pred sprístupnením diel na internete je potrebné ovládať úpravy autorskoprávnej ochrany vo vzťahu k užívaniu týchto diel bez súhlasu autora. Príkladom je zverejnenie obrázkov alebo fotografií umeleckých, architektonických diel a oblečenia, pretože v niektorých jurisdikciách nie je možné takéto obrázky uverejniť bez súhlasu tvorcu pôvodného diela. Kopírovaním dát sprístupnených na internete ide podľa § 5 ods. 17 autorského zákona o vyhotovenie rozmnoženiny a na to je potrebný súhlas autora vo forme stanovenej v autorskom zákone. Súhlas autora nie je potrebný, ak by napríklad šlo o voľné dielo⁵ alebo o angl. „public domain“, alebo v prípade „obmedze-

1 Smernica Rady a Európskeho parlamentu 93/98/EHS z 29. 10. 1993 o harmonizácii trvania ochrany autorských práv a niektorých príbuzných práv. Smernica Rady a Európskeho parlamentu 2001/29/ES z 22. 5. 2001 o harmonizácii niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.
Smernica Rady 92/100/EHS z 19. 11. 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti intelektuálneho vlastníctva.
Smernica Rady a Európskeho parlamentu č. 2001/84/ES z 27. 9. 2001 o práve ďalšieho predaja v prospech autora pôvodného umeleckého diela.
Smernica Rady a Európskeho parlamentu 98/44/ES zo 6. 7. 1998 o právnej ochrane biotechnologických vynálezov.
Smernica Rady a Európskeho parlamentu 2004/48/ES z 29. 4. 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.
Smernica Rady č. 91/250/EHS zo 14. 5. 1991 o právnej ochrane počítačových programov v znení smernice Rady č. 93/98/EHS.

2 ŠVIDROŇ, J.: Poobhliadnutie sa a hľadanie dopredu v slovenskom autorskom práve. In *Právny obzor*, 2005, roč. 88, č. 2-3, s. 142-149.

3 http://www.aucc.ca/_pdf/english/media/copyright_comparison_us_can_e.pdf (stav: 22. 9. 2008)

4 Bližšie napr. MIŠČIKOVÁ, R.: Ochrana a tvorba webstránok po prijatí Autorského zákona v Slovenskej republike. In *Právny obzor*, 2005, roč. 88, č. 2-3, s. 269-276.

5 VOJČÍK, P., MIŠČIKOVÁ, R.: *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice : TypoPress, 2004, s. 104-106. ISBN 80-89089-22-4.

5 VOJČÍK, P., MIŠČIKOVÁ, R.: *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice : TypoPress, 2004, s. 104-106. ISBN 80-89089-22-4.

nia majetkových práv autora“, a tu je veľmi dôležité mať aspoň základný prehľad v oblasti legislatívy ochrany autorských práv vo svete. V prípadoch právnych výnimiek týkajúcich sa autorského práva (angl. „fair use“) sú odchýlky od smerníc EÚ povolené v istom rozsahu.⁶

Pôvod autorského práva

Myšlienka autorských práv existovala už v starovekom Grécku. Autorské právo a tendencia chrániť duševné vlastníctvo sa objavila v súvislosti s požiadavkami autora zarábať si svojimi produktmi na živobytie. Prelom nastal okolo roku 1455, keď J. Gutenberg vynášiel kníhtlač.

Za predchodcu autorského práva alebo angl. „copyright“, ktoré sa podarilo presadiť v Anglicku v roku 1710, sa považuje Štatút kráľovnej Anny. Spisovatelia mohli kontrolovať rozširovanie svojho diela v období 14 rokov s možnosťou obnovenia na ďalších 14 rokov. Známym súdnym procesom uplatňujúcim tento zákon bol spor dvoch predajcov kníh: Donaldson verzus Beckett, 1774.⁷

V nemeckých krajinách sa autorské právo etablovalo koncom 18. storočia a začalo ako prvé rozoznávať rozdiel medzi formou a obsahom pri ochrane autorským právom.

V Uhorsku vznikla právna úprava tohto druhu až v roku 1884 (zákonný článok XVI/1884). Autori a vydavatelia boli stále častejšie konfrontovaní s dotlačou (reprint, Nachdruck), teda s neautorizovaným tlačným kníh bez povolenia pôvodného vydavateľa.⁸

V USA podobný zákon z roku 1790 chránil námorné mapy a knihy.

Postupom času sa k predmetom ochrany pridávali hudobné kompozície a grafické diela. V polovici 19. storočia sa pridala ochrana fotografických diel, nasledovali pohyblivé obrázky. Digitálna revolúcia nastolila problém s administráciou autorského práva, lebo v americkom zákone bola ustanovená registrácia a uloženie autorom podaných kópií diela v úrade – angl. „Copyright Office“. V roku 1976 americké zákonodarstvo tento problém vyriešilo tým, že

ustanovilo automatický vznik autorského práva.⁹

Míľnikom pre medzinárodné autorské právo bol Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel (1886). Pred uzavretím tohto dohovoru štáty neuznávali autorské práva cudzích štátnych príslušníkov. Dohovor zaistil jednotný minimálny základ pre ochranu týchto práv vo všetkých štátoch, ktoré dohovor podpísali. Od roku 1967 sa jeho správou zaoberá Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO).¹⁰

Porovnanie autorských zákonov vybraných krajín podľa zvolených kritérií

V príspevku sme použili porovnávaciu metódu pre:

Vybrané krajiny

Slovenská republika, Česká republika, Veľká Británia, Francúzsko, Kanada, USA, Austrália a z afrických krajín je to Keňa

Vybrané kritériá

- predmet autorského práva – dielo
- majetkové práva a trvanie majetkových práv
- obmedzenia autorských práv, zákonné licencie, voľné užitia alebo angl. „fair use“

Autorské zákony riešia aj ďalšie otázky a práva súvisiace s autorským právom. Napríklad: droit de suite (právo na odmenu pri ďalšom predaji originálu diela výtvarného umenia), databázy, počítačové programy, zmluvy, kolektívnu správu práv, v niektorých krajinách je to zvláštny status vládnych diel atď.

Predmet autorského práva

Spoločné vymedzenia pre všetky vybrané krajiny

- autorskoprávna ochrana podľa zákonov na Slovensku i v zahraničí **sa nevzťahuje** na myšlienku, spôsob, metódu, koncept, princíp, objav alebo informáciu, ktorá bola vyjadrená, opísaná, vysvetlená, znázornená alebo zahrnutá do diela, na text právneho predpisu, úradné rozhod-

nutie, verejnú listinu, verejne prístupný register, úradný spis, denné správy a na prejavy prednesené pri prerokúvaní vecí verejných,

- materiálna** forma záznamu,
- automatická ochrana** po vytvorení a vyjadrení diela.¹¹

Slovenská republika

„Predmetom autorského práva je literárne a iné umelecké a vedecké dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora, najmä slovesné dielo a počítačový program; ústne podané, predvedené alebo inak vykonané slovesné dielo; divadelné dielo, predovšetkým dramatické, hudobnodramatické, pantomimické a choreografické dielo; hudobné dielo s textom alebo bez textu; audiovizuálne dielo, predovšetkým filmové dielo; maľba, kresba, socha a iné dielo výtvarného umenia; fotografické dielo; architektonické dielo, predovšetkým dielo stavebnej architektúry a urbanizmu, dielo záhradnej a interiérovej architektúry; dielo úžitkového umenia; kartografické dielo; aj súborné dielo, najmä zborník, časopis, encyklopédia, antológia, pásmo, výstava alebo iná databáza.“ (§ 7)

Česká republika

Definícia autorského diela sa podstatne nelíši od slovenskej definície, ale vsúva podstatný odlišovací znak, že „dielo literárne a iné dielo umelecké a dielo vedecké je *jedinečným* výsledkom tvorivej činnosti autora“. Ďalším rozdielom je doplnok o vyjadrení diela, ktoré nadobúda autorskoprávnu ochranu tým, že je „vyjadrené v akejkoľvek objektívne vnímateľnej podobe vrátane elektronickej“.

Francúzsko

Zákonom je zaručená ochrana autorského práva na „každé intelektom vytvorené dielo, akéhokoľvek typu, formy vyjadrenia,

6 Pozri poznámku č. 1.

7 <http://www.copyrighthistory.com/donaldson.html> (stav: 20. 1. 2009)

8 Takzvané pirátstvo vzniklo už na konci 15. storočia. Dejiny knižnej kultúry, texty, Vydavateľské privilégium a autorské právo. <http://www.tnantik.sk/Hypertext/Texty/privilégium.htm> (stav: 20. 1. 2009)

9 <http://digital-law-online.info/patry/patry1.html> (stav: 20. 1. 2009)

10 <http://www.wipo.int/portal/index.html.en> (stav: 20. 1. 2009)

11 Prijatím Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel Spojenými štátmi a Kanadou sa zrušila povinnosť registrácie a formalít spojených so vznikom a existenciou autorských práv. Aj keď sa pre právnu ochranu registrácia nevyžaduje, v prípade nelegálneho zasiahnutia do práv autora je výhodné použiť certifikát o registrácii ako dôkaz autorstva v súdnom procese (§ 408 autorského zákona USA). Registrácia autorského práva na dielo online v USA stojí 35 USD. Oproti kanadskému systému je trochu zložitejší, pretože je potrebné vyplniť 7-stranový formulár. V Kanade úrad pre autorské práva, ktorý je časťou Kanadského úradu duševného vlastníctva, vedie verejne prístupný register autorských práv (min. poplatok za registráciu je 50 CAD a vystavenie certifikátu stojí 35 CAD).

významu alebo účelu“. Odsek L.112-1 zákona o duševnom vlastníctve vymenúva jednotlivé diela. Francúzskym špecifikom je kategória *sezónnych diel odevného priemyslu*.

Veľká Británia

Zákon o autorskom práve, dizajnoch a patentoch z roku 1988 v § 1 – 4 zjednodušuje kategórie diel, ktoré sú chránené autorským právom, na „originálne literárne, dramatické, hudobné diela alebo umelecké diela. Literárne dielo je tak, ako aj dramatické a hudobné dielo každé dielo, ktoré je napísané, hovorené alebo zaspievané, najmä: súborné dielo, počítačový program, prípravny materiál na tvorbu počítačového programu, databáza. Hudobné dielo je dielo, ktoré pozostáva z hudby a *nie z diel, ktoré sa budú spievať alebo rozprávať s hudbou*. Umelecké dielo je najmä: grafické dielo, najmä kresba, maľba, mapa, plán, fotografia, socha, koláž, architektonické diela ako stavby a modely stavieb, diela úžitkového umenia, filmy alebo vysielanie“ a záverečnou triedou je „*typografické usporiadanie publikovanej edície*“, ktorá nie je bežná v legislatívach ostatných krajín.

Austrália

„Literárne, dramatické, hudobné alebo umelecké dielo musí byť originálne vytvorené autorom, ktorý je spôsobilý, a je vyjadrené materiálnou formou.“ (§ 22 – 23) Jednotlivé charakteristiky diel sú porovnateľné s Veľkou Britániou.

Kanada

Všetky „originálne“ literárne, dramatické, hudobné a umelecké diela (§ 5), ktoré sa ďalej kategorizujú bez veľkých rozdielov v porovnaní s legislatívou USA.

Spojené štáty americké

Dielo musí byť „originálnym výsledkom činnosti autora zachyteným na hmotnom médiu“. § 102 amerického autorského zákona vymenúva základné kategórie diel: literárne, hudobné, divadelné, pantomímy a choreografie, obrazové, grafické a sochárske, audiovizuálne, zvukové záznamy a architektonické diela.

Keňa

„Literárne, hudobné a umelecké diela *nebudú* chránené autorskými právami, ak boli vytvorené bez dostatočného úsilia vynaloženého na originalnosť a dielo *nebolo* napísané, zaznamenané alebo inak vyjadrené v materiálnej forme.“ (§ 22)

Majetkové práva a ich trvanie

V legislatívach USA, Kanady a Kene je inštitút „public domain“ definovaný ako dielo, ktoré nie je chránené autorskými právami a môže byť voľne používané. Dôvody, pri ktorých diela spadajú pod public domain: diela, ktorých doba platnosti vypršala, diela, ktorých autor sa zriekol svojich práv, diela vytvorené vládou. Voľné dielo v zmysle slovenského autorského zákona možno stožniť s public domain, pretože dochádza k uplynutiu práv, keďže autor nemá dedičov alebo jeho dedičia autorské práva odmietli, alebo uplynula doba ich trvania. Ale autor sa nemôže vzdať svojich autorských práv, môže iba s konkrétnymi osobami uzatvoriť bezodplatnú licenčnú zmluvu na ľubovoľné použitie diela.¹²

Slovenská republika

Základné majetkové práva k väčšine diel zahŕňajú „právo použiť svoje dielo a právo udeliť súhlas na každé použitie diela, najmä vyhotovenie rozmnoženiny diela; verejné rozširovanie predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva, nájmom alebo vypožičaním; spracovanie, preklad a adaptáciu diela; zaradenie diela do súborného diela; verejné vystavenie, vykonanie, verejný prenos diela“. (§ 18)

Majetkové práva trvajú počas autorovho života a 70 rokov po jeho smrti, ak je autorov viacero, po smrti posledného z nich. Pri audiovizuálnom diele počas života režiséra, autora scenára, dialógov a hudby a 70 rokov po smrti posledného z nich. (§21)

Česká republika

Právo použiť svoje dielo je obsiahnuté v § 13 – 22 autorského zákona ČR a je identické so slovenskou právnou úpravou, týka

sa to aj doby trvania majetkových práv, a plynie počas autorovho života a 70 rokov po jeho smrti. (§ 27)

Francúzsko

Francúzsky zákon zahŕňa dve základné majetkové práva k väčšine diel: právo dielo reprodukovať a predviesť. (L. 122-1)

Všeobecne majetkové práva k väčšine diel vytvorených 28. marca 1997 a pred týmto dátumom trvajú počas autorovho života a 70 rokov po kalendárnom roku od jeho smrti. Pri spojených a spoločných dielach trvá autorskoprávna ochrana 70 rokov po smrti posledného z autorov. Pri audiovizuálnych dielach patrí k spoluautorom: autor scenára, adaptácie, dialógov, hudby a režisér. (L. 123-1)

Veľká Británia

Podľa § 17 – 21 „nositelia autorských práv majú právo: rozmnožiť dielo v materiálnej forme, zverejniť kópie diela na verejnosti, predviesť, ukázať alebo hrať dielo na verejnosti, verejne šíriť dielo a zahrnúť dielo v rámci služieb káblových programov alebo adaptovať dielo“.

Autorské práva k literárnym, dramatickým, hudobným a umeleckým dielam trvajú počas autorovho života a 70 rokov po jeho smrti, autorské práva k počítačovým programom a databázam platia podobne ako k literárnym dielam 70 rokov od kalendárneho roka smrti autora a autorské práva k filmom trvajú 70 rokov od kalendárneho roka smrti posledného z osôb: režisér, autor scenára, dialógov, hudby. K zvukovým nahrávkam a vysielaniu autorské práva uplynú po 50 rokoch od ich zverejnenia alebo od začiatku kalendárneho roka, v ktorom bolo vysielanie vyrobené. Typografie publikovaných edícií sú chránené autorským právom 25 rokov od ich publikovania. (§12 – 15)

Austrália

Základné majetkové práva k väčšine diel podľa § 31 austrálskeho autorského zákona sú zhodné s Veľkou Britániou.

Všeobecne k väčšine diel trvajú autorské práva počas autorovho života a 50 rokov po jeho smrti alebo 50 rokov od začiatku roka prvej publikácie. (§ 33)

¹² Pozri poznámku č. 4.

Kanada

Základné majetkové práva sú uvedené v § 3 – 5 autorského zákona z roku 1997 a sú podobné s právami v USA, ale doba trvania autorských práv je stanovená v týchto štátoch rozdielne, pretože kanadská legislatíva ju určila na dobu počas autorovho života a 50 rokov po jeho smrti. (§ 6)

Spojené štáty americké

Základné majetkové práva k väčšine diel zahŕňajú: právo rozmnožiť dielo, právo pripraviť odvodené dielo, právo distribuovať dielo v kópiách na verejnosti, právo predviesť alebo vystaviť väčšinu druhov diel verejne.

K väčšine diel vytvorených 1. januára 1978 a po tomto dátume a nespadajúcich do „public domain“ trvajú autorské práva počas autorovho života a 70 rokov po jeho smrti. Autorské práva k anonymným, pseudonymným alebo spoluautorským dielam trvajú 95 rokov od zverejnenia, prípadne 120 rokov od vytvorenia diela. (§ 302)¹³

Keňa

Autorské právo k literárnemu, hudobnému, umeleckému alebo audiovizuálnemu dielu je výhradné právo kontrolovať aktivity rozmnožovania diela alebo jeho adaptácie, alebo jeho prekladu v materiálnej forme, distribúcie diel verejnosti predajom, prenájomom, verejného šírenia diela alebo jeho časti na území Kene. (§ 26)

Autorské práva k literárnym, hudobným a umeleckým dielam okrem fotografií platia počas autorovho života a 50 rokov po jeho smrti, k audiovizuálnym dielam a fotografiami plynú 50 rokov od prvej publikácie a k zvukovým záznamom sú v platnosti 50 rokov po výrobe záznamu.

Obmedzenia majetkových práv

Bez súhlasu autora nikto nesmie použiť dielo, ktoré sám nevytvoril, ale existujú určité výnimky, ako sú vyhotovenia rozmnožením zverejneného diela, ktoré osoba môže vyhotoviť bez súhlasu autora pre svoju osobnú potrebu a na účel, ktorý nie je obchodný. V príspevku sme sa snažili

venovať pozornosť týmto výnimkám, ktoré slovenský autorský zákon definuje ako obmedzenia majetkových práv a česká legislatíva používa preklad z angl. „fair use“ voľné užitie. Za také použitie nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu.

Veľkou neznámou pri vyhotoveniach rozmnožením diel zverejnených na internete býva pochopenie rozdielu obmedzenia majetkových práv (keď môžeme uverejniť zverejnené dielo bez súhlasu autora, ak nie je náš motív obchodný) a vymedzením pojmu dielo. Pretože ochrana podľa všetkých autorských zákonov sa nevzťahuje na myšlienku, spôsob, systém, objav alebo informáciu, ktorá bola zahrnutá do diela, a hlavne na text právneho predpisu.

Slovenská republika

„Obmedzenia majetkových práv: vyhotovenie rozmnoženiny zverejneného diela; citácia diela; propagácia výstavy umeleckých diel alebo dražby umeleckých diel; použitie diela umiestneného na verejnom priestranstve; použitie diela na vyučovacie účely; použitie diela pre potreby zdravotne postihnutých; použitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a použitie školského diela; použitie diela knižnicou alebo archívom; dočasné alebo náhodné vyhotovenie rozmnoženiny diela; použitie diela na informačné účely; použitie súborného diela; rozmnožovanie a úprava počítačového programu; spätný preklad počítačového programu zo strojového kódu do zdrojového jazyka počítačového programu; verejné vystavenie diela.“ (§ 24 – 37)

Česká republika

Voľné užitie je podľa § 30 – 39 zákona „užitie diela pre osobnú potrebu fyzickej osoby, ktorého účelom nie je dosiahnutie priameho alebo nepriameho hospodárskeho alebo obchodného prospechu; rozmnožovanie a úprava počítačového programu; spätný preklad počítačového programu zo strojového kódu do zdrojového jazyka; rozmnožovanie na papier pre osobnú potrebu; do práva autorského nezasahuje ten, kto užije dielo v súvislosti s predvedením či opravou prístroja zákazníkovi; citácia diela; propagácia výstavy umeleckých

diel; užitie diela umiestneného na verejnom priestranstve; úradné a spravodajské licencie; užitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a užitie školského diela; užitie súborného diela; knižničná licencia; licencia pre zdravotne postihnutých; licencia na dočasné rozmnoženiny diela; licencia pre rozmnoženiny fotografického diela; nepodstatné vedľajšie užitie diela; licencia k dielam úžitkového umenia a dielam architektonickým; licencia pre sociálne zariadenie; užitie originálu alebo rozmnoženiny diela výtvarného, fotografie na verejné vystavenie diela“.

Francúzsko

„Po zverejnení diela autor nesmie zakázať osobné a neplatené vystúpenia obzvlášť v rodinnom kruhu taktiež kópie a reprodukcie iba pre osobné použitie. Splnením podmienky, že autorovo meno a zdroj je jasne menovaný, nesmú byť autorom zakázané analýzy a krátke citácie na účely kritik, vzdelávania, vedy a informačnej povahy; spravodajské recenzie; šírenie tlačou alebo vysielaním, ako sú správy; prejavy na politické, administratívne, súdne alebo akademické zhromaždenia; kompletne alebo čiastočne reprodukcie grafických alebo trojrozmerných diel do katalógov pre súdom nariadené dražby, paródie, napodobneny a karikatúry a ani činnosť nutnú pre prístup do elektronickej databázy.“ (L.122-5)¹⁴

Veľká Británia

Príslušný predpis zahŕňajúc smernicu EÚ 2001/29/ES¹⁵ ustanovuje dodatočné prípady, kedy sa môže použiť dielo bez súhlasu autora: vzdelávanie, knižnice a archívy, pri verejnej administrácii, použitie diela na informačné, archivačné, vyučovacie, charitatívne alebo štátne účely. Kapitola 3 zákona sa podrobne venuje výnimkám v súvislosti s autorskými právami k dielam, medzi ktoré patrí „výroba dočasnej kópie počítačového programu, databázy alebo dramatického, hudobného, umeleckého diela, typografickej zostavy, zvukového záznamu či filmu, dočasné zhotovenie rozmnoženiny v priebehu komunikácie, osobné štúdium a výskum“. Nie je potrebné žiadať súhlas

¹³ Trvanie autorských práv diel vytvorených, prípadne zverejnených pred rokom 1978 je ovplyvnené viacerými faktormi, ktoré sú vysvetlené v kapitole 3 autorského zákona USA.

¹⁴ Pre nejasnosť definovania zákonných licencií bol francúzsky zákon negatívne propagovaný.

¹⁵ Pozri poznámku č. 1.

autora ani na účely kritiky, recenzií a na účely reportážnych správ, vedľajšie zahrnutie materiálu chráneného autorskými právami v inom diele, recitovanie alebo čítanie na verejnosti, kopírovanie a distribúciu kópíí anotácií vedeckých a technických článkov.

Austrália

Príklady „volného užitia“ a dodatočné prípady, kedy sa môže dielo použiť bez súhlasu autora (§ 40 – 49), sú zhodné s Veľkou Britániou, lenže pre použitie kópíí diel na výskum a štúdium sú dôležitými činiteľmi: účel, povaha a efekt využitia diela, povaha diela alebo adaptácie, možnosť zaobstarania diela v požadovanom čase za peňažnú úhradu, rozsah diela. (§ 40)

Kanada

Autorské právo nie je narušené v prípadoch, ak je dielo použité na výskum, štúdium, kritiku, posudok alebo spravodajskú reportáž s príslušným uvedením zdroja. Okrem týchto zákonných licencií súd rozhodujúci o angl. „fair dealing“ berie do úvahy nasledujúce faktory: účel, povahu, rozsah, možnosti zákonnej licencie, povahu diela a efekt zákonnej licencie na dielo. (§ 29) Kanadská legislatíva nezaradila medzi „fair dealing“ napríklad premietanie filmov a videa na vyučovanie. Teda je potrebné platiť odmenu autorovi alebo autorom filmu a aj každého diela, z ktorého sa robí hromadná kópia na vyučovanie.

Spojené štáty americké

Ak je dielo použité v prípadoch ako kritika, posudok, spravodajská reportáž, vyučovanie (zahŕňa hromadné kopírovanie na účely vyučovania na rozdiel od kanadskej legislatívy), štúdium alebo výskum, nie je nutný súhlas autora, no zákon v § 107 prihliada na štyri faktory: účel alebo povahu použitia, rozsah, povahu diela a efekt použitia na možnú hodnotu diela alebo trh, ktoré autorovi môžu poskytnúť dôvod na to, aby použitie jeho diela bolo odmenené podľa podmienok stanovených v licenčnej zmluve.

Keňa

Angl. „fair use“ čiže použitie diel bez nutnosti súhlasu autora zahŕňa „vedecký výskum, osobnú potrebu, kritiku, zdroj správy použitej na reportáže (nie však reportáže z archívu), reprodukciu alebo distribúciu kópíí, výňatkov z filmu alebo vysielania umeleckého diela, ktoré sa nachádza na verejnom priestranstve, zaradenie do súborného diela literárneho alebo hudobného, ak nepresahuje viac ako dve krátke pasáže a je príslušným spôsobom uvedené meno autora, vysielanie na systematické výchovné účely“ a iné. (§ 26)

Záver

Vznik a rozvoj autorského práva je závislý od možností rozširovania diela. Výnález knihtlače, záznam zvuku i obrazu, neskoršie vznik filmu, rozhlasu, televízie, digitálnych technológií a ďalších technických prostriedkov, ich kombinácia, zdokonaľovanie a pokračujúci rozvoj ovplyvňujú spôsoby širokého využitia a šírenia diel a to si žiada aj zmeny a spôsoby ich ochrany, ako napríklad ochrana proti pirátstvu alebo ochrana počítačových programov. Netýka sa to len techniky. Rozvíjajú sa aj kultúrne nároky spoločnosti, estetické cítenie, rastie potreba ďalšieho rozvoja vedy a umenia. Tieto požiadavky sa odrážajú v obsahu medzinárodných autorských dohovorov, podľa ktorých sa dotvárajú autorské zákony krajín sveta.

Vedomosti o ochrane autorských práv sú veľmi dôležité pre všetky profesie, hlavne v súčasnej dobe všestranného používania internetu, šírenia a zaznamenávania umeleckých diel pomocou digitálneho záznamu, kde kópie technicky v ničom nezaostávajú za originálom, okrem autorských práv.

Foto: www.jiunlimited.com

Citované zákony

Zákon č. 398/2006 ve znění 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon České republiky).

Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorském práve a právech súvisiacich s autorským právom (autorský zákon Slovenskej republiky).

Copyright Act USA, 1976 (autorský zákon Spojených štátov) – <http://www.copyright.gov/title17/circ92.pdf> (stav: 22. 1. 2009).

Copyright Act Kenya, 2001 (autorský zákon Kene) – http://portal.unesco.org/culture/en/files/30229/11416612103ke_copyright_2001_en.pdf/ke_copyright_2001_en.pdf (stav: 22. 1. 2009).

Copyright Act, Australia, 1968 (autorský zákon Austrálie) – http://www.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/ca1968133/ (stav: 22. 1. 2009).

Copyright Act, Canada, 1997 (autorský zákon Kanady) – <http://www.cb-cda.gc.ca/info/act-e.html> (stav: 27. 4. 2009).

Copyright, Designs and Patents Act, 1988 (zákon o autorskom práve, dizajnoch a patentoch, Veľká Británia) – <http://www.ipo.gov.uk/cdpact1988.pdf> (stav: 22. 1. 2009).

Code de la propriété intellectuelle, 2006 (zákon o duševnom vlastníctve, Francúzsko) – http://www.legifrance.gouv.fr/html/codes_traduits/cpi/text (stav: 22. 1. 2009).

COMPARISON OF COPYRIGHT LAWS IN THE WORLD SAMČÍKOVÁ, Z.:

An origin of copyright law. Characteristics of copyright laws of selected countries (Slovakia, Czech Republic, France, Great Britain, USA, Canada, Kenya, Australia) pursuant to selected aspects: an object of copyright protection, economic rights and their duration, fair use. Comparison of value differences.

Aktuálne z autorského práva

V Ženeve sa uskutočnilo **18. zasadnutie Stálej komisie WIPO pre autorské právo a práva súvisiace s autorským právom (SCCR)**. Hlavnými témami boli výnimky a obmedzenia autorského práva, ochrana vysielajúcich organizácií a problematika ochrany audiovizuálnych výkonných umelcov. Najmä oblasť výnimiek a obmedzení je nanajvýš citlivou témou, ktorej vnímanie sa diametrálne odlišuje z hľadiska jednotlivých štátov sveta. Téma navyše osobitne rezonovala hlavne so zreteľom na aktuálnu snahu Svetovej únie nevidiacich (WBU) prijať novú medzinárodnú zmluvu o lepšom prístupe pre slepé osoby, zrakovo postihnuté osoby a iné osoby s poruchami čítania. Prvý návrh zmluvy už predložili spoločne Brazília, Ekvádor a Paraguaj a je zrejme predzvestou zdĺhavej debaty na túto tému v budúcnosti. Pokiaľ ide o štáty EÚ, tie prirodzene zdieľajú názor, že výnimky a obmedzenia sú nevyhnutné na vytváranie primeranej rovnováhy medzi autorskoprávnou ochranou, resp. ochranou súvisiacich práv na jednej strane a oprávneným verejným záujmom na strane druhej. Všetky členské štáty EÚ preto poskytujú vo svojich vnútorných zákonodarstvách výnimku pre zrakovo postihnutých a pre osoby s inými postihnutiami a umožňujú vzdelávacím inštitúciám, knižniciam, múzeám a archívom vykonávať rozmnožovanie a verejný prenos chránených materiálov na účely výučby a výskumu. S ohľadom na právnu úpravu rozvojových a málo rozvinutých krajín ako realistické a lepšie načasované riešenie vidia skôr soft law prístup ako prijímanie novej medzinárodnej zmluvy.

-o0o-

Na komunitárnej úrovni ostáva naďalej neuzatvorenou témou **návrh smernice o predĺžení doby ochrany práv výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov**, ktorému sme venovali zvýšenú pozornosť v predchádzajúcom čísle Duševného vlastníctva.

Návrh smernice bol schválený v Európskom parlamente v prvom čítaní počtom hlasom 377 : 178 (37 sa zdržalo hlasovania). Prijatiu návrhu však bráni pretrvávajúca existencia blokačnej menšiny členských štátov, a preto sa o návrhu bude ďalej rokovať na úrovni Európskej rady. Výhrady sa týkajú predovšetkým absencie vypracovania dopadových štúdií (hlavne vo vzťahu k spotrebiteľom), vyňatia výkonných umelcov z oblasti audiovizie z aplikácie smernice, problematických sprievodných opatrení, ako aj sporného dosiahnutia účelu smernice v praxi.

-o0o-

Dňa 13. mája 2009 bol vo **Francúzsku** prijatý nový právny predpis označovaný ako zákon „**HADOPI**“, čo je akronym označujúci novovytvorený úrad pre šírenie diel a ochranu práv na internete. V zmysle zákona HADOPI je vymožitelnosť autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom týmto úradom založená na protipirátskej zásade „trikrát a dost“. Spočíva na troch zásahoch odvíjajúcich sa od žiadosti alebo udania od nositeľa práva:

1. Majiteľovi internetového pripojenia je zaslaný email.
2. Majiteľovi internetového pripojenia je zaslaný certifikovaný list.
3. Do jedného roka od prijatia certifikovaného listu je poskytovateľ internetového pripojenia požiadaný, aby pozastavil poskytovanie internetových služieb na internetové pripojenie na dva mesiace až na jeden rok. Majiteľ internetového pripojenia je zaradený na čiernu listinu a tretí poskytovateľ internetového pripojenia mu nesmú poskytnúť takéto pripojenie. Porušovateľ je však naďalej povinný platiť za internetové pripojenie.

Podľa odbornej verejnosti sa najzávažnejšie nedostatky zákona týkajú najmä možného rozporu so základnými princípmi francúzskeho a európskeho práva, menovite možného porušenia práva na spravodlivý proces, porušenia princípu proporcionality a rovnosti pred zákonom.¹ Problémom tiež môže byť, že potrestaným nebude priamo subjekt porušujúci autorské právo, ale len majiteľ internetového pripojenia. Navyše, skutočné pirátstvo je vecou technicky veľmi zdatných jedincov, ktorí sa vedia vyhnúť ich vystopovaniu prostredníctvom anonymizácie alebo streamingových služieb. Zároveň do práva na súkromie môže byť i nútené poskytovanie osobných údajov úradu HADOPI, ktorý môže navyše vykonávať aj ich preverovanie.² V kontexte tzv. telekomunikačného balíčka³ bude preto tiež potrebné jednoznačne zodpovedať, či možno tento úrad považovať za „súdny orgán“.

V každom prípade bude zaujímavé sledovať ďalší vývoj vo Francúzsku, ako aj reakcie ďalších štátov a európskych inštitúcií na túto zásadnú zmenu v boji proti pirátstvu na internete.

(za)

1 Bližšie napr. <http://www.laquadrature.net/en> (stav: 1. 6. 2009)

2 *Idem.*

3 COM (2007) 697, COD/2007/0247.

Pohnime rozumom! – 12. časť

Zo vzduchu do vody

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ
Veľký Šariš

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ
patentová a známková kancelária GENIUM, Bratislava

V predchádzajúcej časti sme sa venovali bionike v súvislosti s lietáním. Teraz sa strmhlav vrhneme pod vodnú hladinu. Podobne, ako to pri love rýb robia niektoré druhy vtákov, napríklad pelikány, suly, anhingy, prípadne rybáriky.

Tieto vtáky sa po vyhladaní koristi strmhlav vrhajú do vody, niekedy až z výšky 30 metrov.

Pri dopade na vodnú hladinu pritom dosahujú značnú rýchlosť. Niektoré pramene uvádzajú, že bola nameraná rýchlosť až 95 km/h. Je známe, že „tvrdosť“ dopadu na vodnú hladinu sa stupňuje so zvyšovaním rýchlosti. Pri rýchlosti skoro 100 km/h by náraz na vodnú hladinu nedopadol dobre ani pre živočíchov s pevnejšou stavbou tela, ako majú vtáky.² Napriek tomu sa vtákom

„Teraz, keď sme sa naučili lietať v povetří ako vtáci a potápať sa ako ryby, zostáva už iba jediný: naučiť sa žiť na Zemi ako ľudia.“

(G. B. Shaw)

pri takomto dopade nič nestane. Pozorným sledovaním spomalených filmových záberov z takejto „rybačky“ zistíme, že vták tesne nad hladinou **zmení tvar svojho tela z aerodynamického na hydrodynamický**. Vystrie krk a krídla natiahne pozdĺž tela tak, že tvarom pripomína šíp. To však nie je všetko. Skúmaním anatómie týchto vtákov bolo zistené, že pod kožou na krku a hrudi majú vzdušné vaky, ktoré pri dopade na hladinu plnia podobnú funkciu ako **airbagy** v automobiloch.³ Náraz vtáka na vodu pri takejto rýchlosti však dokáže rybky plávajúce pod hladinou omráčiť, prípadne aspoň dezorientovať tak, že si s nimi lovec ľahko poradí.

Pri rybolove a loveckých technikách ešte na chvíľu zostaneme. Človek nebol prvý, ktorý sa živil aj rybolovom, ale vďaka svojmu umu tvorivo vylepšoval spôsob lovu, ako aj rybárske náčinie. No ani ďalším tvorom, ktoré sa živí rybami, nemožno uprieť tvorivý prístup k tejto činnosti.

Azda najjednoduchším sa zdá spôsob prikradnúť sa k rybe a zmocniť sa jej priamo vo vode. Od nepamäti tak loví množstvo vodných živočíchov pomocou zobákov, čeľustí alebo pazúr. Človek nie je výnimkou a chytanie rýb holými rukami praktizovali nielen pravekí lovci, ale je známe aj v súčasnosti. Úspešnosť takeého lovu je však veľmi malá a väčšinou končí tým, že sa lovec poriadne namočí a premrzne. Väčšina z nás už nemá možnosť vyskúšať si obtiažnosť takeého lovu. Ako príklad však určite postačia skúsenosti s „výlovom“ ťarbavého vianočného kapra z vane.

Foto: Alan M. Pavlik¹

¹ http://www.justabovesunset.com/photography/html/pelicans_fishing.html

² <http://acidlog.fczbkk.com/blog/1165327124/hollywoodske-nezmysly-pad-do-vody>

³ <http://wapedia.mobi/sk/Pelecaniformes>

S cieľom zlepšiť úspešnosť lovu bez nástrojov, iba použitím vlastného tela, sa počas fylogenetického vývoja zmenili telá niektorých živočíchov na účinné „zbrane“. Niektoré schopnosti živočíchov sa ľuďom, aj napriek rozvoju vedy a techniky, doposiaľ nepodarilo ani len úspešne napodobniť.

Jedným z dôležitých faktorov úspechu je rýchlosť pohybu vo vode. **Svetový rekordér v plávaní na 100 metrov** voľným spôsobom túto vzdialenosť prekoná rýchlosťou zhruba **7,6 km/h**. V porovnaní s rekordéromi vodnej ríše je však beznádejne pomalý.

Mečiarovitá ryba **plachetník atlantický** dokáže preplávať vzdialenosť 91 metrov za tri sekundy, teda rýchlosťou **109 km/h**. To znamená, že je **rýchla ako najrýchlejší suchozemský cicavec – gepard**. Vo vode však musí prekonávať oveľa väčší odpor ako gepard na súši. **Aj najmodernejšie ponorky, napriek vysokému výkonu motorov, by preteky s plachetníkom prehrali.** Ako plachetníky dokážu vyvinúť takúto rýchlosť, doposiaľ nikto nevysvetlil.

Človek síce vymyslel rýchle člny, ktoré dokážu na hladine plávať aj rýchlejšie, no tie sú konštruované tak, aby sa kĺzali po hladine s čo možno najmenším ponorom, čím sa minimalizuje odpor vody.

Plachetníky sú zaujímavé aj tým, že lovia ryby v skupinách (svorkách), podobne ako vlci. Pri naháňaní rýb si pomáhajú veľkou chrbtovou plutvou v tvare plachty. Keď ju rozťahnu, zdajú sa väčšími a nebezpečnejšími, čím zastrašujú lovené ryby, a tým ich udržujú v zovretom húfe.

Zubom podobná plakoidná šupina

Prevzaté z: www.zone.sk/animals/zraloky.html a www.iabc.cz/scripts/detail.php?id=535

K rýchlym plavcom patria aj niektoré žraloky a morské cicavce z čeľade delfínovité (kosatky a delfíny).

Žralok je slovenské označenie viacerých rodov podtriedy žralokovitých z triedy drsnokožcov. Väčšina z nás si však pod týmto pojmom predstaví jeho najdravejších zástupcov, ktorí majú na svedomí aj ľudské životy. Nie všetky žraloky sú však útočné a nebezpečné. Z viac ako 350 známych druhov žralokov iba v prípade 35 druhov boli zaznamenané útoky na človeka. Skutočne nebezpečných je však iba 12 druhov, pretože tieto zaútočili na ľudí viackrát.

Plavecké schopnosti dravých žralokov boli a sú predmetom skúmania mnohých vedcov. Ako hovorí samotný názov drsnokožce, **koža žralokov je drsná**. Na dotyk pripomína skôr brúsny papier ako kožu živého zvierata. Takýto typ zvieracej kože je výnimočný a **výnimočné sú aj jej vlastnosti**. Drsnosť žraločej kože spôsobuje množstvo drobných ostrých plakoidných

šupiniek svojím zložením a štruktúrou podobných miniatúrnym zubom.

Na prvý pohľad sa môže zdať drsná koža pri plávaní nevýhodnou a očakávalo by sa od nej zvýšenie trenia povrchu tela proti vode. Opak je však pravdou. **Účelový dizajn šupiniek na koži žraloka zabráňuje turbulencii vody, čo zlepšuje hydrodynamické vlastnosti jeho tela. Na tomto princípe už boli vyvinuté aj plávacie úbory, pomocou ktorých plavci dokážu plávať rýchlejšie a s menším výdajom energie.** No štruktúra kože žralokov má ešte jednu výhodu. Chráni ich pred ektoparazitmi, ktoré sa nedokážu na takomto pichľavom podklade prichytiť.

Koža však nie je jediným orgánom žralokov, ktorý ich robí v živočíšnej ríši výnimočnými. O ich vlastnostiach a schopnostiach by sa dal napísať samostatný článok. Stručne spomenieme iba niektoré. Napriek tomu, že nemajú kosti, ale chrupavky, prekvapujú svojou silou. Čeluste žralokov sú vybavené zubami, ktoré sa neustále obnovujú počas celého ich života. Sú usporiadané v radoch za sebou a použité, **opotrebované alebo vylámané zuby postupne nahrádzajú zuby z ďalších radov.** Druhy, ktoré

Foto: Paul Nicklen⁴

⁴ <http://81.0.246.28/priroda-a-zvirata/plachetnik-ve-viru-lovu-2720/>

Prevzaté z: http://i.pravda.sk/08/052/skcl/P23230332_zralok.jpg

aktívne útočia na korisť tým, že sa do nej zahryznú, majú hornú čelist' pohyblivo zavesenú na väzoch. Žralok ju dokáže čiastočne vysunúť z papule a zahryznutie sa tým stáva podstatne účinnejším.

Vybavenie žralokov zmyslovými orgánmi a ich citlivosť sú obdivuhodné. Dokážu zachytávať a lokalizovať aj zvuky pre človeka nepočuteľné (a to aj zo vzdialenosti niekoľkých kilometrov). Niektoré pramene uvádzajú, že **žraloky dokážu zacítiť jednu kvapku krvi v 4,6 miliónoch litrov vody**. Slúžia im na to dokonalé čuchové orgány, ale aj chuťové bunky uložené v koži, takzvané chuťové bradavky. Žralok vás tak dokáže ochutnať ešte predtým, než si do vás zahryzne. Medzi zmyslové orgány žralokov patrí aj bočná čiara. Je to orgán vybavený receptormi veľmi citlivými na tlak a vibrácie. Pomocou neho žraloky dokážu vnímať pohyb vo vode, ktorý spôsobuje jej vibráciu, a tak lokalizovať zdroj tohto vlnenia. **Citlivosť bočnej čiary je taká veľká, že dokáže zachytiť aj tlkot srdca ukrytej koristi.**

Pre lepšie videnie v zlých svetelných podmienkach sú oči žralokov vybavené lesklou vrstvou (tapetum lucidum), ktorá sa nachádza za sietnicou. Svetlo prechádzajúce cez sietnicu sa na tejto lesklej vrstve odrazí a tak prechádza dvakrát cez receptory, ktoré sa v nej nachádzajú.

Výnimočným orgánom žralokov sú aj Lorenziniho ampuly. Sú to **detektory citlivé na tlak, teplo, vibrácie, zmenu slanosti vody, ale aj na nepatrné zmeny elektrického, ba dokonca i magnetického poľa. Pomocou tohto orgánu žralok môže odhaliť korisť aj v úplnej tme alebo zahraibanú v piesku. Ak by sa ľudom podarilo takýmto citlivými senzormi vybaviť loď a ponorky, ich pohyb vo vode by sa stal oveľa bezpečnejším.**

Predmetom skúmania vedcov je aj imunologický systém žralokov. Je známe, že vďaka nemu sa im rýchlo a bez infekcie hoja aj veľmi znečistené rany a **v prípade žralokov sa nevyskytuje rakovinové bujnenie.**

Kvôli plaveckým schopnostiam ľudia už dávno obdivovali aj **delfíny a kosatky**. Anglický zoológ James Gray tvrdil, že pri tvare a veľkosti tela týchto zvierat by ich sily nemali stačiť na to, aby plávali takou rýchlosťou. Hovorilo sa tomu **Grayov paradox**. Skúmaním delfínov sa zistilo, že

aj ich koža, podobne ako koža žralokov, dokáže znížiť turbulenciu vody.

Delfíny dokážu meniť pružnosť a napätie kože tak, aby sa odpor spôsobovanej turbulenciou minimalizoval. Pružné povlaky podobné koži delfínov boli už úspešne odskúšané pri konštruovaní lodí a ponoriek.

Podobne ako žraloky, aj delfíny sú vybavené citlivými a výnimočnými zmyslovými orgánmi. Je všeobecne známe, že **delfíny už dávno pred človekom používali echolokáciu na spôsob sonaru**. Predpokladá sa, že delfíny pomocou echolokácie „vidia“ nielen obraz živočíchov, ktoré lokalizujú, ale aj obraz ich vnútorných orgánov, od ktorých sa „sonarom“ vyslané vlnenie odrazí.

Niektoré druhy vtákov sa však nemusia ani poriadne namočiť, aby si rybu ulovili. Stačí im ostrý špicatý zobák, ktorým ako **kopijou prepichnú rybu**, ak sa priblíži na dosah ich dlhého svižného krku. V našich končinách tak väčšinou robia vtáky z radu brodivce a hlavne z čeľade volavkovitých. Človek si v minulosti nemohol nevšimnúť výhody takéhoto spôsobu lovu, o čom svedčia nálezy kópií a harpún v sídliskách pravekých lovcov. Tento spôsob lovu je lepší ako lov holými rukami, no ryba musí byť na dosah a lovec ju musí vidieť. Dá sa to zabezpečiť dvoma spôsobmi: priradnúť sa nepozorovane ku koristi alebo ju prilákať na nejakú návnadu. Takúto taktiku lovu v prírode už dávno vyriešilo množstvo živočíchov. Veľmi peknu ukážkou je video, ktoré si môžete pozrieť na stránke⁵, kde **vták na kúsok chleba láka k brehu rybky, aby ich mohol chytiť**.

Foto: Bruce Robinson/Corbis⁶

⁵ <http://www.youtube.com/watch?v=UNTW7GH325U>
⁶ <http://www.webexhibits.org/causesofcolor/4ADA.html>

Návnadu pri rybačke však nepoužívajú iba vtáky. Ryba, ktorá je pre svoj strašidelný výzor nazývaná morský čert⁶, má na hlave výrastok podobný udici. Táto „udica“ je zakončená buď vlniacimi sa strapcami, alebo pokiaľ ide o druh vyskytujúci sa vo veľkých a tmavých morských hĺbkach svetielkujúcou gulôčkou.⁷ **Morský čert** vie touto „udicou“ pohybovať tak, že **dôverčivé a zvedavé rybky priláka až pred svoju hladnú papuľu.**

Podobný spôsob lovenia na návnadu používa napríklad aj korytnačka **kajmanka supia**. Tá však **nepotrebuje ani udicu**. Na konci jazyka má totiž pohyblivý výrastok, ktorý sa svojím tvarom a farbou na nerozoznanie podobá na červíka. Pri love korytnačke stačí nehybne ležať na dne a dokorán otvoriť svoje veľké čeluste. Potom začne výrastkom na jazyku napodobovať pohyb skrúcajúceho sa červíka. Ryba, ktorá chce takéhoto červíka zožrať, sa sama stane spestrením jedálneho lístka kajmanky.

Ani chytenie rýb pomocou siete nie je „ľudským“ vynálezom. Na podobnom princípe loví aj veľryba vráškavec dlhoplútvy nazývaný aj **keporkak**.⁸ Skupinka týchto veľrýb dokáže vypúšťaním vzduchu pod hufom rybiek vytvoriť okolo nich valcovitú alebo špirálovitú „stenu“ z bubliniek podobnú rybárskej sieti. Tak si **rybky uväznia v malom priestore, aby ich mohli ľahšie nabráť do papule.** Čeluste týchto veľrýb však nie sú vybavené zubami. Sú lemované hustými a pružnými lamelami nazývanými kostice. Cez ne jazykom **ako cez cedidlo vytlačia vodu a prehlnú iba ulovenú korisť.** V minulosti sa kostice pre ich pružnosť používali ako výstuha podprsieniek, korzetov a dáždnikov.

Vodné živočíchy sa vyrovnali aj so skutočnosťou, že voda dokáže oveľa účinnejšie odvádzať z tela teplo, ako je to na vzduchu. Príroda to vyriešila tak, že **telesná teplota niektorých živočíchov je rovnaká alebo veľmi podobná tej, ktorá ich obklopuje.** Ide o studenokrvné živočíchy. Tieto dokážu prispôsobiť svoj metabolizmus daným teplotným podmienkam. Teplokrvné živočíchy k svojmu životu však potrebujú udržiavať telesnú teplotu čo najstabilnejšiu a pri jej výraznejšej zmene je ich život ohrozený.

Proti podchladeniu sa bránia viacerými spôsobmi, väčšinou na princípe izolácie, vodné živočíchy najčastejšie pomocou hrubej vrstvy tuku.

Tie živočíchy, ktoré sú v podstate suchozemcami a do vody chodia iba loviť, si okrem vrstvy tuku berú do vody aj vzduchovú izoláciu. Je to hustý kožuch alebo perie plné vzduchových bubliniek, ktoré ich chránia pred podchladením. Robia tak ľadové medvede, morské vydry, ale aj tulene a tučniaky.

Na podobnom princípe sa človek vo vode chráni neoprenovým oblekom, v ktorom sú vzduchové bublinky uzatvorené v pružnom materiáli.

Princíp vzduchových bubliniek vynálezcovia a konštruktéri využili pri návrhoch spacích vakov a zimných bünd s izoláciou z dutých vlákien.

Okrem izolácie niektoré živočíchy používajú proti podchladeniu aj **princíp rekurácie.** Ide väčšinou o vodné vtáky, ktoré dokážu bez ohrozenia svojho zdravia dlhodobo plávať a chodiť v studenej vode, prípadne postávať na ľade a snehu. Ich cievny systém v nohách je usporiadaný tak, že pri tom dochádza k minimálnej strate tepla. Krv prúdiaca do chodidla odovzdáva totiž teplo krvi vracajúcej sa späť. Telesná teplota vtákov je okolo 40 – 42 °C, ale teplota chodidla vtáka stojaceho na ľade je blízka 0 °C.

Zaujímavé „technické“ riešenia použila príroda aj pri zabezpečovaní pohybu vodných živočíchov. Je známe, že chobotnice, kalmáre a sépie okrem bežného pohybu pomocou ramien a vlnenia plutvového lemu používajú aj **reaktívny – prúdový pohon.** Prudkým vystrekovaním prúdu vody dokážu uniknúť značnou rýchlosťou. Okrem toho väčšina z nich dokáže vypustiť oblak tmavého farbiva, ktoré na **spôsob dymovej clony** znemožní sledovať trasu ich úniku. **Chobotnice a sépie sú aj majstrami v maskovaní.** Dokážu meniť zafarbenie svojho tela tak, že dokonale splynú s pozadím. Použitie tohto princípu by sa určite uplatnilo v armáde.

Literatúra a internetové zdroje

BREHM, A. E.: *Život zvierat*. Bratislava : Obzor, 1971.

Fakty a rekordy (Facts and Records/2003 Usborne Publishing Ltd 2003). Říčany : JUNIOR, 2007.

http://www.justabovesunset.com/photography/html/pelicans_fishing.html

<http://acidlog.fczbkk.com/blog/11653-27124/hollywoodske-nezmysly-pad-do-vody>

<http://wapedia.mobi/sk/Pelecaniformes>

<http://81.0.246.28/priroda-a-zvirata/plachetnik-ve-viru-lovu-2720/>

www.zone.sk/animals/zraloky.html

www.iabc.cz/scripts/detail.php?id=535

http://i.pravda.sk/08/052/skcl/P23-230332_zralok.jpg

<http://www.youtube.com/watch?v=UNT-w7GH325U>

<http://www.webexhibits.org/causes-ofcolor/4ADA.html>

www.zvieratkovo.estranky.cz/clanky/zaujímavosti/vselico-o-zvieratach

http://wapedia.mobi/sk/Vr%C3%A1skavec_dlhoplutvy%C3%BD

THINK IT! – PART XII
FROM AIR INTO WATER
HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.:
Bionics (Continuation). Inspirative examples of using information on aquatic animals. Pelican, Billfish, Shark, Dolphin, Orca, White Anglerfish, Humpback Whale, Alligator Snapping Turtle.

*Pokračovanie
v Duševnom vlastníctve č. 3/2009*

⁷ www.zvieratkovo.estranky.cz/clanky/zaujímavosti/vselico-o-zvieratach

⁸ http://wapedia.mobi/sk/Vr%C3%A1skavec_dlhoplutvy%C3%BD

Úspešné príbehy

Konkurujú gigantom

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov
v spolupráci s Dánskym patentovým a známkovým úradom

Nycomed je dánska farmaceutická spoločnosť s viac ako 130-ročnou históriou. Ale jej stratégia duševného vlastníctva nie je ani zďaleka zastaraná. Keďže Nycomed konkuruje veľkým farmaceutickým gigantom, nemôže si dovoliť žiadne zakopnutia v ochrane svojho duševného vlastníctva.

Vedúci pracovníci spoločnosti si uvedomujú, že spravovanie patentov je kľúčom k ich úspechu, preto každoročne vyhodnocujú svoje práva duševného vlastníctva v spolupráci s celým tímom interných odborníkov na duševné vlastníctvo, externých patentových zástupcov a zodpovedných pracovníkov jednotlivých oddelení spoločnosti. Problematiku manažovania duševného

vlastníctva a metodiku ochrany nových produktov má spoločnosť sformulovanú v dokumente o patentovej politike, ktorý schválil generálny riaditeľ spoločnosti Håkan Björklund.

Skúsenosti Nycomedu ukazujú, že dôkladne prepracovaná a realizovaná stratégia duševného vlastníctva môže udržať

konkurencieschopnosť relatívne malej spoločnosti na trhu, ktorý ovládajú oveľa väčší hráči. „Naša patentová stratégia je dnes úzko spätá s obchodnou stratégiou spoločnosti,“ vysvetľuje Aase Helles, vedúca skupiny, ktorá má na starosti práva duševného vlastníctva Nycomedu. „S našimi patentmi zaobchádzame ako s peniazmi.“

ÚDAJE O PRODUKTE

Kľúčové produkty Nycomedu sa zameriavajú na nasledovné terapeutické oblasti: osteoporóza (napr. CalciChew, kombinácia vápnika a vitamínu D3), kardiológia (napr. Angiox, antikoagulancium so špecifickým účinkom na trombín), liečba bolesti (napr. Xefo, nový nesteroidný protizápalový liek), ochorenia gastrointestinálneho traktu (napr. Pantoloc, Zurcal), ošetrovanie tkanív (napr. TachoSil, chirurgická hubka na zastavenie krvácania).

Orientácia na trhové niky

Nórsky lekárnik Morten Nyegaard založil v roku 1874 Nyegaard a spol. s cieľom zlepšiť vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a šíriť osvetu v otázkach zdravia medzi verejnosťou. Počas svojho pôsobenia uviedol asi 900 produktov vyvinutých v Nórsku do ostatných škandinávskych krajín a založil farmaceutický výskumný ústav, ktorého poslaním bolo vyvíjať nové liečivá.

V súčasnosti táto súkromná spoločnosť (následne ju premenovali na Nycomed a presídlili do dánskeho Roskildu) zamestnáva 3 300 pracovníkov a pôsobí na dvadsiatich európskych trhoch, v Rusku a krajinách Spoločenstva nezávislých štátov. Medzi jej kľúčové produkty patria lieky na boj s osteoporózou a ochoreniami gastrointestinálneho traktu, ďalej lieky stimu-

lujúce hojenie rán a Angiox, antikoagulancium so špecifickým účinkom na trombín.

Na rozdiel od konkurenčných spoločností Nycomed sa zameriava viac na marketingovú oblasť ako na výskum a vývoj nových liekov od úplného začiatku až po finálny produkt. Je to zmena v ich stratégii oproti minulosti. V súčasnosti hlavná činnosť spoločnosti spočíva v marketingu a v rozširovaní trhu pre ich vlastné produkty, ako aj pre tie, ktoré licencovali od iných spoločností. S obľubou obchodujú s tými produktmi, ktoré nachádzajú uplatnenie na trhoch viacerých krajín a ktorých odbytový potenciál predstavuje hodnotu nad 50 mil. €. Od roku 2000 spoločnosť uzavrela viac ako desať významných licenčných obchodov.

Trendom v Nycomede dnes nie je konkurovať priamo produktom a trhom takých

spoločností, akými sú GlaxoSmithKline alebo geograficky blízka AstraZeneca vo Švédsku, ich taktikou je udržiavať si konkurencieschopnosť len na konkrétnych trhoch a s konkrétnymi liečivami. Svoje produkty si vyberajú s maximálnou rozvahou, čoho dôkazom sú mnohé marketingové úspechy. Napríklad CalciChew (kombinácia vápnika a vitamínu D3) je najpredávanejším produktom spoločnosti a zároveň najrozšírenejším prípravkom s obsahom vápnika, ktorý zaberá až 40-percentný podiel na európskych trhoch. Podobne licencovaný Pantoloc/Zurcal, s ktorým Nycomed obchoduje v spolupráci s inou spoločnosťou, je najpredávanejším liečivom vo svojej triede v rámci Rakúska a druhým najpredávanejším v Holandsku a Belgicku. Úspech znamenávajú aj s produktom TachoSil. Ide o vstrebateľnú chirurgickú hubku (nosič kolagénu) na zastavenie krvácania obalenú ľudskými koagulačnými činiteľmi, fibrinogénom a trombínom. Tento prípravok bol vyvinutý na rýchle a spoľahlivé zastavenie krvácania pri chirurgických zákrokoch a uviedli ho na trh po celej Európe a Japonsku. Angiox (bivalirudín), ktorý Nycomed získal v licencií od istej americkej biotechnologickej spoločnosti, je antikoagulancium so špecifickým účinkom na trombín, určené pre pacientov podstupujúcich perkutánnu koronárnu intervenciu (PCI). Bol úspešne uvedený v Európe. Angiox zjednodušuje liečbu a zlepšuje výsledný stav pacienta.

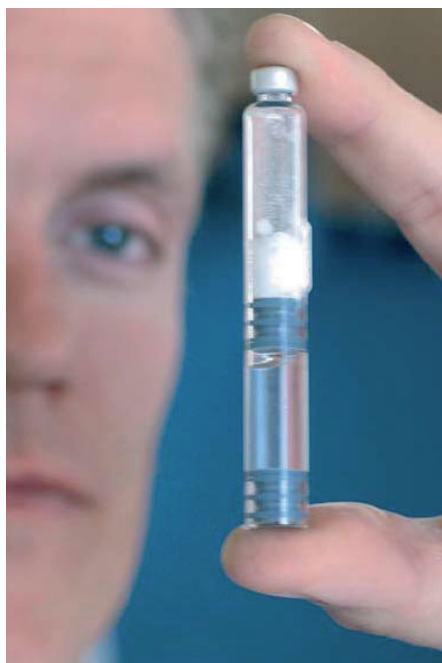
*„S našimi patentmi
zaobchádzame
ako s peniazmi!“*

Aase Helles,
vedúca skupiny, ktorá
má na starosti práva
duševného vlastníctva
Nycomedu

Takmer 60 % z obratu Nycomedu tvoria produkty chránené patentmi.

Podrobne skúmajú patenty konkurencie, aby sa uistili, že nedochádza k porušovaniu patentových práv Nycomedu.

Väčšina licenčných partnerov Nycomedu pochádza z USA. Pre americké farmaceutické spoločnosti, ako vysvetľuje A. Helles, sú európske trhy často príliš komplikované. Nejde len o bariéry v komunikácii s klinikami a prekonávanie ťažkostí s množstvom predpisov, ale sú to aj problémy súvisiace s podávaním patentových prihlášok a následným uplatňovaním patentovej ochrany, ktoré im výrazne sťažujú prienik na európske trhy. „Pomoc zahraničným spoločnostiam usilujúcim sa priniesť svoje nové produkty do Európy sa pre nás ukazuje ako výborná trhová nika,“ poznamenáva. Čistý príjem Nycomedu v roku 2005 predstavoval 747,5 mil. €.

Patentová politika ako vízia spoločnosti

Úspešné obchodovanie znamená pre spoločnosť zároveň aj zabezpečovanie ochrany práv duševného vlastníctva, ktoré sa na ich produkty viažu. V roku 2003 spoločnosť dospela k záveru, že 46 % z jej obratu pochádzalo z produktov chránených patentmi. Dnes odhadujú, že tieto produkty tvoria 55 % až 60 % z obratu. V budúcnosti bude tento percentuálny podiel s určitou nádejou narastať, keďže všetky novozavedené liečivá si spoločnosť necháva patentovať.

Spravovanie duševného vlastníctva je pre Nycomed náročná i finančne nákladná úloha. V júni 2005 ich patentové portfólio

pozostávalo z 510 patentov zaradených do 39 patentových rodín. Jednotlivé produkty sú chránené viac ako jedným patentom – prípravok CalciChew pokrýva deväť patentových rodín, ochranu TachoSilu zabezpečujú v ôsmich patentových rodinách. Nycomed udržiava aj približne 800 zapísaných ochranných známk, ktoré im poskytujú určitú ochranu pred konkurenčnými výrobcami generík po uplynutí doby platnosti patentu.

Patentová ochrana stojí nemálo finančných prostriedkov. Každoročne spoločnosť vyčleňuje zo svojho rozpočtu 2,3 mil. € na podávanie patentových prihlášok, udržiavanie už existujúcich patentov a uplatňovanie svojich patentových práv. Mimoriadne drahé je vymáhanie patentových práv súdnou cestou. Jedno súdne konanie v jednej krajine stojí zhruba 500 000 €. Pritom na súdnom procese bývajú často zainteresované viaceré krajiny a prechádza viacerými odvolaniami. Napriek tomu Nycomed považuje takto utratené peniaze za zmysluplnú vec. Treba však podotknúť, že spoločnosť ešte neprehrala jediný súdny spor.

To, čím sa odlišujú veľké spoločnosti od slabších, je ich vízia a spôsob, akým je vyjadrená. Čo sa týka patentov, Nycomed má jasnú stratégiu. Jeho patentová politika je v písomnej forme a schválil ju generálny riaditeľ spoločnosti. Tento interný dokument slúži ako verbálne vyjadrenie poslania spoločnosti a je určitým návodom pri rozhodovaní v otázkach patentovej straté-

gie. Napríklad sa v ňom uvádza: „Rešpektujeme platné práva a vyhýbame sa zámernému porušovaniu týchto práv.“ Týmto dávajú na vedomie svojim zamestnancom, že spoločnosť by sa nemala správať príliš oportunisticky, pokiaľ ide o napadnutie patentov patriacich iným spoločnostiam. No kľúčovým je tu slovo „platné“. Spoločnosť môže, samozrejme, napadnúť patenty, ktoré považuje za neplatné.

Míňajú len na svoj biznis

Spoločnosť má jasne stanovený postup patentovania nových produktov. Prvé prihlášky podáva v Dánsku, kde sú pomerne nízke poplatky a úrady sú im dobre známe. Nycomed si potom ponecháva rok na rozhodovanie, či zväčší rozsah pôsobnosti svojho patentu. Ak si zvolí túto cestu, potom zvyčajne podá patentové prihlášky vo všetkých európskych krajinách, Rusku a Spoločenstve nezávislých štátov, Kanade, Číne, Japonsku, USA a v iných vybraných krajinách.

Nycomed využíva na ochranu svojich produktov aj iné prostriedky ako len patenty. Niekedy sa jednoducho snaží uchovať niektoré postupy v tajnosti, hoci, ako pripúšťa A. Helles, je ťažké zabrániť zamestnancom, ktorí odídu ku konkurencii, aby nevyzradili ich obchodné tajomstvá. Občas spoločnosť zverejní odborné informácie o výrobných procesoch, teda uplatní právny nástroj tzv. verejného vlastníctva, čím zabráni patentovaniu týchto technických riešení. Niekedy to však so sebou prináša neočakávané následky. V jednom prípade správa v miestnych novinách o postupe výroby prípravku proti bolesti vyvolala príval sťažností vydavateľovi, že Nycomed učí deti vyrábať narkotiká.

Popri podávaní nových patentových prihlášok spoločnosť každoročne reviduje svoje patenty, ako aj tie, ktorými disponuje konkurencia. Patenty vo svojom portfóliu, ktoré už negenerujú príjmy, najskôr preveria z hľadiska ich licenčného potenciálu. Ak nemajú žiadny, spoločnosť ich nechá zaniknúť alebo ich prevedie na univerzitu. „Nie sme spoločnosť, ktorá by míňala tam, kde nevidíme žiadny obchod,“ hovorí A. Helles. Patenty svojej konkurencie podrobujú skúmaniu, aby sa ubezpečili, že nedochádza k porušovaniu ich patentových práv a naopak. Táto každoročná previerka patentov môže taktiež identifikovať nové technológie a nápady, ktoré by spoločnosť mohla rozvinúť.

Profil spoločnosti

Nycomed je farmaceutická spoločnosť, ktorá reaguje na potreby trhu v Európe. Spoločnosť poskytuje liečivá nemocniciam v celom regióne a všeobecným lekárom a lekárňam na vybraných trhoch. Nové produkty získava prostredníctvom licenčných zmlúv s výskumnými spoločnosťami. V tejto oblasti Nycomed zabezpečuje finálne štádium klinického skúšania liečiv, registráciu a marketing.

Počet zamestnancov: 3 300

Príjmy z predaja v roku 2004: 747,5 mil. €

Hlavný produkt: Lieky na boj s osteoporózou a ochoreniami gastrointestinálneho traktu a prípravky stimulujúce hojenie rán.

Zákazníci: Nemocnice, všeobecní lekári a lekárne.

Nycomed
Langebjerg 1
4000 Roskilde
Dánsko
www.nycomed.com

Duševné vlastníctvo podniku

Patentová ochrana: 510 patentov v 39 patentových rodinách.

Postup pri podávaní patentových prihlášok: Dánsko, potom všetky európske krajiny, Rusko a Spoločenstvo nezávislých štátov, Kanada, Čína, Japonsko, USA a iné vybrané krajiny.

Oddelenie duševného vlastníctva: Aase Helles vedie interný tím deviatich špecialistov na duševné vlastníctvo. Taktiež využívajú externých patentových zástupcov.

Rozpočet: 2,3 mil. €

Činitele úspešnosti: Jasné prepojenie medzi duševným vlastníctvom a obchodnou stratégiou.

Problémy: Náklady na súdne spory vo všetkých krajinách. Platby za preklady.

Prípadové štúdie malých a stredných podnikov sú na webovej stránke www.epo.org/sme.

Odporúčania úspešných podnikov

Vytvorte si stratégiu pre duševné vlastníctvo: sformulujte si ciele a stanovte úroveň patentovej ochrany v jednotlivých krokoch stratégie.

Profesionálna pomoc: najmite si patentového zástupcu, ak nemáte skúsenosti a vedomosti v danej oblasti.

Vyberte si dobrého patentového zástupcu: mal by mať dostatočné vedomosti vo vašom technickom odbore, mal by byť čestný a schopný poradiť s ohľadom na vaše finančné možnosti.

Nepodceňte náklady: poplatky patentovému zástupcovi, náklady na jazykové preklady, udržiavacie a iné poplatky.

Požadujte informácie: požiadajte patentového zástupcu, aby vám pripravil prehľad o procese podávania prihlášky, lehotách konania a poplatkoch.

Stratégia podávania patentovej prihlášky by mala zodpovedať vašim obchodným potrebám: nepatentujte si všetko a všade; vyberte si trhy, kde sa vám oplatí ochrana patentom.

Poskytnutie licencie nie je neúspech: môže to byť lukratívna alternatíva spôsobu výroby vášho vynálezu.

Patentové portfólio priebežne revidujte: vyradte patenty a licencie, ktoré nemajú perspektívu a nie sú obchodne využiteľné.

Začnite sledovať aktuálny stav techniky a konkurenciu: využite bezplatné informácie o patentoch, ako aj ostatné dostupné zdroje (napr. vedecké publikácie, obchodné periodiká), ktoré môžu byť pre vás inšpiráciou a zároveň vám pomôžu odhaliť potenciálnych porušovateľov vašich práv.

Aktívne komunikujte: šírte informácie o ochrane svojho duševného vlastníctva, tak finančne úsporným spôsobom predídete možnému porušovaniu vašich patentových práv.

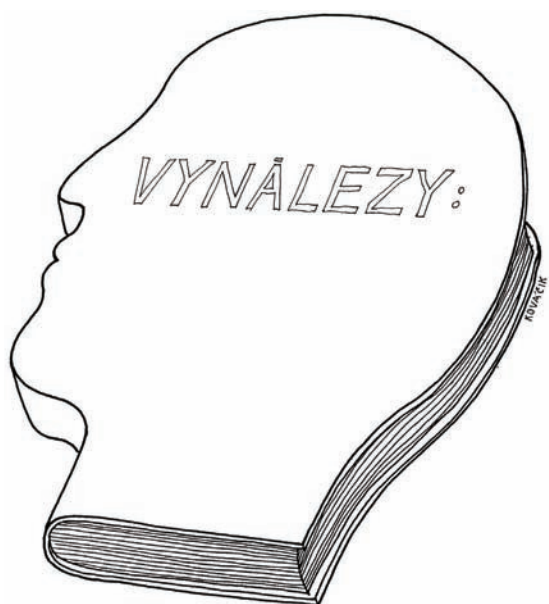
Udržujte kontakt s držiteľmi licencií: pravidelný kontakt a stretnutia vám zabezpečia informovanosť o aktivitách držiteľov vašich licencií, čím môžete zabrániť nedodržiavaniu záväzkov.

Nezvratný dôkaz: ak chcete bojovať proti porušovaniu vašich patentových práv, musíte mať nespochybniteľný dôkaz o tom, že ste v práve, inak pre vás môže súdny proces znamenať rýchlu cestu k zániku.

Z angličtiny preložila Mgr. Andrea Kapustová

(Vrátane pôvodnej grafickej úpravy publikované so súhlasom Európskeho patentového úradu)

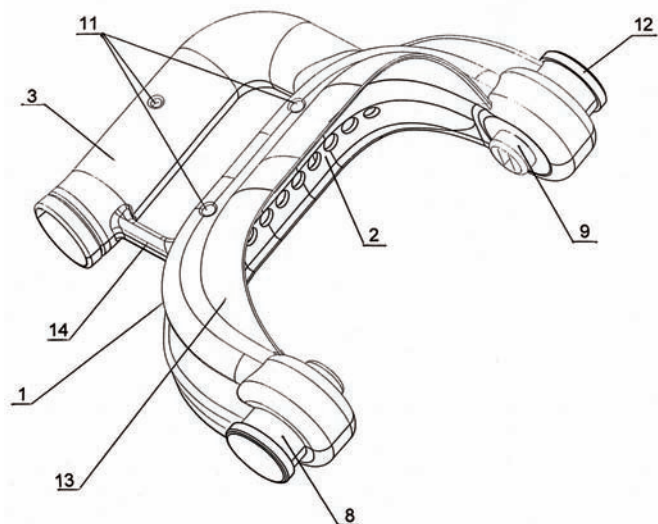

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Zariadenie na čistenie jemných a nerovných povrchov, najmä žalúzií od prachu

V čase zvýšeného záujmu o plastové okná a presvedčenia nás o ich kvalite a užitočnosti sa okrem pozitív objavilo aj negatívum týkajúce sa príslušenstva k oknám. Ide o usádzanie prachu na nekrytých, do miestnosti natočených žalúzií. V minulosti sme s takýmto niečím problém nemali, pretože žalúzie boli buď skryté vo výplni okna, alebo boli inštalované v priestore medzi oknami. Pri plastových oknách takýto postup nie je možný, pretože sú napúšťané plynom, a teda osadené žalúzie je potrebné čistiť od prachu. Používame na to rôzne kefkы s antistatickými vláknami, ktoré priťahujú čiastočky prachu, no následne sa prachu z kefkы treba zbaviť. Takýto spôsob čistenia žalúzií je málo účinný. Na ich čistenie zvykneme používať napríklad aj vysávačovú hadicu s rotačnou kefkou, no tá je viac-menej určená na vysávanie kobercov a žalúzie môže skôr poškodiť ako vyčistiť. Nie veľmi sa osvedčili ani nasávacie koncovky vysávačov.

ÚV SK 4708

Cieľom technického riešenia štyroch spolupôvodcov zo seneckej firmy PL Plastic, s. r. o., bolo vytvoriť zariadenie na čistenie žalúzií od prachu s využitím vysávača, ktoré sa ľahko obsluhuje, má vysokú účinnosť a jednoduchú konštrukciu.

– Naša firma vyrába bambusové žalúzie, pri ktorých problém s čistením až taký nie je. Ale zariadenie, ktoré sme vyvinuli, má pomôcť verejnosti dôkladne vyčistiť klasické hliníkové žalúzie, a pritom ich nepoškodiť. Zariadenie na čistenie jemných a nerovných povrchov, najmä žalúzií od prachu je možné použiť s každým druhom vysávača, – hovorí jeden zo spolupôvodcov P. Krchňák.

– Po zapnutí vysávača vznikne v zariadení podtlak, ktorý zotrie zo žalúzie prach a vsaje ho späť do vrečka vysávača. Zariadenie sa nám osvedčilo, prototyp sme vyskúšali a od jesene ideme do sériovej výroby a následného predaja.

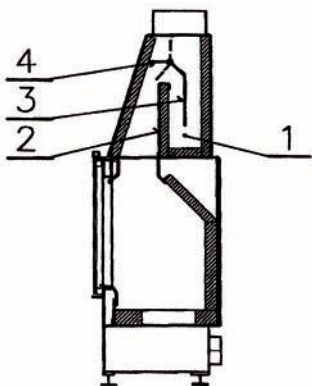
Viera Geschnábelová z ÚPV SR technické riešenie opisuje takto: – Zariadenie pozostáva z jeho tela, rotačnej kefkы, nasávacej a výstupnej dýzy, pričom telo je duté a má tvar písmena C. Vnútorňý priestor tela je rozdelený deliacou stenou na nasávací a výfukový kanál. Oba kanály sú spojené cez komory umiestnené na koncoch tela, v ktorých sú uložené turbíny a na ne sú pripojené unášače rotačnej kefkы. Na zabránenie rozprašovaniu prachu je telo vybavené usmerňovacími krídelkami. Telo môže byť tiež vybavené spevňovacím stĺpikom, ktorý je pripojený druhým koncom na výstupnú dýzu, a tým sa vytvorí držadlo na uľahčenie manipulácie so zariadením.

Kozubová vložka

Vysoké ceny za energiu a kúrenie prinášajú majiteľom nehnuteľností okrem zvýšených poplatkov aj myšlienky prejsť na alternatívne kúrenie v bytoch, domoch či chatách.

Takpovediac hitom novostavieb, bytových jednotiek, ale aj rekonštrukcie starých bytov sa stáva kozub s kvalitnou kozubovou vložkou, čím je možné stať sa energeticky nezávislým od vykurovania plynom, resp. elektrickou. Kozubová vložka je uzavretý spotrebič vyrobený z ocele, liatiny, prípadne kombinácií oceľ - liatina.

V súčasnosti poznáme kozubové vložky určené na spaľovanie biomasy (napr. drevo, drevené brikety a pod.) tzv. systémom horenia na rošte. Kozubové vložky sú zložené z dvierok so žiaruvzdorným sklom, zo spaľovacej komory, z regulátora vzduchu na horenie, korpusu a komínovej klapky na reguláciu ťahu spaľín ovládacím mechanizmom. Spaľovanie biomasy v známych

P SK 286761

kozubových vložkách prebieha na rošte, pričom prívod vzduchu popod rošt je regulovaný. Taktiež je regulovaný odvod spaľín do komína. Spaľiny prúdia do korpusu kozubovej vložky buď priamo, alebo sú usmernené zošikmenou plochou tzv. deflektorom. Tepelná účinnosť takýchto kozubových vložiek je 50 – 55 %.

Nevýhodou doteraz známych kozubových vložiek je nízka tepelná účinnosť a majú tiež nižšiu stabilitu horenia spôsobenú zmenami tlaku vzduchu, zmenami teploty, vetrom a spätnými rázmi.

Pôvodca vynálezu Jozef Žiak z Dolnej Lehoty prišiel s nápadom, ako vylepšiť, sfunkčniť, prípadne výrazne znížiť nedostatky doteraz používaných kozubov, a to kozubovou vložkou s viacerými funkciami. – *Moja kozubová vložka je zložená z ohniska s deflektorom a z komínového korpusu s komínovou klapkou. Korpus má usmerňovač a obracač na usmernenie prúdenia spaľín. V hornej časti korpusu je otočne uložená zakurovacia klapka s ovládacím mechanizmom,* – vysvetľuje J. Žiak a zároveň opisuje priebeh horenia v kozubovej vložke, ktoré pozostáva z troch fáz. – *V prvej fáze (zakúrenie) je zakurovacia klapka otvorená, vtedy spaľiny prúdia priamou cestou do komína a predhrievajú komínový prieduch. V druhej fáze (horenie) je zakurovacia klapka zatvorená, pričom spaľiny prúdia predĺženou cestou okolo obracača a usmerňovača. No a v tretej fáze (horenie, regulácia) možno nastavovať parametre horenia pomocou známych ovládacích prvkov – regulátora vzduchu a komínovej klapky.*

Hlavnou výhodou tejto kozubovej vložky je zvýšenie účinnosti a stability horenia.

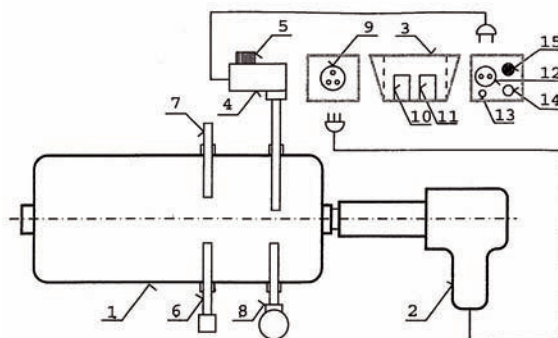
Uvedený vynález zaujal aj Luciu Bockovú z ÚPV SR. – *Účinky tohto vynálezu sú kvalitatívne odlišné v porovnaní s účinkami dosahovanými prostriedkami známeho stavu techniky a rozhodne presahujú ich rámec.*

Na základe úspešných skúšok možno predpokladať, že využitie uvedenej kozubovej vložky bude mať významný ekonomický prínos. Možno ju využiť najmä pri konštruovaní a výrobe kozubokachlí, kotlov na tuhé palivo, sporákov a iných vykurovacích telies na tuhé palivo.

Asistent predbiehania

Bezpečnosť na cestách, či už pre vodičov, pasažierov dopravných prostriedkov, alebo chodcov, je životne dôležitá. Výrobcovia vozidiel v snahe získať si potenciálnych zákazníkov vyvíjajú nemalé úsilie smerom k bezpečnejšiemu a inteligentnejšiemu vozidlu.

S nápadom, ako urobiť jazdu bezpečnejšou, prišiel aj Ondrej Rusnák z Ružomberka. Jeho asistent predbiehania pozostávajúci z kamerového systému umiestneného v spätnom zrkadle vozidla na strane vodiča zlepšuje zorný uhol výhľadu vodiča o približne 50 cm v smere jazdy. Kamerový systém je prepojený so zobrazovacím zariadením vhodne umiestneným v interiéri vozidla, s možnosťou uloženia záznamu s údajom o čase jeho vytvorenia a možno ho použiť pri objasňovaní dopravnej nehody a poistnej udalosti.

ÚV SK 5028

Terajší stav techniky jazdy núti vodiča, ktorý chce predbiehať pred ním idúce vozidlo alebo inú prekážku, opticky sa presvedčiť o možnosti predbiehania tak, že je nútený s vozidlom čiastočne prejsť do jazdného pruhu v protismere, čím ohrozuje ostatných účastníkov premávky idúcich v oboch smeroch.

O. Rusnák vysvetľuje: – *Kamerový systém je vybavený prednastavenými úrovňami priblíženia – technikou zoom (priblíženie). Toto riešenie prináša pre vodiča rozšírenie zorného uhla v smere jazdy. Vodič má lepší prehľad o situácii na vozovke, pri predbiehaní nie je potrebné vykláňať vozidlo do protismery, vďaka technike zoom si vodič môže zvoliť najvhodnejšie priblíženie sa k inému vozidlu a má prehľad aj o ďalších účastníkoch cestnej premávky – o chodcoch či cyklistoch.*

Ako nám O. Rusnák ďalej povedal, technické riešenie chce ponúknuť výrobcovi automobilov.

Slavomír Gazdík z ÚPV SR podotýka: – *Každé technické riešenie, ktoré zvyšuje bezpečnosť v cestnej premávke, treba len privítať. A do tejto kategórie patrí aj asistent predbiehania.*

Mgr. David Zaoral
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

IP Score – novinka v oblasti ohodnocovania patentov

Hodnota vyprodukovaná firmami stále viac závisí od nehmotných aktív. Tradičné konkurenčné výhody, ako napríklad výrobná kapacita, strácajú na dôležitosti. Naopak, neustále narastá význam manažmentu nehmotných zdrojov, ktorý spoluurčuje úspech inovátnych firiem.

V súčasnosti sú najvýznamnejšou konkurenčnou výhodou firiem inovácie, čoho dôsledkom je aj rastúci počet patentových prihlášok. V tejto súvislosti sa stále častejšie zdôrazňuje potreba stanoviť hodnotu právne chránených predmetov priemyselného a iného duševného vlastníctva. Existuje viacero metód ohodnocovania, pričom každá z nich má svoje výhody a zároveň aj nedostatky.

K zaujímavým poznatkom dospeli vedci v rámci **vyhľadávacieho projektu Európskej komisie s názvom PATVAL**. Zozbierali odhady pôvodcov o hodnote viac ako 7 000 európskych patentov, pričom výsledky potvrdili predchádzajúce štúdie, ktoré poukázali na rozdielne hodnoty patentov.

Väčšina patentov má len malú hodnotu, ale sú aj také, ktorých hodnota je veľmi vysoká. Prieskum ďalej ukázal, že polovica patentov má hodnotu nižšiu ako 300-tisíc eur. A keďže hodnotové rozdelenie je veľmi široké, hodnota väčšiny patentov je oveľa menšia ako priemer.

Podľa štúdie PATVAL iba 10 % patentov vyjadruje približne 90 % hodnoty všetkých z nich.

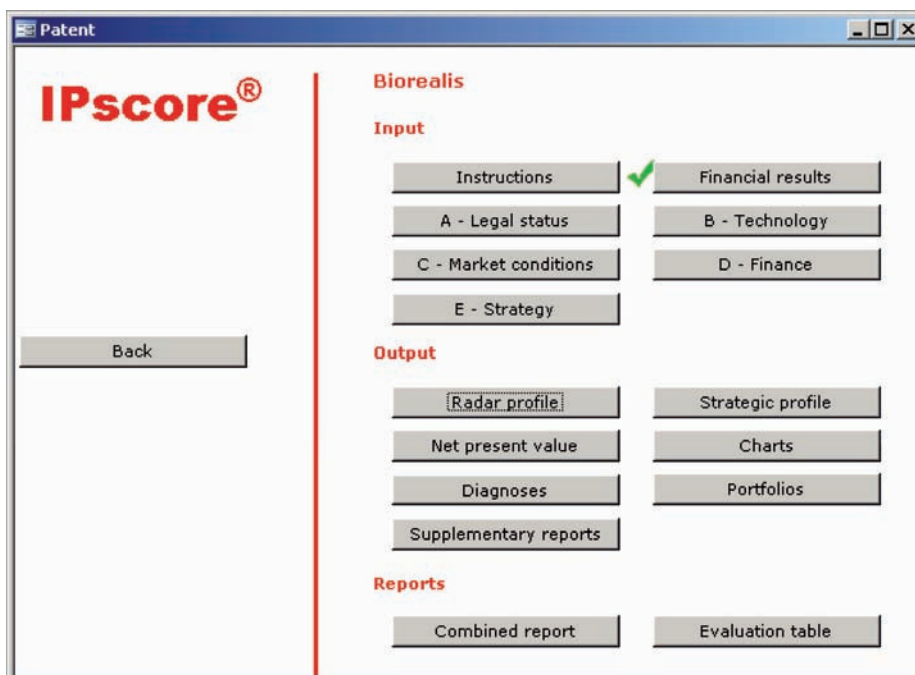
IP Score

Novinkou medzi nástrojmi na ohodnocovanie patentov a technologických projektov je počítačový program s názvom **IP Score**. Tento program **bol vyvinutý Dánskym patentovým a známkovým úradom** v spolupráci s prof. Janom Mouritsenom i viacerými dánskymi firmami. Európsky patentový úrad odkúpil súvisiace autorské práva a v súčasnosti je softvér voľne dostupný. Môže pomôcť napríklad centráram patentových informácií – PATLIB centráram alebo malým a stredným podnikom pri formovaní patentovej stratégie a eliminovaní podávania potenciálne bezcenných prihlášok. Softvér možno využiť aj na ostatné predmety priemyselných práv, hoci v ich prípade sú často vhodnejšie iné oceňovacie metódy.

IP Score bol vytvorený ako databázový program v Microsoft Office Access 2003 a možno ho ľubovoľne upraviť podľa požiadaviek používateľa. Cieľom IP Score je pomôcť firmám porozumieť strategickej situácii a ich potenciálnym patentovým zdrojom, rozpoznať možnosti na zníženie nákladov a lokalizovať možné zisky.

IP Score je vhodný na ohodnotenie patentovaných vynálezov, technológií, myšlienok a vedecko-výskumných projektov. Takéto hodnotenie môže byť zdokumentované s poznámkami a uložené na neskoršie použitie alebo aktualizáciu.

IP Score ponúka dve odlišné ohodnotenia: kvalitatívne – zodpovedaním 40 otázok **a kvantitatívne** – vykonaním kalkulácie čistej súčasnej hodnoty. Program vytvára niekoľko výstupov vo forme grafických prehľadov a správ uľahčujúcich vysvetlenie výsledkov ohodnocovania. Získané informácie možno využiť na podporu manažmentu patentového procesu a tiež na vyvolanie diskusie o ďalšom vývoji vnútri firmy.

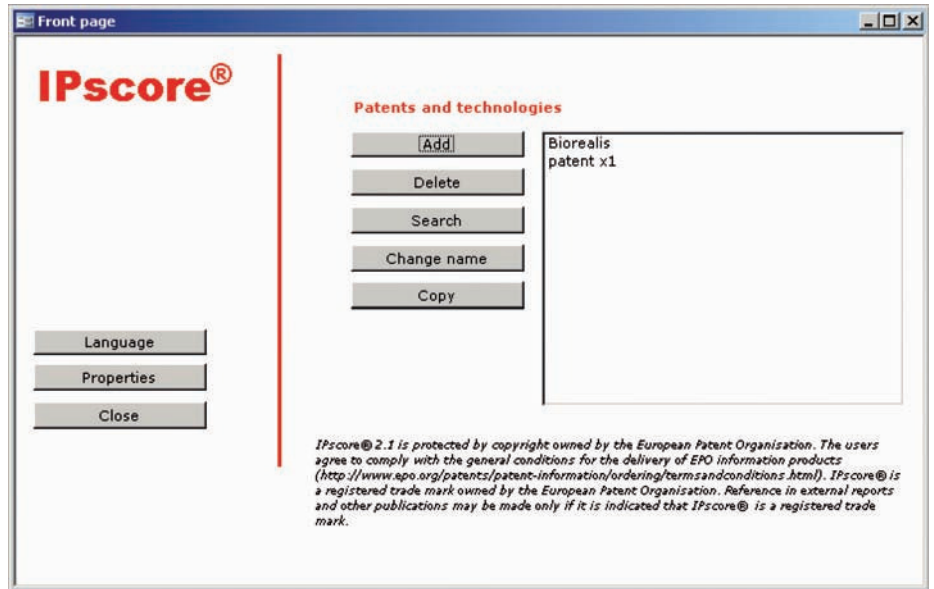
Vstupné kategórie

Proces ohodnocovania patentov prebieha zodpovedaním 40 otázok s preddefinovanou škálou odpovedí. Každá odpoveď je obodovaná v stupnici od 1 po 5. Ku každému hodnotiacemu faktoru možno nájsť len jednu otázku, krátke preddefinované odpovede a stručné vysvetlenie podmienok hodnotenia. Jeho súčasťou je aj grafické znázornenie dôležitých parametrov patentu, čo spoločnosti dáva ešte väčší prehľad o jej patentovom portfóliu.

IP Score obsahuje 40 hodnotiacich faktorov rozdelených do piatich oblastí:

- právnny stav – vyjadrenie právneho základu na udržiavanie patentu a vymáhanie práv pri jeho porušení,
- technológia – možnosť nahradenia inými technológiami,
- trhové podmienky – dôležitým aspektom ohodnotenia je konkurencia, veľkosť trhu, priemerný čas umiestnenia produktu na trhu, možnosti licencie a pod.,
- financovanie – odhad budúcich nákladov na vývoj produktu,
- stratégia spoločnosti – predpokladané využitie patentu.

Mnohé malé a stredné podniky sú dnes úspešné najmä vďaka svojim inováciám. Ich úspech môže byť ešte viac umocnený, ak získajú a použijú kompetencie v rámci systematického manažmentu inovácií a patentov. Takýto manažment je výsledkom niekoľkých empirických štúdií. Ohodnotenie technológií a patentov je dôležitým aspektom profesionálneho manažmentu inovácií.

Výstupné údaje

Výsledky ohodnotenia patentov sú dôležité nielen pre manažment technológií a inovácií, ale môžu viac pritiahnúť aj investorov, znížiť náklady firmy, optimalizovať štruktúru účtovnej súvahy a konanie v zhode so zákonnými požiadavkami.

IP Score zahŕňa viacero výstupných údajov, pričom každý z nich určuje rôzne oblasti ohodnocovania a finančné predpovede:

- radarový profil – interpretuje celkový pohľad na hodnotu patentu, na jeho silné a slabé stránky,
- strategický profil – ilustruje strategický význam patentu pre spoločnosť,

- čistá súčasná hodnota – vyjadruje finančnú hodnotu patentu,
- grafy – 4 výsledné grafy vyjadrujú rozdielne aspekty finančného vývoja pri implementovaní patentovanej technológie,
- diagnózy – identifikujú potenciálne riziká a kritické oblasti,
- portfóliá – porovnávajú význam jednotlivých patentov pre firmu.

IP Score je hlavne zameraný na ohodnotenie manažmentu patentovateľných technológií a inovácií. To znamená, že IP Score je vhodný najmä na ohodnotenie patentov využiteľných v rámci spoločnosti.

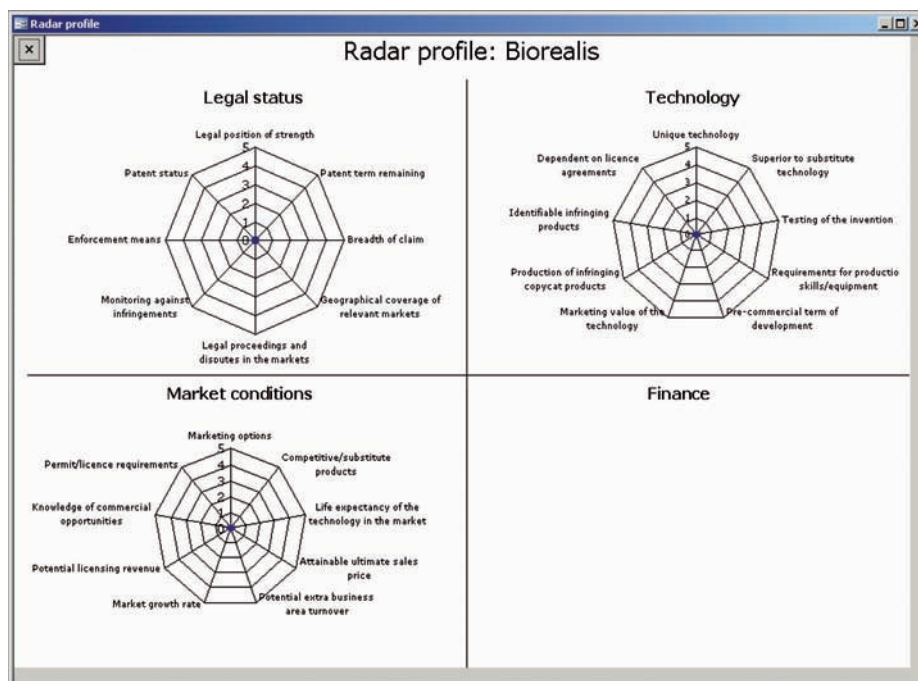
Hodnota nie je konštantná

Treba si uvedomiť, že hodnota patentu nie je konštantná, ale je predmetom dynamických zmien. Ohodnotenie patentov by preto nemalo byť jednorazovou záležitosťou, ale malo by sa periodicky opakovať a aktualizovať.

IP Score ponúka ohodnotenie patentov systematickým, komplexným a časovo úsporným spôsobom. Netreba pritom zabúdať, že ohodnotenie je vykonávané samotným užívateľom programu a IP Score je iba nástrojom na ohodnotenie patentov.

Ing. Marián Michalovský
ÚPV SR

Viac informácií o programe **IP Score** môžete získať na www.epo.org alebo na adrese infocentrum@indprop.gov.sk.

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk

Zverejnené označenie:

Ochranné známky namietateľa:

Chlieb Delikates

Pečivo Delikates

Delikates chlieb

Delikates pečivo

Zmes Delikates

(rozhodnutie zn. POZ 5947-2006 N/323-2007, § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov, právoplatnosť 14. 1. 2008)

Úradu boli doručené námietky proti zápisu kombinovaného označenia „DELIKATESO“ (ďalej zverejnené označenie) do registra ochranných známk.

Namietateľ vo vecnom odôvodnení námietok uviedol, že je majiteľom slovných ochranných známk „Chlieb Delikates“, „Pečivo Delikates“, „Delikates chlieb“, „Delikates pečivo“ a „Zmes Delikates“ (ďalej ochranné známky Delikates alebo ochranné známky namietateľa), ktoré majú skoršie právo prednosti ako zverejnené označenie, pričom sú zapísané pre rovnaké a/alebo podobné tovary v triede 30 medzinárodného triedenia tovarov a služieb.

Podľa namietateľa sú ochranné známky Delikates súčasťou jeho marketingovej stratégie, ktorou sa postupne stal známym na slovenskom trhu s pekárskymi výrobkami obsahujúcimi pekársku zmes Wurzelbrot dovážanú do Slovenskej republiky od roku 2003. Ale vzhľadom na nevhodnosť označenia Wurzelbrot pre slovenského spotrebiteľa namietateľ od počiatku svojej činnosti používa pre zmes na výrobu chleba a pre pekárske výrobky označenie Delikates. Na podporu predaja svojich výrobkov zorganizoval viacero marketingových akcií spojených s ochutnávkou, v snahe oboznámiť slovenskú verejnosť so špecifickými vlastnosťami (charakteristickou chuťou, dlhou trvanlivosťou, vysokou pórovitosťou a pod.) svojich tovarov, ktorými sa jednoznačne odlišujú

od obdobných výrobkov iných výrobcov v Slovenskej republike a ktoré boli ocenené aj odborníkmi z oblasti gastronómie, o čom svedčí čestné uznanie Grand Prix Gastra 2005. Podľa namietateľa je stupeň známosti tovarov označovaných ochrannými známkami Delikates v podvedomí spotrebiteľskej verejnosti v Slovenskej republike vysoký.

K vlastnej zameniteľnosti kolíznych označení namietateľ uviedol, že slovné ochranné známky Delikates sú postavené na dominantnom slove „Delikates“, ktoré v spojení s druhovými označeniami „chlieb“, „pečivo“ a pod. vytvára v myslí priemerného spotrebiteľa predstavu, že výrobok s takýmto označením je oproti iným výrobkom toho istého druhu niečím „delikátny“, t. j. osobitne lahodný a majúci vyššiu kvalitu chuti, prípadne iné vyššie špecifikované osobitné vlastnosti, ktoré iné výrobky bez tohto označenia, nepochádzajúce od namietateľa, nemajú. Dominantným prvkom kombinovaného zverejneného označenia je z pohľadu priemerného spotrebiteľa slovný prvok „Delikateso“. Rozlíšiteľnosť slov „Delikates“ a „Delikateso“ je podľa namietateľa po fonetickej stránke minimálna, zvlášť v slovenskom jazyku, kde je prízvuk na prvej slabike, čím sa rozdiel v koncovej slabike stáva úplne zanedbateľným.

Ďalej namietateľ uviedol, že aj po grafickej stránke je dominantný prvok „Delikateso“ zverejneného označenia takmer identický so slovom „Delikates“ použitým na tovaroch namietateľa označených ochrannými známkami Delikates. Priemerný spotrebiteľ pri výbere tovarov spravidla nevenuje toľko pozornosti skúmaniu rozdielu medzi označením „Delikates“ a „Delikateso“ a pri celkovom pohľade na zverejnené označenie, umiestnené na pekárskom výrobku, by podľa namietateľa dospel k záveru, že ide o výrobok, ktorý už pozná, vie, že pochádza od namietateľa alebo od výrobcu, ktorý je s ním nejakým spôsobom prepojený, resp. očakával by od tohto výrobku tie isté kvalitatívne vlastnosti, ktoré sa mu vo vedomí spájajú s tovarmi namietateľa.

Umiestnenie dominantného prvku „Delikateso“ na hnedo-červenom pozadí nemá podľa namietateľa žiadnu rozlišovaciu spôsobilosť. Hnedočervené pozadie je z pohľadu priemerného spotrebiteľa len okrajovým a ľahko prehliadateľným prvkom slúžiacim iba na zdôraznenie nápisu „Delikateso“, ktorý zanikne zvlášť v prípade jeho umiestnenia na priesvitný celofánový obal pekárskych výrobkov, ktoré sú spravidla sfarbené do rôznych odtieňov hnedej farby.

Vzhľadom na vysoký stupeň známosti výrobkov namietateľa označených ochrannými známkami Delikates, ako aj na vysoký stupeň podobnosti zverejneného označenia a ochranných známk Delikates, existuje podľa namietateľa nebezpečenstvo, že v predstave spotrebiteľskej verejnosti sa výrobky vybavené zverejneným označením budú spájať s výrobkami a službami namietateľa.

Z porovnania tovarov a služieb kolíznych označení je podľa namietateľa zjavné, že tovary (v triede 30) zverejneného označenia sú buď identické (napr. chlieb, pekárske výrobky, cukrovinky, keksy, sucháre, sušienky, zákusky, koláče), alebo sú doplnkovými tovarmi k tovarom namietateľa (napr. ovsené vločky, müsli, príchuť do potravín), a teda sú tovarmi podobnými a zameniteľnými. V danom prípade však nejde len o zameniteľnosť v oblasti pekárske výroby v triede 30, ale tiež o zameniteľnosť v oblasti tovarov a služieb v triedach 35 a 42, pretože vo všeobecnosti platí, že čím vyššia je podobnosť označení, tým nižšia by mala byť podobnosť tovarov a služieb, ktoré sú týmito označeniami označované/chránené. Podľa namietateľa aj služby v triedach 35 a 42 pokrývajú oblasť potravinárskych výrobkov, napr. reštauračné alebo marketingové služby vzťahujúce sa na tieto výrobky.

Na základe uvedeného namietateľ navrhol zamietnuť zverejnené označenie pre všetky tovary a služby v triedach 30, 35 a 42, prinajmenšom však pre tovary „ovsené vločky; múka a výrobky z obilja, chlieb, pekárske a cukrárske výrobky, jemné pečivo; cukríky; cukrovinky; keksy; sucháre; sušienky; zákusky, koláče; müsli; príchuť do potravín (s výnimkou esencií a éterických olejov)“ v triede 30 medzinárodného triedenia tovarov a služieb.

Prihlasovateľ v úvodnej časti svojho vyjadrenia k námietkam zhrnul základné údaje o zverejnenom označení a o ochranných známkach namietateľa.

K samotnej zameniteľnosti kolíznych označení prihlasovateľ uviedol, že všetky ochranné známky namietateľa v spojení s tovarmi, pre ktoré sú zapísané, možno považovať za opisné. Obsahujú výlučne druhové označenie „chlieb“, „pečivo“, resp. opisné označenie „zmes“, ku ktorému je priradené slovo „delikates“, ktorého základ je zhodný v mnohých jazykoch a má jednoznačný význam – lahôdka, pochúťka; takže niet pochýb o tom, že každý priemerný spotrebiteľ na Slovensku rozumie pod slovom delikates niečo, čo je lahodné a pod.

Ďalej prihlasovateľ poukázal na to, že v registri ochranných známk sú pre oblasť potravinárskeho segmentu okrem ochranných známk namietateľa zapísané aj ďalšie ochranné známky obsahujúce slovo „Delikates“. Pri zadaní slova „Delikates“ do internetového vyhľadávacieho nástroja dostaneme celosvetovo 257 000 odkazov a v prípade Slovenska 1 060 odkazov. Z uvedeného je teda zrejme, že označenie „Delikates“ sa v potravinárskom segmente rozsiahlo používa, a preto nemá rozlišovaciu spôsobilosť. Vzhľadom na uvedené nemôže mať žiaden podnikateľský subjekt výlučné právo na predmetné označenie v akejkoľvek forme a nemôže ani brániť ostatným podnikateľským subjektom používať predmetné označenie vo význame, ako ho chápe každý priemerný spotrebiteľ, a preto každý či už slovný, alebo grafický prvok je dostatočný na odlišenie od ochranných známk namietateľa.

Podľa prihlasovateľa hodnotenie zameniteľnosti označení musí vychádzať z celkového dojmu, pričom treba vziať do úvahy dominantné a rozlišujúce prvky. Rozlišujúcimi prvkami v prípade zverejneného označenia sú koncovka „-o“ a jeho grafické vyhotovenie. Na základe toho prihlasovateľ skonštatoval, že zverejnené označenie nie je zameniteľné s ochrannými známkami namietateľa.

Okrem toho prihlasovateľ upravil zoznam tovarov a služieb zverejneného označenia, pričom vypustil všetky tovary v triede 30, ktoré možno považovať za zhodné s tovarmi, pre ktoré sú zapísané ochranné známky namietateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti prihlasovateľ navrhol zamietnuť námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

V zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov za ochrannú známku nemožno uznať označenie, o ktorom úrad na základe námietok uplatnených podľa § 9 zistí, že je zhodné s ochrannou známkou so skorším právom prednosti, ak je táto ochranná známka zapísaná pre podobné tovary alebo služby alebo zameniteľné s ochrannou známkou, ak je táto ochranná známka zapísaná pre rovnaké alebo podobné tovary alebo služby.

V konaní o námietkach bolo zistené, že zverejnené označenie „DELIKATESO“ bolo prihlásené, po zúžení zoznamu tovarov a služieb prihlasovateľom, pre tovary „kakao, kakaové nápoje, mliečne kakaové nápoje; káva, kávové nápoje, mliečne kávové nápoje, kávové náhradky na báze rastlín; čaj, ľadový čaj, nápoje na báze čaju; čokoláda, čokoládové nápoje, mliečne čokoládové nápoje; ryža; ovsené vločky; cukríky; cukrovinky; zmrzliny, zmrzlinové poháre; mrazené jogurty; ľad na osvieženie; žuvačky nie na lekárske použitie; aromatické prípravky do potravín; príchuť do potravín (s výnimkou esencií a éterických olejov); prísady do nápojov iné ako esencie; korenie, koreniny; omáčky ako chuťové prísady; horčica; kečup; sol; ocot; med; cukor, prírodné sladidlá“ v triede 30, pre služby „maloobchodná činnosť s uvedenými tovarmi v triede 30, mliečnymi nápojmi, pivom, minerálnymi a sýtenými vodami a inými nealkoholickými nápojmi, sirupmi a inými prípravkami na výrobu nápojov, ovocnými nápojmi a ovocnými šťavami, zeleninovými šťavami, alkoholickými nápojmi s výnimkou piva, vínom, liehovinami; sprostredkovanie obchodu s tovarmi uvedenými v triedach 30, mliečnymi nápojmi, pivom, minerálnymi a sýtenými vodami a inými nealkoholickými nápojmi, sirupmi a inými prípravkami na výrobu nápojov, ovocnými nápojmi a ovocnými šťavami, zeleninovými šťavami, alkoholickými nápojmi s výnimkou piva, vínom, liehovinami; reklamná a propagačná činnosť; obchodný alebo podnikateľský prieskum; prieskum trhu; odborné obchodné poradenstvo; predvádzanie (služby modeliek) na reklamné účely a podporu predaja; vydávanie, aktualizovanie a rozširovanie reklamných materiálov zákazníkom; distribúcia vzoriek; aranžovanie výkladov“ v triede 35 a pre služby „reštauračné, kaviarské a jedálne služby; prevádzkovanie barov, kaviarní a bufetov; samoobslužné reštaurácie; podávanie rôznych druhov zmrzliny, kávy, kakaa, čokolády, horúcej čokolády, čokoládových nápojov, horúcich a ľadových čajov, alkoholických a nealkoholických koktailov, alkoholických a nealkoholických miešaných nápojov, nápojov obsahujúcich zmrzlinu a iných osviežujúcich nápojov na báze kávy, kakaa a ovocia zmiešaných s vodou a mliekom“ v triede 43 medzinárodného triedenia tovarov a služieb.

Ďalej bolo zistené, že namietateľ je majiteľom ochrannéj známky „Zmes Delikates“ zapísanej pre tovary „múka a výrobky z obilia, chlieb, pekárske výrobky“ v triede 30 medzinárodného triedenia tovarov a služieb; ochranných znáмок „Delikates pečivo“ a „Pečivo Delikates“ zapísaných pre tovary „výrobky z obilia, a to pečivo, pekárske výrobky“ v triede 30 medzinárodného triedenia tovarov a služieb; ochranných znáмок „Delikates chlieb“ a „Chlieb Delikates“ zapísaných pre tovary „výrobky z obilia, a to chlieb“ v triede 30 medzinárodného triedenia tovarov a služieb, ktoré majú skoršie právo prednosti ako zverejnené označenie.

Pri posudzovaní zameniteľnosti označení sú predmetom hodnotenia ich vizuálne, fonetické a významové podobnosti s ohľadom na ich dominantné a rozlišujúce prvky, pričom na základe celkového zhodnotenia uvedených aspektov treba určiť nebezpečenstvo zámery označení alebo nebezpečenstvo vzniku mylnej predstavy o ich vzájomnej spojitosti. Nebezpečenstvo zámery musí byť zhodnotené globálne a treba brať do úvahy všetky relevantné skutočnosti. V danom prípade však najdôležitejšiu úlohu zohráva fakt, že samotný výraz *delikates* – ktorý je odvodený od francúzskeho slova *delikatesa* s významom lahôdka, pochúťka, špecialita [pozri Veľký slovník cudzích slov; Vydavateľstvo SAMO; 1997] – nemá vo vzťahu k potravinárskym, resp. pekárskym výrobkom dostatočnú rozlišovaciu spôsobilosť, pretože ide o laudatórny, t. j. pochvalný prvok (čo pripustil aj namietateľ), ktorý vytvára vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti predstavu niečoho delikátneho, lahodného, výnimočného.

Zverejnené označenie „DELIKATESO“ bolo prihlásené ako kombinované označenie vo farebnom vyhotovení [zlatá, červenohnedá]. Ochranné známky namietateľa „Zmes Delikates“, „Pečivo Delikates“, „Chlieb Delikates“, „Delikates pečivo“ a „Delikates chlieb“ predstavujú slovné označenia, ktoré sú vyhotovené štandardným typom písma.

Pri posúdení zameniteľnosti kolíznych označení z fonetického hľadiska sa v prípade zverejneného (kombinovaného) označenia predpokladá prednostná fonetická reprodukcia dominantného slovného prvku „DELIKATESO“ – hoci v skutočnosti ide o zloženie dvoch slov (DELIKAT a ESO) do jedného celku a spotrebiteľská verejnosť nemá čas detailne skúmať farebné odtiene zlatej – ktorý bude spotrebiteľská verejnosť vyslovovať jednoducho ako *delikateso*. V prípade ochranných znáмок namietateľa bude spotrebiteľská verejnosť reprodukovat' oba slovné prvky, t. j. *zmes delikates, pečivo delikates, chlieb delikates, delikates pečivo a delikates chlieb*. Hoci sa v ochranných známkach namietateľa vyskytuje slovný prvok *delikates*, ktorý je podobný so slovným prvkom *delikateso* obsiahnutým vo zverejnenom označení, úrad dospel k záveru, že spotrebiteľská verejnosť odliší jednoslovné zverejnené označenie od dvojslovných ochranných znáмок namietateľa.

Z vizuálneho hľadiska úrad konštatoval, že zverejnené (kombinované) označenie sa už na prvý pohľad líši od (slovných) ochranných znáмок namietateľa. Celkové grafické vyhotovenie zverejneného označenia vrátane použitej kombinácie farieb úrad v danom prípade považoval za dostatočné na to, aby bola spotrebiteľská verejnosť schopná vizuálne odlišiť zverejnené označenie ako celok od čisto slovných ochranných znáмок namietateľa.

Zo sémantického hľadiska úrad uviedol, že všetky ochranné známky namietateľa sú tvorené kombináciou popisného prvku „Zmes“, resp. druhového prvku „Pečivo“, „Chlieb“ vo vzťahu k tovarom, pre ktoré sú ochranné známky namietateľa zapísané a laudatórneho, t. j. pochvalného prvku „Delikates“, čo pripustil aj samotný namietateľ. Zverejnené označenie obsahuje slovný výraz „DELIKATESO“, ktorý vytvára v spotrebiteľskej verejnosti rovnaké alebo veľmi podobné sémantické predstavy – niečoho delikátneho, výnimočného, lahodného – ako slovný výraz „Delikates“ ochranných znáмок namietateľa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti úrad dospel k záveru, že zverejnené označenie i ochranné známky namietateľa majú slabú rozlišovaciu spôsobilosť, ale zároveň nevytlúčil istú mieru sémantickej podobnosti medzi zverejneným označením a ochrannými známkami namietateľa, ktorá vyplýva z toho, že porovnávané označenia sú nositeľmi rovnakého, resp. podobného sémantického obsahu.

Pred celkovým hodnotením zameniteľnosti zverejneného označenia s ochrannými známkami namietateľa úrad pripomenul, že pri komplexnom hodnotení je nutné zohľadniť všetky relevantné skutočnosti, ktoré môžu ovplyvniť vnímanie porovnávaných označení spotrebiteľskou verejnosťou v podmienkach existujúcich na trhu. V danom prípade je relevantné posudzovať otázku vzniku mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti medzi zverejneným označením a namietanými známkami, pri ktorej treba vychádzať najmä zo skutočnosti, či obsahujú taký zhodný prvok, ktorý by spôsobil asociáciu medzi týmito označeniami. Vo všetkých ochranných známkach namietateľa sa vyskytuje jeden a ten istý slovný prvok „Delikates“, ktorý však nie je zhodný so slovným prvkom „DELIKATESO“ nachádzajúcim sa vo zverejnenom označení. Aj za predpokladu sémantickej „zhody“ oboch slovných prvkov, ktoré sú odvodené od francúzskeho výrazu *delikatesa*, je nutné konštatovať, že samotný výraz predstavuje nedištingtívny prvok pochvalného charakteru. V tejto súvislosti úrad poznamenal, že spotrebiteľská verejnosť sa môže stretnúť pri pekárskejších výrobkoch aj s ďalšími slovnými alebo kombinovanými ochrannými známkami – ktoré obsahujú sémanticky zhodný výraz (napr. „DELIKATES - IMRICH JURISTA“; „DELIKATES - VLADISLAVA JURISTOVÁ“; „Delikatesa“; „Zlaté Delikatesky“; „DOBRY CHLEBIK Delikates“; „Delikates z najlepších surovín“) – ktoré sú zapísané pre osoby odlišné od namietateľa. A z tohto dôvodu možno vylúčiť vznik mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti medzi zverejneným označením a ochrannými známkami namietateľa vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti, a to aj pri ich súčasnom použití na zhodných a/alebo podobných tovaroch či službách.

Berúc do úvahy výsledky jednotlivých posudzovaných kritérií, úrad z komplexného hľadiska dospel k záveru, že fonetické a vizuálne odlišnosti „prevážia“ nad istou mierou sémantickej podobnosti medzi porovnávanými označeniami, takže zverejnené (kombinované) označenie nie je zameniteľné s ochrannými (slovnými) známkami namietateľa, pričom k nezameniteľnosti predmetných označení prispieva tiež fakt, že vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti nebude dochádzať ku vzniku mylnej predstavy o ich vzájomnej spojitosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti **úrad zamietol námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných znáмок.**

Spracoval Ing. Elemír Murček

Právne vety rozhodnutí z GRUR Int.

DV-R 13/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke spoločenstva čl. 8 ods. 1 písm. b), čl. 63 ods. 6 – „Orsay ./ OHIM [O orsay]“
- d) 1. Žalobný návrh, ktorým sa požaduje, aby Súd prvého stupňa ES prikázal Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM) zapísať prihlásené označenie ako ochrannú známku spoločenstva, je neprípustný.
2. V prípade slovnej ochrannej známky spoločenstva „O orsay“ a staršej národnej slovnej ochrannej známky „D'ORSAY“, ktoré sú si veľmi podobné a zahŕňajú totožné tovary triedy 25, je dané nebezpečenstvo zámeny v zmysle čl. 8 ods. 1 písm. b) nariadenia 40/94/ES.
- e) Rozsudok zo 14. februára 2008 (právna vec T-39/04, Orsay GmbH ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 1, s. 49.

DV-R 14/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke spoločenstva čl. 8 ods. 5 – „Citigroup ./ OHIM [CITI]“
- d) V prípade ochrannej známky „CITI“ pre služby v oblasti preclievania a staršej ochrannej známky „CITIBANK“ pre služby z oblasti finančníctva je dané nebezpečenstvo zámeny.¹
- e) Rozsudok zo 16. apríla 2008 (právna vec T-181/05. Citigroup Inc. a iní ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 1, s. 53.

DV-R 15/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke spoločenstva čl. 8 ods. 1 písm. a) – „NewSoft Technology ./ OHIM [Presto! Bizcard Reader]“
- d) V prípade slovnej ochrannej známky „Presto! Bizcard Reader“ a kombinovanej ochrannej známky „Presto“, ktoré sú obidve okrem iného zapísané pre počítačové programy, je dané nebezpečenstvo zámeny.¹

- e) Rozsudok z 22. mája 2008 (právna vec T-205/06, NewSoft Technology Corp. ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 1, s. 56.

DV-R 16/2009

- a) Nemecko
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Známkový zákon § 3 ods. 1, § 8 ods. 2 č. 1 – „Portrét Marlene Dietrich“
- d) 1. Portrét osoby (nežijúcej alebo žijúcej) je v zásade prístupný známkovoprávnej ochrane.
2. Portrét osoby, ktorá je spotrebiteľom známa, nedisponuje potrebnou rozlišovacou spôsobilosťou pri takých tovaroch a službách, v prípade ktorých si spotrebiteľia vytvoria tematickú alebo inú vecnú súvislosť so zobrazenou osobou a toto preto ponímajú len ako popisný odkaz na túto osobu a nie ako odkaz na pôvod dotknutých tovarov alebo služieb od určitého podnikateľského subjektu.
- e) Uznesenie I ZB 21/06 z 24. apríla 2008, Bundesgerichtshof
- f) GRUR Int. 2009, č. 1, s. 68.

DV-R 17/2009

- a) Nemecko
- b) 2.1 – Vynálezy
- c) Dohovor o udeľovaní európskych patentov (EPD) č. 54 ods. 2; Patentový zákon § 3 ods. 1 – „Schalungsteil“
- d) K stavu techniky môže podľa čl. 54 ods. 2 EPD / § 3 ods. 1 patentového zákona 1981 patriť taktiež ponuka, a to vtedy, ak v konkrétnom prípade bolo možné na základe životnej skúsenosti reálne predpokladať pred okamihom relevantným pre prieskum spôsobilosti na ochranu sprístupnenie poznatkov poskytnutých adresátovi ponuky ľubovoľnej tretej osobe.
- e) Rozsudok X ZR 189/03 z 8. júla 2008, Bundesgerichtshof
- f) GRUR Int. 2009, č. 1, s. 72.

DV-R 18/2009

- a) Európske právo (Rakúsko)
- b) 2.6 – Ochranné známky
Európsky civilný proces

- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke spoločenstva čl. 8 ods. 4, čl. 9 ods. 1 písm. b), čl. 91, 92 písm. b), 93, 95 ods. 3 a čl. 99; nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach čl. 5 č. 3, čl. 23 a 24; známkový zákon § 69d ods. 1; známkový zákon (Nemecko) § 5 ods. 2 – „PERSONAL SHOP“
- d) 1. Podľa čl. 99 ods. 1 nariadenia 40/94/ES sú v Rakúsku na vydanie predbežného opatrenia v prípade porušenia práv z ochranej známky spoločenstva príslušné aj súdy, ktoré nie sú súdmi pre ochranné známky spoločenstva, a to nezávisle od – podľa § 69d ods. 1 známkového zákona – prenesenej výlučnej príslušnosti na Obchodný súd vo Viedni.
2. Ak sa žalovaný odvoláva proti nároku vyplývajúcej z porušenia práv z ochranej známky spoločenstva na prioritu domény zaregistrovanej v Nemecku, je v zmysle čl. 8 ods. 4 nariadenia 40/94/ES potrebné posúdiť podľa nemeckého práva, či žalovanému vzniklo staršie právo na označenie.
- e) Uznesenie 17 Ob 22/07w z 11. decembra 2007, Oberster Gerichtshof
- f) GRUR Int. 2009, č. 1, s. 74.

DV-R 19/2009

- a) Európske právo
- b) Ochrana odrôd rastlín
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach spoločenstva k odrodám rastlín čl. 6, 7, 60, 62, 67, 70, 75, 76, 88; nariadenie Komisie (ES) č. 1239/95 z 31. mája 1995, ktoré stanovuje vykonávacie pravidlá pre uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 2100/94, čo sa týka konania pred Úradom spoločenstva pre odrody rastlín čl. 60, 62 – „Ralf Schräder ./ Úrad spoločenstva pre odrody rastlín [SUMCOL 01]“
- d) 1. Odroda SUMCOL 01 nedisponuje odlišnosťou vo vzťahu k referenčnej odrode *Plectranthus ornatus* z Juhoafrickej republiky (van Jaarsveld).
2. Rozhodnutie sa týka konania pri určovaní odlišnosti novoprihlásenej odrody v porovnaní s referenčnou odrodou zo vzdialenej krajiny.¹
- e) Rozsudok z 19. novembra 2008 (právna vec T-187/06, Ralf Schräder ./ Úrad spoločenstva pre odrody rastlín), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 133.

DV-R 20/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke spoločenstva čl. 8 ods. 1 písm. b) – „Coca-Cola ./ OHIM [MEZZOPANE]“
- d) V prípade ochranných známk „MEZZO“ a „MEZZOMIX“ pre limonády, pívá, ale (t. j. svetlé pivo, silno alkoholizované) a porter (t. j. silné čierne pivo, zvyčajne horké) a ochranej známky „MEZZOPANE“ pre vína nie je dané nebezpečenstvo zámieny. Chýbajúca podobnosť medzi dotknutými tovarmi v spojitosti

- s priemernou vizuálnou a fonetickou podobnosťou dotknutých ochranných známk, ako aj s neexistenciou sémantického významu ochranných známk v nemeckom jazyku zabraňuje vzniku zámieny u relevantných spotrebiteľov, a to aj napriek známosti staršej ochranej známky „MEZZOMIX“¹
- e) Rozsudok z 18. júna 2008 (právna vec T-175/06, The Coca-Cola Company ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 143.

DV-R 21/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke spoločenstva čl. 8 ods. 1 písm. b) – „Honda Motor Europe ./ OHIM [MAGIC SEAT]“
- d) V prípade slovného označenia „MAGIC SEAT“ a kombinovanej ochranej známky „Seat“, obidve okrem iného pre náhradné dielce vozidiel, je dané nebezpečenstvo zámieny.¹
- e) Rozsudok z 9. septembra 2008 (právna vec T-363/06, Honda Motor Europe Ltd ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 149.

DV-R 22/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke spoločenstva čl. 8 ods. 1 písm. b) – „Promat ./ OHIM [Promat]“
- d) V prípade slovného ochranej známky „Promat“ a kombinovanej ochranej známky „PROMASAL“, obidve okrem iného pre stavebné dielce, je dané nebezpečenstvo zámieny.¹
- e) Rozsudok z 10. septembra 2008 (právna vec T-300/06, Promat GmbH ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 154.

DV-R 23/2009

- a) Európske právo
- b) 2.6 – Ochranné známky
- c) Nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochranej známke spoločenstva čl. 8 ods. 1 písm. b) – „FVB ./ OHIM [FVB]“
- d) V prípade slovného označenia „FVB“ a slovného ochranej známky „FVD“, obidve pre služby z oblasti finančnictva, poisťovníctva a obchodu s nehnuteľnosťami, je dané nebezpečenstvo zámieny.¹

- e) Rozsudok zo 17. septembra 2008 (právna vec T-10/07, FVB Gesellschaft für Finanz- und Versorgungsberatung mbH ./ Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky, vzory, modely) (OHIM)), Súd prvého stupňa ES
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 157.

DV-R 24/2009

- a) Nemecko
- b) 4.3 – Nekalá súťaž
Volný pohyb tovarov
- c) Zákon na ochranu proti nekalej súťaži § 3, § 4 č. 11; zákon o medicínskych výrobkoch § 6 a 7; Zmluva o založení ES čl. 28 a 30 – „In-vitro-Diagnostika“
- d) Dovožca, ktorý v Nemecku dodáva špecializovaným obchodníkom a obchodným sprostredkovateľom z Francúzska dovezené medicínske výrobky bez prebalu a informácie pre užívateľov v nemeckom jazyku s cieľom ďalšieho vývozu do francúzsky hovoriacich krajín, koná podľa § 3 a § 4 č. 11 zákona na ochranu proti nekalej súťaži v porovnaní s § 6 a § 7 zákona o medicínskych výrobkoch v rozpore s pravidlami súťaže, pokiaľ vhodnými opatreniami nezabezpečí, aby jeho odberatelia tovar skutočne ďalej exportovali a nedodávali konečným spotrebiteľom v Nemecku.
- e) Uznesenie I ZR 133/07 zo 17. júla 2008, Bundesgerichtshof
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 161.

DV-R 25/2009

- a) Európske právo (Nemecko)
- b) 1.1 – Autorské právo (literárne, umelecké a vedecké diela)
5. – Medzinárodné súkromné právo a medzinárodný civilný proces
Medzinárodné trestné právo
- c) Autorský zákon § 2 ods. 1 č. 4, 17, 106 ods. 1; Trestný poriadok § 111d; Zmluva o založení ES čl. 28, 30; smernica Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2001/29 z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti čl. 4 ods. 2 – „Strafbarer Möbelnachtenimport“
- d) Ak sú obvinení vážne podozriví, že prostredníctvom dovozu napodobenín autorskoprávne chráneného nábytku a zariadených predmetov porušili k nim existujúce autorské práva, môže byť v priebehu trestného stíhania nariadené prepadnutie nadobudnutého majetku a kvôli zaisteniu súkromnoprávných nárokov poškodeného majiteľa práv aj skonfiškovanie obchodného imania špedičnej firmy, ktorej väčšinový spoločník a konateľ je jedným z obvinených.ⁱ
- e) Uznesenie 2 Ws 579/08 z 13. augusta 2008, Oberlandesgericht München
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 162.

DV-R 26/2009

- a) Maďarsko
- b) 2.8 – Zemepisné označenia (označenia pôvodu výrobkov a údaje o pôvode)
- c) Parížsky dohovor na ochranu priemyslového vlastníctva čl. 1, 2; Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodnom zápise čl. 2; známkový zákon (Maďarsko) § 118 – „Budweiser Bier“
- d) 1. Národné úrady a sudy sú kompetentné na výmaz označenia pôvodu zapísaného pre iné krajiny podľa Lisabonskej dohody.
2. Pivo môže byť predmetom označenia pôvodu.
3. Pre spôsobilosť údaje o pôvode byť predmetom ochrany nie je významné, či ide o oficiálne pomenovanie miesta v jazyku danej krajiny, alebo ide o pomenovanie, ktoré je inak spôsobilé označiť zemepisný pôvod.
- e) Rozsudok Pfv.IV.21.153/2006/7. a Pfv.IV.21.165/2006/8 (Anheuser Busch v. Budějovický Budvar) z 28. marca 2007, najvyšší súd
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 163.

DV-R 27/2009

- a) Maďarsko
- b) 2.8 – Zemepisné označenia (označenia pôvodu výrobkov a údaje o pôvode)
- c) Parížsky dohovor na ochranu priemyslového vlastníctva čl. 1 ods. 1, 2; Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodnom zápise čl. 2, 5 ods. 4; známkový zákon (Maďarsko) § 118 – „Bud“
- d) 1. Národné úrady a sudy sú kompetentné na výmaz označenia pôvodu zapísaného pre iné krajiny podľa Lisabonskej dohody.
2. Pravidlá použiteľné pre označenia pôvodu, ako pomenovanie územia, miesta alebo krajiny, je treba interpretovať reštriktívne. Zatiaľ čo k označeniu pôvodu môže byť pripojený názov výrobku, toto nie je prípustné pre ostatné údaje, napríklad fantazijné označenia ako pivovar (v tomto prípade „BUDVAR“) alebo skratky zemepisného pomenovania (v tomto prípade „BUD“).
- e) Rozhodnutia 8.Pkf.26.076/2005/7./ a 8.Pkf.26.077/2005/7./ zo 16. februára 2006, Súd druhého stupňa a rozhodnutie Pfv.IV.21.962/2006/5 z 21. marca 2007, najvyšší súd
- f) GRUR Int. 2009, č. 2, s. 166.

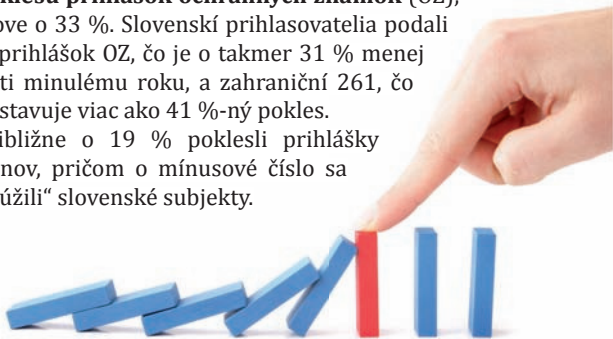
ⁱ Základná téza redakcie GRUR Int.

Vplyv globálnej krízy?

Keď sa pozrieme na štatistiku prihlášok predmetov priemyselných práv v ÚPV SR za prvých päť mesiacov tohto roka a porovnáme ju s rovnakým obdobím vlaňajška, **došlo najmä k poklesu prihlášok ochranných známok (OZ)**, celkovo o 33 %. Slovenskí prihlasovatelia podali 903 prihlášok OZ, čo je o takmer 31 % menej oproti minulému roku, a zahraniční 261, čo predstavuje viac ako 41 %-ný pokles.

Približne o 19 % poklesli prihlášky dizajnov, pričom o mínusové číslo sa „zaslužili“ slovenské subjekty.

Pri patentových prihláškach došlo k nárastu o necelých 3 % vďaka prihláškam zo zahraničia a zahraniční prihlasovatelia majú podiel i na bežných 2 %-nom náraste prihlášok úžitkových vzorov.

(mz)

Quo vadis, PCT?

Prijatím Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) v júni 1970 vo Washingtone boli položené právne základy medzinárodného patentového systému.

Od nadobudnutia účinnosti zmluvy v roku 1978 bolo v priebehu prvých 18 rokov jej fungovania podaných Medzinárodnému úradu WIPO 250-tisíc medzinárodných prihlášok. Počas nasledujúcich štyroch rokov sa ich počet zdvojnásobil a zdvojnásobil sa aj v priebehu ďalších štyroch rokov, čím dosiahol hranicu 1 milión.

Takáto dynamika zvýšenia počtu prihlášok a popularita systému právnej ochrany prostredníctvom PCT, ktorej členmi je v súčasnosti 141 krajín, si nevyhnutne vyžaduje jej priebežnú modernizáciu tak, aby zmluva bola schopná trvale uspokojovať potreby používateľov systému a držať krok s technologickým vývojom. Reforma systému PCT odštartovaná v roku 2000 priniesla v priebehu nasledujúcich rokov množstvo zmien v administratívnom konaní.

Poskytnúť komplexné informácie z prvej ruky o detailoch prijatých zmien, ich dôsledkoch na prihlasovateľov a tiež informácie o ďalšom smerovaní medzinárodného patentového systému bolo hlavným dôvodom na zorganizovanie odborného seminára na tému **Aktuálny vývoj a reformy v systéme medzinárodnej ochrany patentov**, ktorý 12. – 13. mája 2009 pripravil Úrad priemyselného vlastníctva SR v spolupráci so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva reprezentovanou odborníkmi na proble-

matiku PCT Silviou Trpkovskou a Patrikom Graninom.

Cieľovou skupinou seminára boli patentoví zástupcovia, zástupcovia podnikov a firiem, vysokých škôl, Slovenskej akadémie vied atď., ktorí sa zaujímajú o priemyselnoprávnu ochranu v medzinárodnom meradle.

(ež)

Technická spolupráca s OHIM-om

Slovensko bolo prvé z troch štátov (Česko, Slovinsko), ktoré v marci navštívili Andrea Di Carlo a José Izquierda, zástupcovia Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM).

Patentové úrady spomínaných štátov patria v strednej Európe medzi najaktívnejšie v spoločných projektoch s OHIM-om, najmä v oblasti technickej spolupráce.

V rokoch 2009 – 2011 spolupráca spočívajúca v harmonizácii praktík súvisiacich s ochrannými známkami a zapísanými dizajnmi spoločenstva (CTM a RCD) má byť orientovaná do šiestich oblastí:

- **triedenie ochranných známok** založené na existujúcom projekte Euroclass a vznik spoločnej databázy s triedením tovarov a služieb použiteľnej v každom národnom úrade i pre verejnosť;
- **informácie o ochranných známkach** založené na existujúcom projekte TMView; sprístupnenie údajov z registrov ochranných známok na úrovni EÚ, prípadne v globálnejšom prostredí pre verejnosť;
- **zameniteľnosť, resp. podobnosť tovarov a služieb**; rozšírenie databázy OHIM-u o rozhodnutia o zameniteľnosti, resp. podobnosti tovarov a služieb o údaje z iných úradov s cieľom harmonizovať rozhodovaciu prax v Európe;
- **efektívnejšie uplatňovanie práv vyplývajúcich zo seniority**; zjednodušenie preukazovania práv aj po uplynutí platnosti starších ochranných známok;
- **štandardy IT**; konsolidácia doterajších výsledkov harmonizácie XML štandardov pre známky a dizajny s využitím informačných systémov;
- **dizajny**; šírenie informácií o právach týkajúcich sa dizajnov na rôznych úrovniach v rámci EÚ.

Predstavitelia ÚPV SR na stretnutí so zástupcami OHIM-u 11. marca 2009 opakovane zdôraznili potrebu zohľadnenia finančného nastavenia tých národných úradov členských štátov EÚ, ktoré sú napojené na štátne rozpočty svojich krajín a ich rozpočtové pravidlá im neumožňujú v plnej miere využiť prostriedky prichádzajúce v rámci technickej spolupráce.

Uvedená požiadavka je dôležitá najmä v súvislosti s opatrením od roku 2010 pridelovať, resp. prerozdeľovať 50 % obnovovacích poplatkov za CTM národným úradom. V OHIM-e sú toho názoru, že tento problém by mala riešiť legislatíva EÚ tak, že finančné prostriedky by boli účelovo viazané na aktivity súvisiace s CTM a RCD vrátane aktivít týkajúcich sa zlepšenia účinnosti vymožiteľnosti práv, ďalej vzdelávania, šírenia informácií, budovania jednotnej infraštruktúry IT a pod.

(jp)

Správy z WIPO

Hranica jeden milión zdolaná

Dňa 14. mája 2009 počet zapísaných medzinárodných ochranných známkov podľa Madridského systému dosiahol hranicu jeden milión. V poradí miliónta známka bola zapísaná pre rakúsku „eko“ spoločnosť **Grüne Erde**, ktorá sa špecializuje na výroby z dreva, textilu a na prírodnú kozmetiku.

Madridský systém pre medzinárodný zápis ochranných známkov bol vytvorený v roku 1891 a prihlášky je možné podávať dvoma cestami – podľa Madridskej dohody (1891) a podľa protokolu k tejto dohode (1989). Madridský systém spravuje Medzinárodný úrad WIPO so sídlom v Ženeve.

Zvýšený záujem o ochranu tovarov a služieb prostredníctvom medzinárodných ochranných známkov je odrazom prudko rozvíjajúceho sa obchodu v ostatných dvoch desaťročiach. **Prvá medzinárodná ochranná známka bola zapísaná v roku 1893** pre čokoládu švajčiarskej spoločnosti maker Russ-Suchard & Company. Trvalo 93 rokov, kým došlo v roku 1986 k zápisu 500 000. medzinárodnej ochrannej známky patriacej švajčiarskemu Sandoz AG, teraz vo vlastníctve nemeckej spoločnosti BASF SE. O 15 rokov neskôr bola zapísaná v poradí 750 000. ochranná známka, ktorá patrí nemeckej firme microTec Gesellschaft für Mikrotechnologie mbH. 900 000. medzinárodná ochranná známka pribudla do registra WIPO v Ženeve v roku 2006 zásluhou čínskej spoločnosti Chaozhou Fengxi Jinbaichuan Porcelain Crafts Factory.

Medzinárodný úrad WIPO upozorňuje majiteľov medzinárodných ochranných známkov, že v súčasnosti im môžu byť doručené listy od určitých organizácií s ponukou zápisu ochranných známkov v ich databázach, ktoré sa zdajú byť úradnej povahy. Medzinárodný úrad varuje majiteľov medzinárodných známkov a ich zástupcov, že takéto databázy nemajú žiadny právny účinok týkajúci sa ochrany v nich zapísaných známkov, a preto je takéto registrácia zbytočná.

<http://www.wipo.int>
(ab)

Ženevské stretnutia týkajúce sa patentov

V dňoch 23. – 27. marca 2009 sa v Ženeve konalo **13. zasadnutie Stáleho výboru Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) pre patentové právo**. Na rokovaní sa zúčastnili zástupcovia členských štátov WIPO, zástupcovia WIPO vrátane generálneho riaditeľa Francisa Gurryho a ako pozorovatelia zástupcovia viacerých medzinárodných a mimovládnych organizácií. Zasadnutiu predsedal Maximiliano Santa Cruz z Čile.

Diskusia bola venovaná najmä nasledovným témam: privilégia vzťahu klient – patentový zástupca, výluky z patentovateľnosti a obmedzenia práv vyplývajúcich z patentu, šírenie patentových informácií a vzťah patentov k rôznym druhom noriem a štandardov. Diskusia k prvým trom uvedeným témam bude pokračovať aj na nasledujúcom, v poradí 14. zasadnutí výboru, ktorého termín bol predbežne stanovený na 9. – 13. november 2009.

Deň pred začiatkom zasadnutia Stáleho výboru WIPO pre patentové právo, t. j. 22. marca 2009, sa v Ženeve uskutočnilo aj **stretnutie tzv. skupiny B+**, t. j. zástupcov priemyselne vyspelých štátov, Európskeho patentového úradu (EPÚ) a Európskej komisie, na ktorom boli prediskutované možnosti vzájomnej **spolupráce zameranej na skrátenie a skvalitnenie prieskumu patentových prihlášok**.

Zástupcovia Japonského patentového úradu, Patentového a známkového úradu Spojených štátov amerických a EPÚ stručne predstavili projekty spolupráce zamerané na dosiahnutie uvedených cieľov známe pod názvami Patent Prosecution Highway, Share a Utilisation Pilot Project. Projekty sú v štádiu realizácie, resp. testovania. Na základe prezentovaných informácií sa dá usudzovať, že pre prihlasovateľov je najatraktívnejším projekt Patent Prosecution Highway, vďaka ktorému sa doba od podania prihlášky po udelenie patentu skraca o viac ako 25 mesiacov.

(lm)

Zjednodušenie MPT

Zasadnutie Výboru medzinárodných expertov WIPO, ktoré sa konalo 16. – 20. marca 2009 v Ženeve, odsúhlasilo zjednodušenie štruktúry medzinárodného patentového triedenia (MPT). Reforma má zabezpečiť konzistentnejšie výsledky rešerší v úradoch priemyselného vlastníctva a ich širšie využitie.

Generálny riaditeľ WIPO **Francis Gurry** privítal tieto odporúčenia a zároveň konštatoval:

– *Systém MPT je unikátnym medzinárodným nástrojom na vyhľadávanie patentových informácií. Krok smerom k zjednodušeniu systému rozšíri možnosti využívania technologických vedomostí uložených v patentových databázach.*

Súčasná štruktúra MPT zavedená v roku 2006 pozostáva zo základnej úrovne a rozšírenej, oveľa detailnejšej úrovne. Najnovšia reforma prinesie viacero podstatných zmien:

1. Štruktúra MPT sa zjednoduší zrušením rozdielu medzi základnou a rozšírenou úrovňou od januára 2011. Úrady, ktoré v súčasnosti využívajú základnú úroveň, budú môcť využívať hlavné skupiny jednotnej štruktúry. Aktualizovaná verzia bude publikovaná každý rok 1. januára s možnosťou druhej publikácie v prípade veľkého počtu zmien.
2. Vývoj MPT sa urýchli budovaním jednotného MPT so začlenením lokálneho zatriedovania, ako je triedenie v USA, interné patentové triedenie EPÚ (ECLA) a triedenie používané v Japonskom patentovom úrade, tzv. FI/F (File Index a F-term) podľa nového pracovného postupu.
3. Nový pracovný postup bude využívať tzv. e-Fórum, v rámci ktorého budú môcť experti viesť technické konzultácie s cieľom dosiahnuť väčšiu efektívnosť a kvalitu práce.
4. Práce na revízii súčasného MPT a súvisiace postupy budú pokračovať a v roku 2010 sa prehodnotia.

Výbor medzinárodných expertov podá správu Zhromaždeniu únie pre MPT v septembri 2009 a očakáva, že únia revíziu podporí.

<http://www.wipo.int>
(ač)

Prvé stretnutie členov novovytvorenej pracovnej skupiny

V nadväznosti na minuloročné septembrové zasadanie Zhromaždenia Lisabonskej únie, ktoré rozhodlo o vytvorení pracovnej skupiny zameranej na zlepšenie procesov konania podľa Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodnom zápise, prvé stretnutie členov pracovnej skupiny sa konalo 17. – 20. marca 2009 v Ženeve, v sídle WIPO.

Hlavnými bodmi zasadania boli:

- špecifické spôsoby oznamovania notifikácií o zápise označenia pôvodu, vyhlásení o odmietnutí ochrany, vzatí späť vyhlásenia o odmietnutí ochrany príslušným orgánom zmluvných krajín,
- špecifické spôsoby zasielania oznamov (notifikácií) elektronicke.

Medzinárodný úrad WIPO (ďalej medzinárodný úrad) navrhol rozšíriť **kapitolu 4 a kapitolu 6** Vykonávacieho predpisu k Lisabonskej dohode.

Kapitola 4 upravuje postupy konania príslušného orgánu zmluvnej krajiny vo veci vyhlásenia o odmietnutí ochrany (pravidlo 9 a 10) úplne alebo čiastočne a vztatie späť vyhlásenia o odmietnutí (pravidlo 11).

Medzinárodný úrad navrhol doplniť kapitolu o možnosť príslušného orgánu zmluvnej krajiny oznamovať medzinárodnému úradu úplné alebo čiastočné priznanie ochrany pred uplynutím jednoročnej lehoty stanovenej na odmietnutie ochrany označenia pôvodu podľa Lisabonskej dohody a jej vykonávacieho predpisu.

Kapitola 6 pravidlo 22 vykonávacieho predpisu upravuje spôsoby oznamovania o medzinárodnom zápise alebo akýchkoľvek iných oznámení medzinárodného úradu príslušným orgánom zmluvných krajín.

Uvedené pravidlo stanovuje povinnosť medzinárodnému úradu doručiť zásielku takým spôsobom, ktorý mu umožňuje určiť dátum prijatia oznámenia o medzinárodnom zápise a v ostatných prípadoch zistiť, že oznámenie bolo prijaté.

Medzinárodný úrad navrhol doplniť znenie pravidla 22 ods. 1 o odkaz na administratívne pokyny a tie budú obsahom pravidla 23bis.

Elektronická forma je jednou z najúčinnějších a najistejších spôsobov doručovania oznamov.

Obidva návrhy boli pracovnou skupinou prijaté a budú predložené Zhromaždeniu Lisabonskej únie.

(jo)

Správy z EPO

Slová chvály na prediagnostiku vykonávanú ÚPV SR

Európsky patentový úrad v spolupráci s francúzskym Národným inštitútom priemyselného vlastníctva realizuje projekt prediagnostiky predmetov priemyselných práv, ktorého cieľom je zvýšiť povedomie podnikateľského sektora o priemyselnom vlastníctve.

So zámerom výmeny skúseností z poskytovania uvedenej služby sa 13. – 15. mája 2009 vo francúzskom Lille stretli zástupcovia 12 národných patentových úradov, ktoré sa do pilotného projektu zapojili v roku 2008. Ako odznelo na stretnutí, **zatiaľ najlepšie si v prediagnostike počína ÚPV SR**, ktorý doteraz vypracoval pre malé a stredné podniky 30 hodnotiacich správ (napr. Rakúsky patentový úrad 15, Taliansky patentový a známkový úrad 11, rumunský štátny úrad pre vynálezy a ochranné známky 10).

Najviac diskutovanými témami boli rozsah prediagnostiky a jej prípadné spoplatnenie. Napríklad v Rakúsku má hodnotiacia správa spolu s konkrétnymi odporúčaniami v priemere 30 strán a obsahuje aj informácie súvisiace s marketingovými aktivitami podniku a komercializáciou predmetov priemyselných práv. Naopak, vo Fínsku bývajú takéto správy približne štvorstranové. Pracovníci ÚPV SR pri tvorbe správ vychádzajú z francúzskeho konceptu a výsledná správa zvyčajne nepresiahne 15 strán. Účastníci stretnutia sa zhodli na tom, že nie je dôležitý rozsah hodnotiacich správ, ale prínos prediagnostiky k zvýšeniu konkurencieschopnosti podniku a k zlepšeniu jeho postavenia na trhu.

Pokiaľ ide o spoplatnenie prediagnostiky, napr. vo Fínsku, Taliansku a v Rakúsku uvažujú o takejto možnosti, ale tamjšie podnikateľské prostredie a miera inovácií sú na inej úrovni ako na Slovensku. Ostatné patentové úrady vrátane ÚPV SR zatiaľ neplánujú spoplatniť uvedenú službu.

Na záver stretnutia jeho účastníci konštatovali, že projekt je určite prínosom nielen pre malé a stredné podniky, ale aj pre patentové úrady. Vďaka prediagnostike sa zviditeľňujú vo verejnosti, dokážu lepšie pochopiť problémy i potreby podnikateľského prostredia a čo je nemenej dôležité, dochádza k zvýšeniu počtu prihlášok predmetov priemyselných práv a na druhej strane k zníženiu porušovania priemyselných práv.

(mm)

Londýnsky dohovor platí aj v Litve

V Litovskej republike 1. mája 2009 vstúpil do platnosti Londýnsky dohovor. Litva sa tak stala 15. štátom Európskeho patentového dohovoru (EPD), ktorý pristúpil k Londýnskemu dohovoru. Ten však v Litve nebude mať vplyv na požiadavky prekladu európskych patentov, pretože tieto ustanovenia sú už súčasťou národného zákona a tvoria základ národného konania o patentových prihláškach.

Podľa uvedeného dohovoru zmluvné štáty EPD sa zriekajú požiadavky prekladu udelených európskych patentov do svojho štátneho jazyka, i keď v niektorých krajinách ešte takýto preklad do štátneho jazyka stále vyžadujú.

<http://www.epo.org>
(ač)

Tri významné podujatia

Európsky patentový úrad a Európska komisia v spolupráci s Úradom priemyselného vlastníctva Českej republiky a českým predsedom Úradu EÚ zorganizovali 28. – 30. apríla 2009 v Prahe tri významné podujatia týkajúce sa duševného vlastníctva – **Európske patentové fórum, konferenciu PATINNOVA 2009 a vyhlásenie najlepších európskych vynálezcov roka 2009.**

V čase zdanlivo nezastaviteľnej vlny inovácií jednou z dominantných tém bola právna ochrana digitálnych technológií a digitálneho dizajnu vyjadrujúcich moderný spôsob života. Je to ďalšia výzva pre systém ochrany duševného vlastníctva. V uvedenej oblasti totiž nie je možné dovoliť si viac ako polročný inovačný cyklus, pričom súvisiaca právna ochrana je „kombinatorikou“¹ rôznych foriem ochrany (patenty, dizajny, autorské práva, know-how, resp. neformálne formy ochrany). V tejto súvislosti odznela aj kritika na zdĺhavé rokovania členských štátov EÚ o vytvorení patentu spoločenstva a európskeho patentového súdu. Takýto prístup škodí Európe a už vôbec nezodpovedá Lisabonskej stratégii zameranej na zvýšenie konkurencieschopnosti EÚ aj rozvojom inovácií.

Viacerí prednášatelia sa venovali vplyvu finančnej a hospodárskej krízy na investície do oblasti výskumu a vývoja. Je alarmujúce, že uvedenú oblasť prvé „protikrizové“ balíčky „obišli“ a práve v nej priškrtili investície, čím sa len zrýchlil proces úpadku podnikov, o strate ich konkurenčného inovačného náskoku ani nehovoriac.

Napríklad prof. Ove Granstand z Chalmers University of Technology v Göteborgu zdôraznil, že súčasná finančná kríza by mala vyslať politikom jasný signál, aký významný vplyv má duševné vlastníctvo na hospodárstvo a apeloval na ich politické vodcovstvo v oblasti ochrany duševného vlastníctva.

(jp)

¹ Uviedol Jean-Noël Durvy, riaditeľ sekcie inovačnej politiky Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre podnikanie a priemysel, vo svojej úvodnej prednáške 29. apríla; Európske patentové fórum a PATINNOVA 2009.

Európski vynálezovia roka 2009

Na Pražskom hrade sa 28. apríla konalo slávnostné odovzdávanie prestížnych cien **Európsky vynálezca roka 2009**.

Približne 400 hostí privítal predseda Parlamentu Českej republiky Miloslav Vlček a boli medzi nimi aj prezidentka Európskeho patentového úradu (EPÚ) Alison Brimelowová a generálny riaditeľ GR Európskej komisie pre podnikanie a priemysel Heinz Zourek.

O víťazoch v štyroch kategóriách rozhodla medzinárodná porota zložená zo zástupcov vedy, politiky i priemyslu, pričom do úvahy brala najmä prínos vynálezov z hľadiska zdravia a životného prostredia.

Priemysel – Cenu získali **Jürg Zimmermann** (Švajčiarsko) a **Brian Drucker** (USA). Vynašli liek proti chronickej myeloidnej leukémii s bezprecedentnou mierou využitia.

Vo svojom prejave J. Zimmermann uviedol, že už dlhý čas sa venuje vývoju liečiv a dodal: – *Ako Švajčiar som získal európsku cenu, je to pre mňa mimoriadna česť.*

MSP/výskum – V kategórii malé a stredné podniky/výskum získal cenu **Joseph Le Mer** (Francúzsko) za prácu na výmenníku tepla, vďaka ktorému sú vykurovacie systémy menej nákladné a pritom energeticky úspornejšie.

Vynálezca sa poďakoval 35 inžinierom, s ktorými spolupracoval, a tiež organizátorom podujatia, ktoré zviditeľňujú vynálezcov, pričom podotkol, že – *svet nie je dostatočne pozorný k inováciám a vynálezcom.*

Neeurópske krajiny – Porota ocenila **Zhou Yiqinga** a jeho tím (Čína) z Ústavu epidemiológie a mikrobiológie Vojenskej lekárskej akadémie vied v Pekingu. Tím vyvinul liek proti malárii založený na tradičnej čínskej receptúre.

Ocenenie za víťaza prevzal Silvio Gabriel zo spoločnosti Novartis a v tejto súvislosti povedal: – *Tento vynález lieči milióny ľudí a každý deň zachraňuje životy.*

Celoživotné dielo – V tejto kategórii zvíťazil **Adolf Goetzberger** (80) z Nemecka. Ocenili ho za prácu súvisiacu so slnečnou energiou, za solárne články, ktoré sú životaschopnou alternatívou k fosílnym palivám. – *Bol to zaujímavý život, – povedal A. Goetzberger. – Sám som prekvapený, ako ďaleko sme došli. Som rád, že ešte môžem vidieť, ako sa výsledky mojej práce premieňajú na realitu.*

Prezidentka EPÚ A. Brimelowová na margo vyhlásenia výsledkov uviedla: – *Ocenenia sú oslavou kreativity vynálezcov, ktorí svojimi technickými, vedeckými a intelektuálnymi schopnosťami významne prispeli k technickému pokroku, rastu a zamestnanosti v Európe. A takéto schopnosti sú obzvlášť dôležité najmä v ekonomicky ťažkých časoch.*

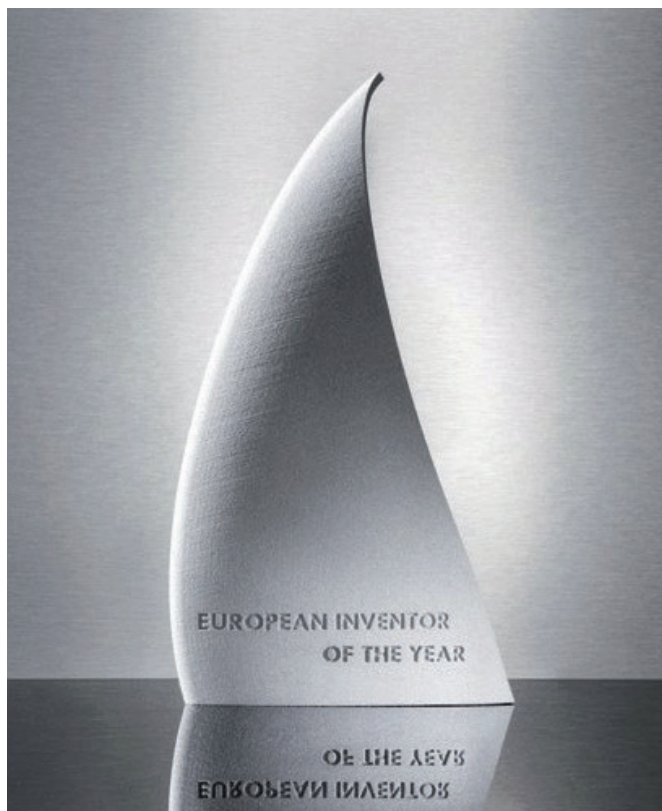
Ceny pre najlepších európskych vynálezcov sú udeľované od roku 2006 každý rok a ide o spoločnú iniciatívu EPÚ a EK. Vyjadrujú úctu vynálezcom a vynálezom, ktoré významnou mierou prispievajú k inováciám v Európe, a tým posilňujú jej ekonomiku.

Dňa 28. apríla bolo na Pražskom hrade zastúpené vynálezcom aj Slovensko.

Bartolomej Janek z prešovskej firmy SPINEA sa dostal medzi trojicu nominovaných na víťaza v kategórii MSP/výskum. B. Janek je pôvodcom prevodovky s krížovým redukčným mechanizmom, resp. ložiskového reduktora TwinSpin, ktorý je využívaný všade tam, kde sa kladú vysoké nároky na prenos krútiaceho momentu z hľadiska presnosti, spoľahlivosti a životnosti, tzn. v obrábacích strojoch a medicínskych prístrojoch, meracích zariadeniach, navigačných systémoch, v leteckom a vojenskom priemysle a pod. V Európe hrá SPINEA prím s vysoko presnými ložiskovými reduktormi.

V štvorročnej histórii oceňovania najlepších európskych vynálezov sa slovenský vynálezca prvýkrát dostal do užšej nominácie a aj keď nevyhral v danej kategórii, už nominácia bola nesporne úspechom.

Foto: www.epo.org
(jš)

San Maríno sa stane členom EPO

Dňa 21. apríla 2009 vláda Sanmarínskej republiky uložila listiny o prístupe k Európskemu patentovému dohovoru. Tým sa 1. júla 2009 San Maríno stane 36. štátom Európskej patentovej organizácie. Európske patentové prihlášky podané v tento deň alebo neskôr budú zahŕňať určenie aj pre tento nový zmluvný štát, ale v prihláškach podaných pred týmto dňom nebude možné retroaktívne určiť San Maríno.

EPÚ v snahe umožniť čo najväčšiemu počtu prihlášok určenie nového štátu dovoľí prihlasovateľom, ktorí podajú prihlášky v júni 2009, aby na základe výslovnej žiadosti prihlasovateľa bol týmto prihláškam priradený dátum podania 1. júl. Štátni príslušníci, právnické osoby a obyvatelia s trvalým pobytom na území San Marína môžu od 1. júla podávať prihlášky podľa Zmluvy o patentovej spolupráci na EPÚ ako prijímacom úrade.

<http://www.epo.org>
(ač)

117. zasadanie

V Mníchove sa 24. – 26. marca 2009 konalo v poradí **117. zasadanie Správnej rady Európskej patentovej organizácie** (SR EPO).

Na zasadaní boli schválené zmeny vo Vykonávacom predpise k Európskemu patentovému dohovoru (EPD), ktoré sa týkajú:

- konania o prihláškach s veľkým počtom nezávislých patentových nárokov, kde prihlasovateľ bude vyzvaný, aby v lehote 2 mesiacov označil nároky, na ktoré má byť vykonaná rešerš,
- prihlášky, ktorá je nejasná alebo veľmi stručná a nie je možné vykonať zmysluplnú rešerš na stav techniky; v takomto prípade EPÚ vyzve prihlasovateľa, aby v lehote 2 mesiacov objasnil predmet, na ktorý má byť vykonaná rešerš,
- lehoty na vyjadrenie sa k písomnému stanovisku k európskej patentovej rešerši, pričom lehota je stanovená na 2 mesiace,
- konania o Euro-PCT prihláškach, kde prihlasovateľ bude v prípade potreby vyzvaný, aby v lehote 1 mesiaca odstránil nedostatky, na ktoré je poukázané v písomnom posudku alebo v správe o medzinárodnom predbežnom prieskume,
- lehoty na zaslanie oznámenia o zverejnení európskej rešeršnej správy v Európskom patentovom vestníku,
- zmien v európskej patentovej prihláške a zavedenie povinnosti prihlasovateľa určiť, na základe ktorej časti prihlášky boli zmeny vykonané,
- opatrení, ktorých aplikáciou sa zníži možnosť zneužívania vylúčených prihlášok na blokovanie konkurencie opakovaným podávaním prihlášok so zhodným obsahom.

Zmeny vo Vykonávacom predpise k EPD nadobudnú účinnosť 1. apríla 2010.

SR EPO ďalej schválila politiku poskytovania a financovania školení pre zamestnancov národných patentových úradov v oblasti vykonávania rešerší v databáze EPOQUE.

(zv)

Správy z OHIM-u

Medzinárodný seminár o dizajnoch

Zástupcovia Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM) sa 3. – 4. júna 2009 v čínskom meste Shunde zúčastnili na seminári venovanom ochrane dizajnov. Cieľom seminára bolo porovnať systém ochrany dizajnov v Číne so systémami v Spojených štátoch amerických, Európe a v Japonsku a vymeniť si informácie o prieskume prihlasovaných priemyselných dizajnov. Nechýbala ani diskusia so zainteresovanými stranami zo súkromného sektora vrátane čínskych a zahraničných prihlasovateľov, ako si najlepšie chrániť dizajn.

Seminár sa uskutočnil s podporou OHIM-u, Japonského patentového úradu, Štátneho úradu duševného vlastníctva Číny a Patentového a známkového úradu USA.

<http://oami.europa.eu>
(ač)

OHIM čaká volebný maratón

Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu sa pripravuje na významné zmeny na vysokých politických a odborných postoch.

Najvýznamnejšie politické posty – prezident a viceprezident OHIM-u i prezident odvolacích senátov OHIM-u – budú uvoľnené v roku 2010, pričom už dnes je zrejme, že súčasný prezident Wubbo de Boer z Holandska a viceprezident Peter Lawrence z Veľkej Británie už nebudú kandidovať. Jedným z horúcich kandidátov na post prezidenta OHIM-u bude súčasný predseda správnej rady Portugalčan Antonio Campinos.

Uskutočnia sa aj voľby predsedov odvolacích senátov a členov senátov OHIM-u.

Voľby do politických funkcií, a osobitne to, kto tieto posty obsadí, majú pre členské štáty EÚ mimoriadny význam. Je ho potrebné vnímať v kontexte novej formy spolupráce medzi OHIM-om a národnými patentovými úradmi členských štátov EÚ i v kontexte neustáleho hľadania zmysluplného a vyváženého „spolunažívania“ komunitárneho systému a národných systémov ochranných známok a dizajnov.

Blížiacie sa voľby boli aj jednou z tém rokovania Správnej rady OHIM-u, ktoré sa konalo 4. – 6. mája 2009 v španielskom Alicante.

(jp)

Správy z EÚ

Práva duševného vlastníctva a tretie krajiny

Delegácia Európskej komisie sa 5. mája 2009 v Jakarte zúčastnila na zasadnutí venovanom právam duševného vlastníctva s dôrazom na zlepšenie prístupu európskych exportérov na trhy v tretích krajinách vrátane Indonézie.

Pre EÚ predstavuje duševné vlastníctvo, založené na inováciách a technologickom rozvoji, určujúci faktor v súťaživosti európskych produktov na svetových trhoch a v spoločnej obchodnej politike.

Zo správy prednesenej zástupcom Európskej obchodnej komory (EUROCHAM) vyplynuli tieto hlavné výzvy:

- politická pripravenosť a ochota venovať sa problematike práv duševného vlastníctva v Indonézii,
- potreba zlepšiť niektoré špecifické oblasti duševného vlastníctva v nadväznosti na pripravovaný nový zákon,
- vymáhanie práv, ktoré zostáva kľúčovým problémom; je potrebné posilniť informovanosť v rámci európskych spoločností o existujúcej realite v Indonézii a tiež zabezpečiť, aby Indonézia pochopila, že vymáhanie práv je kľúčom k dôveryhodnosti jej systému duševného vlastníctva,
- zmenšiť priepasť medzi vlastníckmi práv duševného vlastníctva a kanceláriami, zaoberajúcimi sa vymáhaním práv; k vyriešeniu problémov súvisiacich s vymáhaním práv duševného vlastníctva by prispelo vybudovanie „mosta“ medzi zainteresovanými stranami.

Účastníci zasadnutia odsúhlasili, aby sa pracovná skupina pôsobiaca v oblasti duševného vlastníctva pre tretie krajiny zamerala na analýzu a revidovanie legislatívy o duševnom vlastníctve, podporila zriadenie centra pre duševné vlastníctvo a jeho komunikáciu s národnou pracovnou skupinou v Indonézii. Delegácia EK zároveň navrhla vypracovať dotazník o vnímaní Indonézie európskymi spoločnosťami zameranom hlavne na vymáhanie práv.

<http://www.delidn.ec.europa.eu>
(ač)

Analýza súvisiaca s pripravovaným patentom spoločenstva

Na zasadnutí pracovnej skupiny Rady EÚ pre duševné vlastníctvo (patenty), ktoré sa konalo 22. apríla 2009 v Bruseli, prof. Bruno van Pottelsberghe z Univerzity Libre de Bruxelles prezentoval výsledky **analýzy nákladov a prínosov** pripravovaného **patentu spoločenstva**, ktorú vypracoval na základe objednávky Európskej komisie.

Analýza obsahuje simuláciu príjmov z poplatkov za udržiavanie platnosti patentov spoločenstva, ktoré by prislúchali jednotlivým členským štátom EÚ v prípade rôzne zvolenej výšky udržiavacích poplatkov a použitia rôznych distribučných kľúčov na prerozdelenie celkového príjmu z udržiavacích poplatkov medzi jednotlivé členské štáty.

Na zasadnutí viackrát odznela pripomienka, že odhady prof. van Pottelsbergha sú príliš optimistické. Nereálnou sa javí najmä predpokladaná doba, počas ktorej má byť priemerný patent spoločenstva udržiavaný v platnosti. Niektoré členské štáty kritizovali aj skutočnosť, že analýza je zameraná na jedinú otázku – na príjmy, ktoré by členské štáty mali z udržiavania platnosti patentov spoločenstva. Nerieši však zásadnú otázku, a to aký dosah by malo vytvorenie patentu spoločenstva na európsky priemysel, hlavne na malé a stredne veľké podniky.

České predsedníctvo EÚ na zasadnutí pracovnej skupiny predložilo aj **revidovaný návrh nariadenia o patente spoločenstva**. Najzásadnejšiu zmenu predsedníctvo spravilo v článku 24d, ktorý upravuje otázku **konverzie patentu spoločenstva na európsky patent**. Podľa návrhu nariadenia predloženého počas slovinského predsedníctva mala byť konverzia patentu spoločenstva na európsky patent možná kedykoľvek počas platnosti patentu. Podľa revidovaného návrhu bude možné zmeniť len prihlášku patentu spoločenstva na prihlášku európskeho patentu. Po udelení patentu už konverzia možná nebude. Niektoré členské štáty túto zmenu uvítali, iné s ňou zásadne nesúhlasia.

(lm)

Kritika francúzskeho návrhu boja proti sťahovaniu údajov z internetu

Európski poslanci a zástupcovia európskeho telekomunikačného priemyslu vyzvali ministrov telekomunikácií 27 členských štátov EÚ, aby nebránili úsiliu Francúzska pri snahách zaviesť voči osobám podozrivým z nelegálneho sťahovania autorsky chránených materiálov cez internet postup „trikrát a von“.

Európsky parlament prijal množstvo zmien v legislatíve týkajúcej sa elektronickej komunikácie. Jednou z nich je aj možnosť odpojiť zákazníka od internetu len na príkaz súdu. Táto zmena bola odpoveďou na francúzsky návrh „trikrát a von“ podporený európskymi socialistami v Európskom parlamente.

Európska komisia návrh predložený prezidentom Sarkozym odmietla, no Francúzsko v záujme právnej ochrany autorských diel trvá na tom, aby osoby prichytené pri nezákonnom sťahovaní viac ako trikrát boli automaticky od internetu odpojené.

WIPR, 1/2009
(ač)

Správy zo sveta

Zasadanie V4 + 2

Maďarsko – V maďarskom mestečku Rőjtökmuzsaj sa 8. – 9. júna 2009 stretli predsedovia patentových úradov krajín Vyšehradskej štvorky, pričom v druhý deň rokovania sa k nim pripojili aj zástupcovia patentových úradov Rakúska a Chorvátska.

Na stretnutí **dominovala téma financovania európskeho patentového systému**, ku ktorej bola otvorená diskusia na tohtoročnom marcovom zasadnutí Správnej rady Európskej patentovej organizácie.

Predsedovia patentových úradov V4 vyslovili nesúhlas s tým, aby národné úrady v prípade mínusového rozpočtu Európskej patentovej organizácie (EPO) jej poskytovali osobitný finančný príspevok vo forme pôžičky. Nesúhlasili ani s navrhovanou zmenou pomernej časti odvodov z udržiavacích poplatkov za európske patenty, ktoré každý členský štát, na ktorý sa vzťahuje európsky patent, odvádza Európskemu patentovému úradu (EPÚ) v súčasnosti vo výške 50 %. Pripustili však možnosť ďalších rokovaní o určení spodnej hranice výšky poplatkov za udržiavanie národných patentov a od nej by sa mala odvíjať suma odvedená EPÚ za udržiavanie európskych patentov v príslušných členských štátoch.

V súvislosti s otázkami zmeny výšky poplatkov za konanie o prihláškach európskych patentov a ich udržiavanie sa predsedovia patentových úradov V4 + 2 zhodli na tom, že **EPO sa nemôže spoliehať len na podporu zo strany členských štátov, ale je povinná aj sama robiť kroky na zredukovanie negatívnej finančnej bilancie**. Zdôraznili, že EPÚ by mal urobiť analýzu svojich nákladov, efektívnosti a výkonnosti svojich zamestnancov a na základe jej výsledkov určiť postup, ako eliminovať finančné straty a docieľiť vyrovnaný rozpočet.

(zv)

O ochrane práv duševného vlastníctva v Európe

Česko – V dňoch 21. – 22. mája 2009 sa v Prahe konala **Medzinárodná konferencia o ochrane práv duševného vlastníctva v Európe**. Jej organizátormi boli Úrad priemyselného vlastníctva Českej republiky (ÚPV ČR) a Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO).

Na konferencii, ktorá bola spojená s oslavami **90. výročia založenia Patentového úradu a Patentového súdu v Prahe** s pôsobnosťou pre celé územie bývalého Československa, sa zúčastnili zástupcovia národných a regionálnych patentových úradov, patentoví zástupcovia, patentoví sudcovia, zástupcovia obchodu, priemyslu a iných zainteresovaných strán z viac ako 30 štátov.

Konferenciu slávnostnými príhovormi otvorili predseda ÚPV ČR Josef Kratochvíl a riaditeľ divízie WIPO pre spoluprácu s určitými krajinami Európy a Ázie Michal Švantner. Nadväzne odznelo 19 príspevkov zameraných na aktuálne témy ako výzvy, ktorým čelí európsky patentový systém v období globálnej ekonomickej krízy, stratégia ochrany práv z duševného vlastníctva v Európe, patentové úrady v globálnej ekonomike, budúci komunitárny patentový systém a presadzovanie práv z duševného vlastníctva.

S príspevkami, okrem iných, vystúpili prezidentka Európskeho patentového úradu (EPÚ) Alison Brimelowová, riaditeľka odbo-

ru znalostnej ekonomiky Európskej komisie Margot Fröhlingová, prof. ekonomiky a manažmentu inovácií z Univerzity Libre de Bruxelles Bruno van Pottelsberghe, ktorý je aj autorom analýzy nákladov a prínosov vytvorenia patentu spoločenstva, prezident Európskej asociácie patentových právnikov Willem A. Hoyn, predseda Nemeckého federálneho patentového súdu v Mníchove Raimund Lutz a **predsedníčka ÚPV SR Darina Kyliánová**.

D. Kyliánová vo svojom príspevku prezentovala postoj Slovenskej republiky k najkontroverznejším bodom návrhov na vytvorenie patentu spoločenstva a jednotného súdneho systému na riešenie patentových sporov.

Pokiaľ ide o návrh na vytvorenie patentu spoločenstva, venovala sa nasledovným otázkam: preklad patentov spoločenstva do úradných jazykov členských štátov Európskej únie, výška poplatkov za udržiavanie platnosti patentov spoločenstva, rozdeľovanie výnosu z týchto poplatkov medzi členské štáty EÚ a spolupráca EPÚ s národnými patentovými úradmi členských štátov EÚ pri vykonávaní činností súvisiacich s udeľovaním patentov tohto druhu.

Podľa aktuálneho návrhu nariadenia o patente spoločenstva (dokument Rady EÚ č. 8588/09 PI 28) sa má otázka **prekladu patentov spoločenstva** riešiť vytvorením špeciálneho prekladacieho programu, prostredníctvom ktorého bude možné získať strojové preklady patentov spoločenstva do úradných jazykov všetkých členských štátov EÚ.

Slovensko zastáva názor, že takéto riešenie jazykovej otázky by malo nesporné výhody v porovnaní s riešením navrhnutým v tzv. Spoločnom politickom prístupe z roku 2003 (dokument Rady EÚ č. 7159/03 PI 24). Tretie strany by mali k dispozícii strojové preklady celých patentových spisov, navyše tieto preklady by boli dostupné už po zverejnení prihlášky. Napriek spomenutým výhodám Slovenská republika zatiaľ návrh, aby sa otázka prekladu patentov spoločenstva riešila využívaním strojových prekladov, jednoznačne nepodporila. Dôvodom je otázka kvality strojových prekladov, ktoré by mali k dispozícii slovenské subjekty.

Poplatky za udržiavanie platnosti patentu spoločenstva nesmú byť príliš vysoké ani príliš nízke. Príliš vysoké udržiavacie poplatky by negatívne ovplyvnili atraktivnosť ochrany patentom spoločenstva. Dokonca by mohli spôsobiť to, že tento druh priemyselno-právnej ochrany vynálezov by bol pre malé a stredne veľké podniky finančne nedostupný. Naopak, príliš nízke udržiavacie poplatky by mohli ohroziť finančnú stabilitu EPÚ a národných patentových úradov členských štátov EÚ. Navyše by mohli prihlasovateľov motivovať k tomu, aby sa o ochranu patentom spoločenstva uchádzali aj v prípade riešení s nízkou technickou hodnotou a riešení, ktoré na území EÚ nezamýšľajú hospodársky využívať.

Rozdeľovanie výnosu z poplatkov za udržiavanie platnosti patentov spoločenstva medzi členské štáty EÚ je všeobecne považované za jednu z najcitlivejších otázok. Kritériá na rozdeľovanie výnosu z patentov spoločenstva musia byť stanovené tak, aby neznevýhodňovali žiadnu skupinu členských štátov.

D. Kyliánová v tejto súvislosti poukázala na skutočnosť, že niektoré z diskutovaných návrhov na riešenie danej otázky do značnej miery znevýhodňujú tie členské štáty, ktoré pristúpili k Európskemu patentovému dohovoru až po roku 2000.

K otázke spolupráce EPÚ s národnými patentovými úradmi členských štátov EÚ v rámci vykonávania činností súvisiacich s udeľovaním patentov spoločenstva D. Kyliánová uviedla, že nutnou podmienkou efektívneho fungovania vytváraného komunitárneho patentového systému je spolupráca všetkých zainteresovaných patentových úradov. Je potrebné vyhnúť sa akejkol'vek nežiaducej duplicite práce a optimálne využívať všetky dostupné ľudské aj technické zdroje. Spolupráca EPÚ s národnými patentovými úradmi však nesmie ohroziť kvalitu patentov udeľovaných EPÚ a dlhodobú finančnú stabilitu tohto regionálneho patentového úradu.

V súvislosti s návrhom na vytvorenie jednotného európskeho súdneho systému na riešenie patentových sporov D. Kyliánová za problematické označila najmä prechodné ustanovenia návrhu dohody, na základe ktorej má byť vytvorený Európsky patentový súd (dokument Rady EÚ č. 7928/09 PI 23 COUR 29). Tieto ustanovenia do značnej miery obmedzujú možnosť členských štátov EÚ s tradične nízkym počtom patentových sporov zriadiť na svojom území lokálnu divíziu patentového súdu.

(lm)

Čínsky návrh vykonávacieho predpisu k patentovému zákonu

Čína – Štátny úrad duševného vlastníctva Číny (SIPO) nedávno predložil Kancelárii pre právne záležitosti Štátnej rady nový návrh zmien vykonávacieho predpisu k patentovému zákonu.

Návrh obsahuje niekoľko významných zmien oproti pôvodnému návrhu, ktorý SIPO predložil v minulom roku. Prináša zlepšenia týkajúce sa napríklad odmien za zamestnanecké vynálezy, a to väčšou mierou slobody pri uzatváraní zmluvy, posilňuje právomoci patentových kancelárií v nižších správnych obvodoch tak, aby mohli samostatne riešiť žiadosti a sťažnosti majiteľov patentov, a zaoberá sa tiež „prieskumom pre istotu“ v prípade, že čínsky vynálezca, na vynález vytvorený v Číne, podáva patentovú prihlášku v inej krajine.

V porovnaní s predchádzajúcim návrhom tento nový neobmedzuje počet patentových nárokov.

Revidovaný zákon má vstúpiť do platnosti v októbri 2009.

WIPR, 4/2009
(jm)

V duchu nadštandardných vzťahov

Česko – Predsedovia Úradov priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky a Českej republiky Darina Kyliánová a Karel Čada sa v rámci pravidelných bilaterálnych rokovaní tentoraz stretli 6. – 7. marca v Prahe.

Vymenili si názory a skúsenosti týkajúce sa napríklad aj odlišností v sporových konaniach vo veci ochranných známok dané rozdielmi v hmotnoprávných ustanoveniach súčasného slovenského a českého zákona o ochranných známkach.

Slovenská strana informovala o novom informačnom portáli Ministerstva kultúry SR www.dusevnevlastnictvo.gov.sk, ktorý bol vytvorený v septembri minulého roka aj v spolupráci s ÚPV SR a na ktorom je sprístupnená databáza rozhodnutí, legislatíva i literatúra z oblasti duševného vlastníctva.

ÚPV ČR má sprístupnenú databázu druhostupňových rozhodnutí na domovskej webovej stránke úradu (<http://www.upv.cz/cs/sluz>

by-uradu/databaze-on-line/databaze-spravnich-a-soudnich-rozhodnuti.html) a prvostupňové rozhodnutia sa pripravujú na zverejnenie.

Na stretnutí v Prahe sa viedli rozhovory i na tému spoločného projektu deviatich krajín strednej a východnej Európy **CETMOS**, ktorý je zameraný na vykonávanie rešerš v databázach národných ochranných známok a ich prihlášok v príslušných krajinách, v databáze ochranných známok spoločenstva a medzinárodných ochranných známok s určením pre príslušné krajiny a Európske spoločenstvo.

(zv)

Rusko pristupuje k Dohovoru o patentovom práve

Rusko – Ruský premiér Vladimir Putin podpísal vládne nariadenie č. 137 z februára 2009 o prístupe k Dohovoru o patentovom práve prijatom v Ženeve 1. júna 2000. Rusko však využilo ustanovenie článku 2 dohovoru, ktoré umožňuje prostredníctvom výhrady neuplatňovať ustanovenia článku 6 odseku 1 na požiadavku týkajúcu sa jednotnosti vynálezu uplatniteľnej pre medzinárodnú prihlášku podľa Zmluvy o patentovej spolupráci.

Patentové otázky boli súčasťou rokovania o vstupe Ruska do WTO. Novú legislatívu duševného vlastníctva prijalo Rusko v 4. časti Občianskeho zákonníka a účinná je od 1. januára 2008.

WIPR, 3/2009
(ač)

Nový zákon o priemyselnom vlastníctve, ratifikácia EPD

Macedónsko – Vo februári 2009 prijal macedónsky parlament nový zákon o priemyselnom vlastníctve, ktorý nadobudol účinnosť v marci 2009.

Zmeny v zákone sú výsledkom ratifikácie Európskeho patentového dohovoru (EPD), ako aj faktu, že od 1. januára 2009 sa Macedónsko stalo členskou krajinou Európskej patentovej organizácie.

Najdôležitejšia zmena sa týka podávania patentových prihlášok. Nový zákon tiež umožňuje tretím stranám podávať námietky proti zverejneným ochranným známkam z absolútnych dôvodov.

WIPR, 3/2009
(hg)

Sochy Renoira sú chránené autorskými právami ako zahraničné diela

Spojené štáty – Odvolací súd deviateho obvodu USA rozhodol, že diela spoluvytvorené slávnym francúzskym maliarom Renoirom pred rokom 1918 môžu byť v USA chránené autorskými právami ako zahraničné diela. Potvrdil tak čiastočné zhrnutie rozsudku proti pravnikovi Renoira, v ktorom súd rozhodol, že sochy podľa amerického zákona nikdy nespádali do verejného majetku, a preto im bol priznaný nárok na ochranu až na dobu 70 rokov od smrti Renoirovho spolupracovníka, ktorý zomrel v roku 1973.

Renoir bol francúzsky maliar, ktorý zomrel v roku 1917. Spolupracoval s Richardom Guinom, na tvorbe 11 sôch. V roku 1973 najvyšší francúzsky súd rozhodol, že Guino bol spoluautorom diel, a preto mu bol priznaný nárok na polovicu podielu zo zisku.

WIPR, 1/2009
(jm)

Nové publikácie

Výber zahraničných publikácií

ALIKHAN, Shahid. Intellectual property and competitive strategies in 21st century.
Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2009. 221 s.
ISBN 9789041126443.

BAINBRIDGE, David. Intellectual property law.
Harlow : Longman, 2009. 153 s.
ISBN 1405859547.

BENTLY, Lionel. Intellectual property law.
Oxford : Oxford University Press, 2009. 1144 s.
ISBN 0199292043.

BLAKENEY, Michael. Intellectual property rights and food security.
Cambridge : CABI, 2009.
ISBN 9781845935603.

CARRIER, Michael A. Innovation for the 21st century.
New York : Oxford University Press, 2009.
ISBN 0195342585.

ČERMÁKOVÁ-VLČKOVÁ, Adéla. Autorská díla v hromadných sdělovacích prostředcích.
Praha : Linde, 2009. 152 s.
ISBN 9788072017447.

FROM assets to profits.
Hoboken : John Wiley & Sons, 2009.
ISBN 9780470225387.

KŘÍŽ, Jan. Aktuální otázky práva autorského.
Praha : Karolinum, 2008. 83 s.
ISBN 9788024615288.

LU, Shu-ling. Innovation in small professional practices in the built environment.
Hoboken : John Wiley, 2009. 240 s.
ISBN 1405191406.

INTELLECTUAL property enforcement.
Cheltenham : Edward Elgar, 2009.
ISBN 1848446527.

JAKL, Ladislav. Práva na označení a průmyslové vzory.
Praha : Metropolitní univerzita, 2008. 251 s.
ISBN 9788086855363.

MALACKOWSKI, James. Intellectual property and financial markets.
Hoboken : John Wiley, 2009. 448 s.
ISBN 0470343478.

MAY, Christopher. The global political economy of intellectual property rights.
New York : Routledge, 2009.
ISBN 9780415427524.

PRESSMAN, David. Nolo's patents for beginners.
Berkeley : Nolo Press, 2009. 224 s.
ISBN 1413310249.

RESEARCH handbook on the future of EU copyright.
Cheltenham : Edward Elgar, 2009.
ISBN 1847203922.

SEVILLE, Catherine. EU intellectual property law and policy.
Cheltenham : Edward Elgar, 2009.
ISBN 1847201237.

STOEVA, Preslava. New norms and knowledge in world politics.
New York : Routledge, 2009.
ISBN 9780415547376.

TIA, YiJun. Re-thinking intellectual property : the political economy of copyright protection in the digital era.
London : Routledge-Cavendish, 2009. 338 s.
ISBN 0415465346.

THE WTO, intellectual property, e-commerce and the internet.
Cheltenham : Edward Elgar, 2009. 960 s.
ISBN 1843766191.

Výber nových publikácií z príručnej knižnice ÚPV SR

PATENTS and technological progress in a globalized world.
Berlin : Springer, 2009. 906 s.
ISBN 9783540887423.

PIČMAN, Dobroslav. Průmyslově právní informace a rešeršní systémy.
Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2009. 169 s.
ISBN 9788072820771.

Spracovala Mgr. Gabriela Pířová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 2/2009

Štúdie

JANČO, M.: Perspektívy európskeho súkromného práva

Články

BAŇACKÁ, L.: Obchodný podiel v jednoosobovej spoločnosti

KACMÁR, M.: Colné konanie a jeho osobitné zásady

Európska únia a Slovensko

SOJKA, P.: Doručovanie súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch Európskej únie

č. 3/2009

Štúdie

KERECMAN, P.: Zákon o súdnych poplatkoch a analógia

Diskusia

MAZÁK, J.: Novela Občianskeho súdneho poriadku 2008 – 1. časť

č. 4/2009

Články

CHRAPKOVÁ, L.: Výsluch svedka v občianskom súdnom konaní

Diskusia

MAZÁK, J.: Novela Občianskeho súdneho poriadku 2008 – 2. časť

Průmyslové vlastnictví

č. 2/2009

ZAMYKALOVÁ, Lucie – POLÍVKA, Petr: Posílení rozvojové činnosti WIPO v oblasti technické pomoci a capacity building (tématická skupina A)

SCHNEIDEROVÁ, Eva: Doplnkové mezinárodní rešerše (SIS) – nová pravidla Prováděcího předpisu PCT

SCHÓNBOŘNOVÁ, Markéta: Ochranné známky v právním řádu České republiky a jejich nové typy

Evropské právo

JENERÁL, Emil: Z rozhodnutí stížnostních senátů EPÚ

Rozhodnutí Správní rady EPO ze dne 21. října 2008 o změně Prováděcího předpisu EPC

Judikatura

Příslušnost Městského soudu v Praze k projednávání a rozhodování sporů z průmyslového vlastnictví

Aktuality

Informace ze zahraničí

Neporušování v Austrálii

č. 3/2009

JENERÁL, Emil: Nové „Nařízení o evropské kvalifikační zkoušce – REE“

ŠILHAT, Marek: Zničení dovezeného zboží zjednodušeným postupem a postih za správní delikt

Evropské právo

Z rozhodnutí stížnostních senátů EPÚ

Judikatura

Posuzování kolize označení při tvrzeném zásahu do práv vlastníka ochranné známky

Aktuality

90 let od vzniku Úřadu

Informace ze zahraničí

Japonsko – změny v japonských zákonech pro patenty, průmyslové vzory a ochranné známky

18. jednání EUROTAB-u

World Intellectual Property Report

č. 1/2009

TESSENSOHN, John A. – YAMAMOTO, Shusaku: Japan Launches Its "Super Accelerated Examination" System (Japonsko zavádza systém „super zrýchleného prieskumu“)

V roku 2008 Japonský patentový úrad (JPÚ) odštartoval testovaciu verziu dlhoočakávaného systému „super zrýchleného prieskumu“ (SZP). JPÚ bol totiž kritizovaný za zdĺhavý patentový prieskum. Počet nevybavených žiadostí o prieskum sa zvýšil z 508 000 prípadov v roku 2002 na 838 000 v roku 2006.

Podľa najnovšej výročnej správy JPÚ v roku 2007 bol priemerný čas od podania prihlášky po vydanie prvej správy o prieskume 27 mesiacov.

Systém SZP by mal lepšie reagovať na potreby prihlasovateľov. Tí po vykonaní rešerše, ktorou vymedzia vynález k stavu techniky, poskytnú úradu jej výsledky spolu s komentárom. Týmto sa prieskum zrýchli a stane sa efektívnejší.

Vykonať prieskum týmto spôsobom je možné len vtedy, ak prihláška spĺňa nasledovné kritériá:

1. Nesmie ísť o PCT prihlášku po vstupe do národnej fázy.
2. Musí súvisieť s vynálezom, ktorý sa v najbližšej dobe bude realizovať alebo sa plánuje uviesť do praxe v priebehu dvoch rokov od podania žiadosti o SZP.
3. Bola podaná rovnaká prihláška aspoň v jednom zahraničnom úrade priemyselného, resp. duševného vlastníctva.
4. Žiadosť o prieskum už bola podaná, ale pracovník JPÚ ešte prieskum nezačal.
5. Celé konanie prostredníctvom SZP sa musí uskutočniť cez online systém.

Na základe výsledkov testovacej verzie pracovníci JPÚ predpokladajú, že prieskum by mal byť vykonaný v priebehu 2 týždňov až 1 mesiaca.

HIDAKA, Seiko: Enantiomer of Known Medicament Held Invented and Entitled to SPC (Enantiomér známeho liečiva je invenčný a má nárok na ochranu dodatkovým ochranným osvedčením) Napriek tomu, že v poslednom období v rámci Európy sa súdne vyhovelo viacerým návrhom na zrušenie dodatkových ochranných osvedčení, pri ktorých bola sporná ich platnosť, v tomto prípade bolo potvrdené dodatkové ochranné osvedčenie pre patent Levofloxacin spoločnosti Daiichi.

Súd Spojeného kráľovstva nechal do úvahy argument spoločnosti Generics (UK) Ltd., že dodatkové ochranné osvedčenie bolo udelené nesprávne, pretože sa nezakladalo na registrácii pre racemát obsahujúci levofloxacin. Súd zastával názor že racemát je odlišný produkt. Dodatkové ochranné osvedčenie sa teda správne zakladalo na neskoršej registrácii pre levofloxacin, ktorý bol prvou registráciou pre príslušný produkt vzťahujúci sa na samotný enantiomér a nie na racemát.

Pri tomto rozhodnutí sudca opäť zdôraznil, že cieľom nariadenia o dodatkových ochranných osvedčeniach je poskytnúť dostatočnú dobu ochrany pre výskumné centrá vyvíjajúce nové medicínske produkty.

Farmaceutické spoločnosti, ktoré sa zameriavajú na výskum, toto ojedinelé víťazstvo privítali s veľkým potešením.

č. 3/2009

EELMETS, Indrek: Patent, Utility Model Applications Can Now Be Submitted Electronically (Prihlášky patentov a úžitkových vzorov sa môžu podávať elektronicky)

Estónsky patentový úrad rozšíril rozsah použitia svojho portálu elektronického podávania prihlášok. Od konca novembra 2008 je možné patentové prihlášky a prihlášky úžitkových vzorov vrátane európskych patentových prihlášok podávať online.

Ide o ďalší krok v procese zjednodušenia konania o prihláškach predmetov priemyselného vlastníctva v Estónsku.

Prihlášky ochranných známkov sa podávajú online od apríla 2007 a v súčasnosti je takýchto prihlášok 25 %.

Keďže súčasťou takejto formy podávania prihlášok musí byť aj elektronický podpis, vyžaduje sa estónsky preukaz totožnosti umožňujúci overenie identity prihlasovateľa alebo jeho zástupcu.

BERZANSKIENE, Renata: Amendments to Law on Designs, Related Changes Enter into Effect (Novela zákona o dizajnoch, príslušné zmeny nadobúdajú účinnosť)

Dňa 26. septembra 2008 vstúpili v Litve do platnosti dodatky zákona o dizajnoch, ktoré boli vypracované v dôsledku prístupu Litvy k Ženevskému aktu Haagskej dohody o medzinárodnom zápise dizajnov.

Cieľom zmien je umožniť majiteľovi dizajnu, aby podaním jednej prihlášky zabezpečil jeho ochranu vo viacerých krajinách. Prihlášku je potrebné podať na národnom úrade priemyselného vlastníctva (Litovský štátny patentový úrad) alebo na Medzinárodnom úrade Svetovej organizácie duševného vlastníctva.

Po prístupe Litvy k Haagskemu systému je možné získať ochranu dizajnov v Litve tromi spôsobmi: národným zápisom podľa litovského zákona o dizajnoch, regionálnym zápisom podľa nariadenia o dizajne spoločenstva s cieľom ochrany v Európskej únii a medzinárodným zápisom podľa Haagskeho systému.

č. 4/2009

GROELLY, Jean-Marc: Luxembourg's Tax Treatment of IP Income Clarified (V Luxembursku objasnili daňovú úpravu súvisiacu s príjmami z práv duševného vlastníctva)

Luxemburská vláda zaviedla 21. decembra 2007 výhodnú daňovú úpravu pre príjmy z práv duševného vlastníctva (tzv. DV režim). Podľa tohto režimu 80 % čistého príjmu a kapitálových ziskov z práv duševného vlastníctva nepodlieha dani z príjmu právnických osôb.

V marci 2009 vydal luxemburský daňový úrad dlhoočakávaný obežník, ktorý stanovuje pravidlá týkajúce sa DV režimu a súvisiace otázky objasňuje v nasledovných bodoch:

- povaha práv duševného vlastníctva
- vlastníctvo práv duševného vlastníctva
- honoráre
- oprávnené akvizície
- dcérske spoločnosti
- daň z príjmu v zahraničí
- zhodnotenie práv duševného vlastníctva.

ALLEN, John: Dutch Supreme Court Rules on Partial Validity of Patents (Pravidlá Holandského najvyššieho súdu o čiastočnej platnosti patentov)

Holandský najvyšší súd obvykle neberie do úvahy nové skutočnosti, ak odvolací súd v danej veci už rozhodol. Ale vo svojom roz-

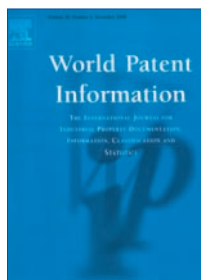
hodnutí z marca 2009 vo veci Boston Scientific verzus Medinol najvyšší súd umožnil, aby boli uvedené nové skutočnosti v danej veci. Zároveň využil túto príležitosť na zrušenie doktríny o čiastočnej platnosti patentov, ktorá bola predmetom kritiky, pretože nie je v súlade s Európskym patentovým dohovorom.

Základom sporu bol európsky patent EP 0 591 199, tzv. Keithov patent pre balónový katéter, ktorý prvá inštancia zrušila z dôvodu nejasnosti. Spoločnosť Boston Scientific vo svojom odvolaní však argumentovala špecifickou kombináciou troch prvkov, ktorá vytvára novú a tvorivú myšlienku. Na podporu svojho postoju Boston Scientific navrhla obmedzenia v hlavnom patentovom nároku.

Odvolací súd podporil rozhodnutie nižšieho súdu, že patent je neplatný, ale zvolil odlišný prístup. Podľa odvolacieho súdu špecifická kombinácia troch prvkov, ktorú Boston Scientific považuje za novú, nespĺňa podmienku „jednotnosti“, čím sú vytvorené samostatné vynálezy.

Najvyšší súd toto rozhodnutie zrušil s tým, že nejednotnosť vynálezu nemôže byť dôvodom na zrušenie patentu. Tiež zastával názor, že odvolací súd dostatočne neobjasnil, ako súvisí nejednotnosť so zrušením patentu, ani to, prečo kvalifikovaný pracovník nemohol nezávisle rozhodnúť o Keithovom patente v zmenenej forme navrhovanej v konaní.

Po vydaní rozhodnutia odvolacím súdom využila spoločnosť Boston Scientific možnosť konania o obmedzení patentu na Európskom patentovom úrade a zmenila patentové nároky Keithovho patentu. Najvyšší súd Holandska zobral túto skutočnosť na vedomie a navrhol vrátiť tento prípad odvolaciemu súdu na ďalšie preskúmanie. Uplatňovaním kritérií Európskeho patentového dohovoru by sa znížilo riziko zrušenia celého patentu v Holandsku.

World Patent Information

č. 1/2009

SIMMONS, Edlyn S.: "Black Sheep" in the Patent Family („Čierna ovca“ v patentovej rodine)

Patentové rodiny sú významným nástrojom na pochopenie a ovládanie patentových údajov. Podobne ako ľudské rodiny aj tie patentové však môžu mať i svoje „čierne ovce“, ktoré patentovú rodinu môžu narušiť niekoľkými spôsobmi. Ide napríklad o chýbajúce alebo nesprávne uvedené prioritné nároky, viac priorit, nejednoznačnú štruktúru údajov alebo tlačové chyby v patentových dokumentoch. Rozvrat patentovej rodiny môže spôsobiť tiež agresívna patentová stratégia, chyby v prepise údajov, zmeny v národnom konaní o patentových prihláškach, či rôzne spracovanie údajov v jednotlivých databázach.

MORADEI, Guido: Patent Information in Italy (Patentové informácie v Taliansku)

Taliansky patentový a známkový úrad vznikol v roku 1884 ako súčasť ministerstva priemyslu. Činnosť a ďalšie smerovanie úradu ovplyvnil reformný plán "PICO – Piano per l'Innovazione, la Grescita e l'Occupazione", ktorý prijala talianska vláda v roku 2006. Medzi hlavné úlohy talianskej inovačnej a priemyselnej politiky boli zaradené aj úlohy týkajúce sa patentov, a to vykonávanie rešeršii na novosť v rámci konania o talianskych patentových prihláškach, personálneho rozšírenia patentového a známkového úradu a zníženia poplatkov súvisiacich s udelením patentov a ich udržiavaním. Pozornosť sa sústredila aj na zvyšovanie kvality a dostupnosti priemyselnoprávných informácií.

Taliansky patentový a známkový úrad v súčasnosti sprístupňuje rad informačných zdrojov, napr. databázy, úradný vestník a pod. Zaujímavý je aj fond Ústredného národného archívu, ktorého súčasťou sú patentové dokumenty z rokov 1855 – 1961, ochranné známky z rokov 1869 – 1965 a dizajny z rokov 1874 – 1965.

BAGHERI, Seyed Kamran: The Iranian Patent Reform (Iránska patentová reforma)

Prvým pokusom chrániť priemyselné vlastníctvo v Iráne bolo prijatie patentového a známkového zákona v roku 1924. V roku 1931 bol zákon novelizovaný a v tejto podobe platil takmer 80 rokov.

Nový patentový, známkový a dizajnový zákon bol predložený na prerokovanie v iránskom parlamente v januári 2008. Zákon bol pripravený podľa vzorového práva Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) pre rozvojové krajiny a je plne kompatibilný s medzinárodnými normami vrátane Dohody TRIPS.

FALCIOLA, Luca: Searching Biotechnology Information: A Case Study (Vyhľadávanie biotechnologických informácií: prípadová štúdia)

Moderné biotechnológie poskytujú spektrum výrobkov a technológií využiteľných vo vede, zdravotníctve a v priemysle. Vyhľadávanie a analýza biotechnologických informácií je významnou súčasťou konania o udelení patentov na biotechnologické vynálezy. Biotechnologické informácie sú však značne rozptýlené v množstve databáz, a preto tvorba stratégií vyhľadávania takýchto informácií je náročnou úlohou. Užitočnou pomôckou je nedávno publikovaná príručka Search Guidebook in Biotechnology, ktorá je výsledkom spoločného projektu Európskeho patentového úradu, Japonského patentového úradu a Patentového a znám-

kového úradu USA. Príručka je rozdelená do dvoch častí. Prvá obsahuje prehľad databáz, v ktorých biotechnologické informácie vyhľadávajú tri uvedené patentové úrady, a druhá časť informuje o používaných stratégiách vyhľadávania.

STERNITZKE, Christian: Reducing Uncertainty in the Patent Application Procedure – Insights from Invalidating Prior Art in European Patent Applications (Redukovanie neistoty v konaní o patentových prihláškach – pochopenie neplatnosti stavu techniky v európskych patentových prihláškach)

Dosiahnutie patentovej ochrany vynálezu je finančne náročnou záležitosťou. Celý proces je často spojený so značne neistým výsledkom a z toho dôvodu je nutné identifikovať opatrenia, ktoré by znížili túto neistotu a prispeli k zefektívneniu konania o patentových prihláškach. Na základe prieskumu množstva chemických, farmaceutických a biotechnologických patentových prihlášok zamietnutých Európskym patentovým úradom bolo pre prihlasovateľov sformulovaných niekoľko záverov. Je to predovšetkým redukovanie nejasností v konaní a vykonávanie prieskumu rovnako v patentovej i nepatentovej literatúre. Nepatentovú literatúru nemožno ignorovať, pretože až 59 % patentových prihlášok obsahuje aspoň jeden odkaz práve na ňu a 20 % prihlášok obsahuje odkazy výhradne na nepatentovú literatúru.

Oznamy

Kurz duševné vlastníctvo

Od 24. septembra 2009 pokračuje kurz duševné vlastníctvo. V školskom roku 2009/10 ÚPV SR otvára modul

D – Právo priemyselného vlastníctva.

Bližšie informácie o kurze sa dozviete na webovej stránke úradu <http://www.upv.sk/index2.php?lang=sk&idd=31>, kde je k dispozícii aj záväzná prihláška.

(17)

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Riadi redakčná rada:

Predseda: prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Členovia: JUDr. Zuzana Adamová, PhD., Ing. Štefan Holakovský,
Ing. Darina Kyliánová, Ing. Ľubomír Poliak, prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc.,
prof. PhDr. Ing. Miroslav Tuma, DrSc.

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať s názor-
mi členov redakčnej rady časopisu a vydavateľa. Odborné príspevky boli
recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šípoš

Jazyková korektúra: PhDr. Zuzana Demeterová

Grafická úprava: Jana Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Tlač: KOPRINT

Cena jedného čísla je **2,82 €** + poštovné (85,- Sk + poštovné), ročné pred-
platné je **11,28 €** + poštovné (340,- Sk + poštovné). Odberateľovi časopisu
sa účtuje navyše poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/index2.php?lang=sk&idd=27&idd2=2702>

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo pouzit' v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

PAVOL ADAMI

(1739 - 1814)

Jeden z prvých slovenských veterinárnych výskumníkov

JÁN MATEJ KORABINSKÝ

(1740 - 1811)

Popredný geograf, kartograf a historik

SAMUEL TEŠEDÍK

(1742 - 1820)

Národohospodársky mysliteľ osvietenských čias

ISSN 1335-2881

